శ్రీరస్తు.

శ్రీవుమాపతయేనమః

వి - కాళిదాసునిచే రచియింపఁబడిన

మార్కండేయవిలాసము.

ఈగ్రంథము,

వఝ్ఝల - పాపయ్యశాస్త్రిలవారిచేఁ

బరిష్కరింపఁబడి.

భువనగిరి॥ రంగయ్యశెట్టిగారికుమారుఁడు

చెన్నకేశవులుశెట్టిగారి

జ్ఞానసూర్యోదయముద్రాక్షర

శాలయందు

ముద్రింపించిప్రచురింపఁబడెను.

MADRAS.

1890.

పొసగధరించె- బాహుబలాఢ్యుండు పర్జన్యసుతుడు- సాహసశౌర్యుండునర్జు
నుండతని- కూరిమిపుత్రుండుకువలయాధిపుడు - శూరుండువిజయుడస్తోకబ
లుండు-నభిమన్యుడనిబుట్టెనతనికితనయుం- డభినవాలంకారుడగుపరిక్షిత్తు- జన
నుతుడైనయాజనపాలునకును-జనమేజయుండనజగమునవెలసి-యున్నట్టియా
రాజయుర్వీశునకును-మన్ననతో జెప్పమదిసంతసింప- భారతకథలెల్లభక్తిమీ
రంగ-సారమొప్పగనువైశంపాయనుండు- చెప్పచునుండంగక్షితితలేశ్వరుడు
తప్పకమునిజూచితగభక్తిమీర- కరకమలంబులుకీరమర్థిమొగిచి- యిరవొంద
గామరియిట్లనిపలికె- నోమునికులచంద్రదయోదయాసాంద్ర-నామనవినిప్రేమ
నయమొప్పవినుము - ఘనుడగుమార్కండేయుఘనపుణ్యచరిత - మునువినవభి
లాషబుట్టెనునాకు-వినుపింపవేమునివిశ్వేశయనుచు-నమహర్షియైవేడనవ్వ
డామౌని- మనమునహర్షించిమార్కండుచరిత- మునువినయంబుతో మోదం
బుమీర- పారాశరాత్మజుపదములుదలచి - యోరాజవినుమనియొగిజెప్పదొ
డగె॥ వ॥ ఇట్లున్నసమయంబునఘటికుండుసభాంతరమునకువచ్చిసభవారితో
నిట్లనియెవినరయ్యాసభికులారాయీభూమండలంబునసప్తవారధులునసప్త
ద్వీపంబులునుగలవు కావున నాద్వీపంబులలో జంబూద్వీపం బతిశ్రేష్ఠంబు
గనుకనాఖండంబునరాజులనేకులుగలరువారిలో యయాతిపుత్రుండగుపురూ
రవుండనుమహాశ్రేష్ఠుండు- అట్టిరాజవంశులయినవారు పాండవులువారలలో
నర్జునుండుబలపరాక్రమవంతుం డతనికినభిమన్యుం డాతనికి పరీక్షిన్మహారాజు
ఆరాజునకుపుత్రుడగుజనమేజయుండు- వైశంపాయనమహర్షివల్లనభారత
నాద్యంతంబుగవినుచుండి వైశంపాయనిమహామునింజూచి- మార్కండేయ
పురాణవృత్తాంతంబంతయు సవిస్తరంబుగా జెప్పుమనియడిగిన నతండు వివ
రించినట్టిపురాణంబు- నాటకంబుగాజేసి వివరించెదగాన- వాతప్పులన్నియు
నొప్పులుగాగైకొనియవధరింపుడు సభాసదులార॥ చ॥ వినుజనమేజయుండ
ధరవిప్రులవంశమునందుశ్రేష్ఠుడయి । ఘనుడువిభాండుడన్మునికిగౌరవమొప్ప
యశంబుభాసిలన్ । తనయులనేకులుద్భవిల తద్దయువారలలోనపూజ్యుడై ।
యనఘమృకండుడొప్పెతగనాతనికిన్నతిసంభ్రమంబునన్॥ గీ॥ మానితంబుగ
జ్ఞానాంబకుమృకండు।నకువివాహంబుచేసెప్రకటితముగ। బిదపధర్మువుదప్ప
కముదముతోడ । దపజపాదులొనర్చిరిధారుణేంద్ర॥ క॥ పటుతరతేజంబొ
ప్పగ। గుటిలంబగుమాటలెసగగా క్రూరక్కాళ్లన్। దటుకునసురజితవేత్రము।
ఘటికుడుచెయిపట్టిసభకుగ్రక్కునవచ్చెన్॥

దరువు॥ శేగుత్తిరాగము - ఆదితాళము.

వచ్చెచూడుడిమీరు- ఘటికుడు- వచ్చెచూడుడిమీరు॥ వచ్చెచూడుడిజను

లచ్చెరువందగ-ముచ్చటగనుబహుగచ్చులాడుచును॥ వచ్చె॥ పట్టెనామములు
దట్టముగాబెట్టి-మిట్టపండ్లవేలినెట్టనజూపుచు॥ వచ్చె॥ అట్టెచూచిసభనందరు
నవ్వగ-చుట్టునుండువారిజూచియదల్చుచు॥ వచ్చె॥ కట్టినతలపాగ మిట్టిపడగ-
కట్టడిమీరమృకండసుతింపుచు॥ వచ్చె॥ చోళసింహపురి నాళికాత్మునిజూడ-
చాళిమీరగనుభళి రేయని॥ వచ్చె॥

ఘటికుని-వ॥ సైతాను పేశాదే యెన్నాయిక్కడచువ్వాకొడుతాది

జనుల-వ॥ ఒరేనివెవడవురా. (ఛాంచేత్.

ఘు-వ॥ అరేభాయి నీకినన్నుతెలియాదు.

జ-వ॥ ఒరేనిన్నుమేమెరుగనుగనుక నీయొక్కసవిస్తరము జెప్పరా.

ఘు వ॥ అరేమియా నాకునీవుచెప్తాయిను.

జ-వ॥ యేమిరా పెద్దమ్మ-తారుమారుగా మొరిగెదవు.

ఘు-వ॥ అరేభాంచోత్ యిక్కడ యేందిదడబుడా చేస్తాదిమియా.

జ-వ॥ యేమికాదు సంగీతముబాడుచున్నానురా.

ఘు-వ॥ హాహాహాహా అరేమియాచంకలోమరణంపాడుతాది.

జ-వ॥ చంకలోమరణంకాదు శంకరాభరణరాగమురా.

ఘు-వ॥ అరేజూచితిరేగుప్తిరాగంపాడుతాను.

జ-వ॥ ఒరేనీవా పాడుతావు.

ఘు-వ॥ అరేమియా నేనుకాదు నీకుపాడుతాది.

జ-వ॥ ఆహాపాడుతాము. ఘు-వ॥ నీవుమంచిదివుండాది.

జ-వ॥ బలేమంచిదికాని యింతదూరమునిండా శ్రమపడక నీవువచ్చిన
పనియేమిచెప్పుమురా.

ఘు-వ॥ అరేనాను చెప్తాయిను నాదుగురువుండలేదు భాంచోత్ మియా
అందుకోసరంమీకు తెలిపివచ్చినాన.

జ-వ॥ ఎందుకైవచ్చుచుందురావోరి.

ఘు-వ॥ అరేమియా దానికి పెండ్లాంవుండలేదుమరి ద్వతివాడెక్కడినో పాయ
అందుకువెతుకుతూవస్తున్నాడుగనుక మీకుఅల్లారుకుంతెలియచ్చొస్నేక్.

జ-వ॥ అట్లాఅయితేసరే.

సంధి-వ॥ ఇట్లున్నసమయంబునమృకండమహామునివచ్చుమార్గంబెటువలెను.

చ॥ కరమునయోగదండమును కాంచనకుండలముష్పకాణామల్। బరు
వడివెంటశిష్యులను బద్ధతిమీరగ వేదమంత్రముల్। సరిగబఠింపుచున్ మరియు
శాస్త్రపురాణములన్ని జెప్పుచున్। కరమరుదారవచ్చెమృకండుడు వేడుక
మీరనప్పుడున్॥

మృకండముని-దరువు॥ సావేరిరాగము- ఆదితాళము.

వచ్చెమృకండమహాముని-శివాయనుచు-శంభోయనుచు॥ వచ్చె॥ వచ్చెను శిష్యులువదలక వెంటను- చెచ్చెర వేదములుచ్చరింపగను॥ వచ్చె॥ పేరురమున బిల్వపేరులుజారగ - సారమౌరుద్రాక్షసరములు వ్రేలగ॥ వచ్చె॥ వేదమంత్రములు వేమరుజదువుచు-నాదిశంభుశివహరహరయనుచు॥ వచ్చె॥చోళసింహపురినాళికాత్మునికై-హాళిమీరసరహారినిదలచుచు॥ వచ్చె॥

ద్విపద॥ వినవయ్యా నాపూర్వవృత్తాంతమెల్ల- వినుపింతు నేననువిప్రవంశమున-పుట్టి ఈశ్వరభక్తిపొలుపొందగల్గి- ఘట్టిగాయోగమార్గములన్ని నెరిగి మునులలోఖ్యాతిగాముదమంది వేడ్క -దనరంగవనముల దవిలిజరించి-కొన్నినాళ్లకుగ్రైకొనిమరుద్వతిని- చెన్నుమీరగ బెండ్లి జేసుకొనంగ - యానలినాక్షితో య్యాలులగూడుగాని- మానక కాంతారమందునన్విడచి- యెటుచనెనో దాని వెతుకుచు నేను- యిటువచ్చివాడనాయింకేనినాదు- కండ్లజూపించరే ఘనపుణ్యులార-యొనర మృకండ్వాఖ్యనొప్పినవాడ॥

వ॥ఆహాయోరిశిష్యా నాయొక్క ప్రాణనాయకియైనమరుద్వతియెచ్చట నున్ననుజూచి శీఘ్రముగానాసమాచారము దెలియపరచుడు శిష్యులారా.

శి-వ॥ స్వామీఆమెయచటనుండునో సెలవిమ్ము వేగంబెగొనివచ్చెదము.

మృ-వ॥ అయితే చెప్పెదవినుండు శిష్యులారా.

శి- వ॥ మంచిదిఆలాగే సెలవిమ్ము మునివర్యా.

దరువు॥ దుజావంతి రాగము - చాపు తాళము.

చూడరే-నామరుద్వతిని- చూడరే॥ చూడరే బహువేడుకతో నన్నుగూడి యున్న గురుకుచనీవనమందు ॥ చూడరే॥ పున్నమచంద్రునిబోలు మోముగల- సన్నుతాంగిని పర్ణశాలలోన॥చూడరే॥ సారెసారెకు నుమారుని కేళిని- కోరి రమించునాసారసాక్షినిందు॥ చూడరే॥ చోళసింహపురినాళికాత్ముడే- వేళ యనుకృపాళుడై మము బ్రోచు॥ చూడరే॥

మృ- వ॥ ఓరిశిష్యులారా మనయొక్క తపోవనమునందును మనపర్ణశాలయందును నాయొక్క కేళికాగృహములయందును యివిమొదలయినస్థలముల నాయొక్క గృహిణియైనమరుద్వతిని వెదకి వేగరండు శిష్యులారా.

శి- వ॥ హేమునిశ్రేష్ఠా ఆమె యెట్టిరూపురేఖావిలాససౌష్ఠవముగలదో సెలవిమ్ము మునివర్యా. మృ-వ॥ చెప్పుచున్నాను వినుడు శిష్యులారా.

క॥ వినవయ్యా శిష్యులారా।ననవిల్తుహసించుచుండు నామరుద్వతి। ఘనలావణ్యము సొబగును। మనమునదలపోసిపొగడ మనుజులవశమే॥ వ॥ ఓరిశిష్యులారా నాయొక్క ఆత్మపత్నియైనమరుద్వతియొక్క సొంపును దానివిలాసము

నాసౌందర్యము నాలావణ్యము నాతళుకు నాబెళుకు నాకులుకు నాసొగసు నాసోయగమును వర్ణింప హరిహరబ్రహ్మాదులకైన నెన్ననలవిగాదు శిష్యులారామరియు చెప్పెదవినుడు.

సీసమాలికలు.

సారసంపువికాసచంద్రరమ్యత్వంబు నడ్డంపుతేటయయ్యతివముఖము। పతికల్పసొంపుచేసరిబెళ్కుకెంజన కాంతిచేవెలయునాకనుబొమలు । చిగురుపచ్చనికెంపుతగుకాంతియమృతంపురుచియునదగుదానిరచనమోవి । శ్రీలకంఠపునింపుచాలకోవెలసొంపుశంఖంబులోధ్వనిసఖియగళము। కరుకువెండి నిగుండ్లుకనకంపుబంతిచేసొంపుగాకుచములసొబగుదాని। నింద్రనీలపుకాంతి సాంద్రభ్రమరకాంతి చీకటెత్తునుబోలుచెలియకురులు । సింగంపుమధ్యంబు చెలినాభిసురపొన్న సర్పంబునూగారుసఖియకమరు । కనకాంగియూరులు కదళికంబంబులు మరువంపుగంధంబుమగువకమరు। నావిలాసంబు నాసొంపు నావయస్సు । నాతిచక్కదనంబును నాణ్యచయము । నామనోహరిసుందరి నావయారి। నామరుద్వతిపొగడగనజునివశమే॥

చుక్కలబోలు నా సుదతిపాదపుగోళ్లు తాబేళ్లుమీగాళ్ల దనరియుండు। పిక్కలువదిపొట్టబిగువుమానగజేయునరటికంబములననతివతొడలు । రావియాకుసమంబురమణిమరుగృహంబుసురపొన్నపువ్వులసొంపునాభి।గజనిమ్మపండ్లుబంగారుగుండ్లనుపూలచెండ్లుబాలిండ్లనచెలియకమరు । నాపెనూగారునల్లచీమలబారుప్రాభవముప్పనాపత్నికమరు । వీవురంభాపత్రవిధమిట్టులనితెల్పునిసుకదిన్నెలవన్నెలెసగుపిరుదు। లందమయిశ్రీకారమనజెల్లుకణము ల్తిలపుష్పమునుమించు కలికినాసి । కముదొండపంటినిక్కముజూపునధరంబు ముదుగుచంద్రునిబోలుముదితముఖము । నందుభ్రమరములయియుండు నతివకనులు। నల్లత్రాచనజడయగుకల్లగాదు। గరముగళమునుసింహామధ్యంబుబోటి। సాటిలేదుమరుద్వతిసతికిజగతి॥

వ॥ ఓరిశిష్యాయిట్టిరూపరేఖావిలాసములుగలమరుద్వతియీవనమునకు చెలికత్తెలతోడ వనవిహారార్థమయివచ్చెనేమో మనముసరగుననీవనములో వెదుకుదుముచనుదెంచుడుశిష్యులారా. శి- వ॥ మంచిదయ్యాస్వామి.

మృకండుదరువు॥ సావేరిరాగము- ఆదితాళము.

ఇటులవచ్చెనో-మరుద్వతి- యెటులబోయెనో॥ యేరాశిష్య॥ ఇటుల॥ పటుతరముగనిటులవచ్చిన-పణతినిమీరుచూడలేదో॥ఇటుల॥ కాంతయేదిరా బలహీనాంతకారిరా-పంతముతోనింతులగూడిసంతసమున నాటలాడుచు॥ఇ॥ చానయేదిరా యమృతపుసోనయేదిరా - సానదీరిన భాణమోయన జాల

కన్నులసొబగుతోడ॥ ఇటుల॥ చోళపురమునందు వెలయునాకాళీకాత్మునిఁ-
జాళిమీరభజియింపుచుపరగవనముజరియింపుచు॥ ఇటుల॥

వ॥ ఓరిశిష్యామనమరుద్వతిని వెదుకుచు చాలాదూరమువచ్చితిమి యిచట నయ్యతివయగుపడలేదు నాకుఁబ్రొద్దుచాలదయ్యెఁ గనుక నాయొక్కనిత్యనిష్ఠజతపతస్సంధ్యావందనాదికృత్యములుసలుపవలయుఁగనుక నేనునాయాశ్రమమునకునరిగెదనికమీరు సమస్తమయిన వృక్షలతాగుల్మ సమూహములంజేరి శోభాయమానమయియున్న యీవనమధ్యమందొక చందనవృక్ష మున్నది యాసమీపమున మూడుబిల్వవృక్షములున్నవందు త్రికూటస్థానమందు నాదర్భాసనమువరిచి దానికి దక్షిణభాగమందు నాదండకమండలము లుంచుడు శిష్యులారా దానినుత్తరపార్శ్వమున నాయొక్క యోగదండమునుంచుడు దానికి తూర్పుభాగమునందు నాయొక్క వేదశాస్త్రము మొదలయినగ్రంథములునుంచుడు అందుగూర్చి నేయోగాభ్యాసానుసంధానపరుండనయియుండెదనుమీకుతల్లి మారయినమరుద్వతి యెచ్చటనున్ననుజూచిసమాచారమును దెలియపరచుడుశిష్యులారా.

శి-వ॥ మంచిదయ్యాస్వామిమీరువచ్చించుమాటలన్నియు నాశ్చర్యకరంబులుగానున్నవేమయ్యాస్వామీ. మృ-వ॥ యేమియాశ్చర్యమురా.

శి-వ॥ మీరుతపోమాహాత్మ్యముగలవారలయియుండి స్త్రీలమీదయింత వ్యామోహముగలుగవచ్చునాస్వామీ.

మృ-వ॥ ఓరిశిష్యులారా కేవలములౌక్యమునసరించిసంసారమునప్రవర్తించుచుయోగమునువహించునది రాజయోగమనిచెప్పంబడునురాశిష్యా.

శి-వ॥ అదెట్లుచెప్పవయ్యాస్వామీ.

మృ-వ॥ మంచిదిచెప్పెదవినుండుశిష్యులారా.

మ॥ యతధీచిత్తమనుద్ధశేంద్రియాతను వ్యాపారుఁడై మౌనియై। హృతకామాదివికారుఁడై గతభయుండై బ్రహ్మచారివ్రతస్థితుఁడై శాంతమనస్కుఁడై స్వగురుమూర్తిప్రోక్తలక్ష్యార్థసం। గతియామద్వయమభ్యసింపదగ యోగంబుచితోద్యోగుడై॥ వ॥ రాజయోగమనునట్టిది యిట్టివిధముగానుండునురా శిష్యా-మరియునుజెప్పెదవినుము॥ గీ॥ యోగములకెల్ల శ్రేష్ఠమైయొప్పియున్న। రాజయోగంబుసంసారరమణితోడ। నభ్యసించియుబ్రహ్మంబునంటవలయు। ననుచుజెప్పిరియోగీంద్రులభవముగను॥ వ॥ఓరిశిష్యులారా యీప్రకారముగానుండుయోగముగనుకసంసారముతోనుండవచ్చునదియెట్లుండనిమ్ము- వేగముగామీరుమెచ్చటనైనా వెదకిహంసయానందోడా నిరండు నేనుపోయివచ్చెదనుశిష్యులారా. శి-వ॥ మంచిదయ్యా మీరుపొండు.

సం - వ॥ ఇవ్విధంబున మృకండమహాముని తనధర్మపత్నియైన మరుద్వతిని వెదుకుటకై శిష్యనిరూపణము గావించి యాశ్రమంబునకుం జనియె తదనంతరంబ తనభార్యయైన మరుద్వతి వచ్చుమార్గంబెటులనెను.

మరుద్వతి వేషము వచ్చెడి - తెరద్విపద॥ కేదారగౌళ - ఆది.

శ్రీకరవైభవోచిత మృదుగాత్రి - పాకశాసననుత భవ్యచారిత్రి - మరుని రాచిల్క మేల్ మరువంపు మొలక - పరువంపులతకూనపన్నిటిసోన - వలపుల మేల్బంతి నలరారుదంతి - కలికి ముద్దులగుమ్మ కపురంపుదిమ్మ - తలిరులబ్రోవి క్రొత్తజవాజిక్రోవి - యలసైకతశ్రోణియంబుజపాణి - గరితబిత్తరి హొయలుంతకారి మితారి - సరసిజేక్షణ మహాసాధ్వీలలామ - ధీరయైన మరుద్వతీదేవి విభునిజేరగా పన్నిటిచే జలకమాడి - బంగరుసరిగెదువ్వలువధరించి - రంగుమీరగ సరిగెరవికెయు దొడిగి - కురులునున్నగదువ్వి కొప్పుదా బెట్టి - సరిలేని రాగడి చంద్రవంకయును - చేమంతిపువ్వును చేరగా బెట్టి - భామవల్లియనంగబరగెడుపువ్వు - పూచెననంగ నింపుగలలాటమున - ధీచమత్కృతిమీర తిలకంబుదిద్ది చెక్కనకమరిల్ శిరమున జేర్చి - గ్రక్కున ముంగరకంమలు బెట్ట - సరిపోలడ్డిగల్చంద్రహారములు - ధరియించి కంకణతతికరంబులను - సవరించి మొలనూలు చక్కగాగట్టి - ప్రవిమలంబగునట్టి పావడంబులును - గజ్జలందెలు కాళ్ల ఘనముగా నునిచి - ముజ్జగంబుల మిగుల మోహింపజేయ - నరుదెంచు మోహినియనునొప్పితన్ను - నరదారు సఖియలూయ్యాలజేరి కొలువ॥ ఉ॥ భాసురకాంతిచేత నతిభవ్య కళాధరుడైన చంద్రునిన్ । హాసముసేయు కాంతియును నబ్జదళంబుల బోలుకన్నులన్ । వీసమమైపక్షమును విభ్రమకాంతికళావతంసమున్ । నాసవభోగ మొప్పగను వచ్చెను వేగ మజ్ఞానమాంబికా॥

ఘు - వ॥ సయిలెన్సు శాదేళ రేభాయియే యిక్కడనించాదడబుడాగానుండావిబాంచోత్.

మరుద్వతి - వ॥ ఒరే ద్వారక	ఘు - వ ధాంపే శాదే.
మరు - వ ఓరి ద్వారకా	ఘు - వ యెవరురాకూసేది.
మరు - ఒరి ద్వారకా	ఘు - వ యెవరు అక్కడ.

మరు - వ నెవరు కాదు నేను మరుద్వతిని

ఘు - వ॥ ఓహోహో - నీవు మార్గధో

మరు - వ॥ దురాభ్రష్టా నేను మరుద్వతినిరా

ఘు - వ॥ తెలిసె తెలిసె తెలిసె తెలిసె తెలి - గాని వె [illegible] నవరు [illegible] ట్టి నిశీధసమయమున నొంటిగా రావలసినకారణమేమిం మరుద్వతీ.

మరు-వ॥ ఓరిద్వారకా నాపెనిమిటియైనమృకండమహామునినెందును గానకిచటవెతుకవచ్చితిని రాశిష్యా. ఘ-వ॥ ఓహొహొహొ వొంటిగా పడుండలేక మగనివెతకవచ్చితివో మరుద్వతీ.

మరు-వ॥ యేమిరానన్నెరుంగక తారుమారుగా కూయుచున్నావు.

ఘ-వ॥ నన్నే నెరుంగ నేనిన్నెరుంగుదునా మరుద్వతీ

మరు-వ॥ ఇటులవచింపవలదు నేనుపోయివచ్చెదనురా శికైలారా.

ఘ-వ॥ మంచిదమ్మా మరుద్వతీ. మరు-వ॥ ఓసఖియలారా నాపెనిమిటియైన మృకండమహాముని యేగిరులయందున్నాడో- యేవనాంతరముల యందున్నాడో- యేపర్ణశాలలయందున్నాడో- యేయాశ్రమములయందున్నాడో వెదకుదము రండువనితలారా. చెలికత్తెల-వ॥ ఓమరుద్వతినీపెనిమిటి యెచ్చటనుండినను వెదకవలయును గాన నాయన యేరీతినుండునో తెలియజెప్పుము చంద్రవదనా. మరు-వ॥ ఓచెలియా సమాధినిష్ఠాగరిష్ఠుయైనవారు గనుక నేసమాధియందున్నారో వేగచూపించుడు చెలియలా-

ఘ-వ॥ ఆహాహాహాహాశెబాసు నీపెనిమిటి సమాధియందుండేవాడని పలికితివి సమాధికిపోయినవారు తిరుగావచ్చేదికూడాకద్దా.

మరు-వ॥ అదికాదురా ద్వారకా. ఘ-వ॥ అయితేవుత్తమాటలేనా మరుద్వతి. మరు-వ॥ ఓరిపాపాత్ముడా గాదురా ఆవివరములు చెప్పెదవినుము.

క॥ సోహంభావంబని మెదు। నాహంసంబౌమలనమమనటముద్రలచే।
నాహంకారమునణచియు। పోషణతోజూచుటది యెపూర్ణసమాధీ॥

వ॥ ఓరిద్వారకా ఆసమాధినిష్ఠయెట్టిదనగా యమనియమాసనప్రాణాయామప్రత్యాహారధ్యానధారణసమాధ్యష్టాంగయోగాభ్యాసములలో చేరినట్టిదిసమాధినిష్ఠయనంబడును ద్వారకా. ఘ-వ॥ అయితే మరుద్వతీనీవుచాటుగానున్నందువల్ల నాకుయేదిన్నితెలియదుగాన నీయొక్కవృత్తాంతమును తెలియబలుకుము మరుద్వతీ. మరు-వ॥ అయితేచెప్పెదవినరా ద్వారకా.

ద్విపద॥ వినరయ్యనాపూర్వవృత్తాంతమెల్ల - వినుముచెప్పెదనీకు విశదంబుగాను - కార్వేటినగరంబుకమ్రపేరునేలు - యార్వేలశివరుషియాతనికి సాధ్వి - చండికాదేవనిచెప్పనునిలను - చండికావారలుతనయులులేక - పరమేశుగూర్చితపంబొనరింప-కరుణతోవారికిగిరికేతుడపుడు-వరమిచ్చిచనినను వారికిసుతనై - ధరజనించితిమరుద్వతియనిపేరు॥

మరుద్వతి- దరువు॥ మధ్యమావతి రాగము - ఆదితాళము.

కోమలారా యోర్వజాలనే- బంగారుముద్దు - గుమ్మలారా తాళజాలనే కుందరశదశీతైనందముబోలిన - సుందరాంగునినెందును గానరే॥ కో॥

పున్నమచంద్రుని బోలుకాంతిముఖి - మిన్నదుజూచెనె కన్నులజల్లగ॥ కొ॥
నెయ్యముతోడనాతియ్యనిమోవిని - చయ్యననొక్కెడి సఖునిబాసినే॥ కొ॥
చయ్యననావిరిశయ్యనుచేరుక - సయ్యోడబాయక నెయ్యముపల్కెనె॥ కొ॥
ఘట్టిగనాబిగిగబ్బిగుబ్బలును - పట్టిరతులననురట్టడిచేసెనే॥ కొ॥ చోళపురి
శునిసుతుడగుయామరు- కేళిదవిలినఁ హేళనచేసునో॥ కొ॥

వ ॥ ఓచెలియలారా యీసభకు మనమువచ్చితిమిగనుక వినాయకుని ప్రార్థించెదముచంద్రవదనా. క॥ గజవదనశంభుపుత్రా। త్రిజగనుతప్రకాశదివిజస్తోత్రా। విజితేంద్రియమూషకమును। ధ్వజముగధరియించినట్టితత్వజ్ఞనిధీ॥

వినాయకుని దరువు॥ జంఝూటిరాగము - ఆదితాళము.

రాజగజాననమాయారే-గణ- రాజగజాననమాయారే॥ రాజవదనగిరిరాజపుత్రసురరాజవినుతవిరోజనయనగణ॥ రాజ॥ సుందరసింధురతిలకఫాలస - స్మందహాసబాలేందుధరతనయ ॥ రాజ ॥ భాగీరథీకృష్ణాగోదావరి-సాగరతీరప్రశస్తనిలయగజ॥ రాజ॥

మరు-వ॥ అమ్మామనపాలిటిసరస్వతినిప్రార్థనసేయుదము.

చెలి-వ॥ ఆప్రకారముగానేప్రార్థించవమ్మామరుద్వతీ.

క॥ వీణాక్షీమృదుపల్లవ। పాణీకంజజునిరాణిపన్నగవేణీ। వీణాకరధరపాణి। వాణినాజిహ్వయందువసియింపగదే॥

దరువు॥ కల్యాణిరాగము- అటతాళము.

వందనమమ్మశ్రీభారతీ- హరిచందనగంధిశుభాకృతి॥ పొందుగగీర్వాణిబృందమ్మునేలెడి- మందయానయరవిందలోచనీకే॥ వంద॥ నెచ్చెలివైమమ్ము ఛాయకకరుణింపుముకన్నెడసేయకకడు-మెచ్చగనాజిహ్వపైశిరిపొంచ్చగనునాట్యంబుసేయుము॥ వంద॥ హాటక మయభూషణిఘన - పాటలతరుమంజుభాషిణిజన- కోటిసన్నుతిచేయు వినియా - నాటకముప్రఖ్యాతిసేయుము॥ వంద॥ పాలింపుమముగీతివాడలనల- మేలుమంగాపతికోడలానా- మేలుపలుకులనమృతసారపు- తెల్లనిక్కముగాజేయుమిప్పుడు॥ వందన॥

వ॥ మనపాలిటి శ్రీపరమేశ్వరునిప్రార్థించుదమురండుచెలులారా.

చూర్ణిక॥ శ్రీమదఖిలచరాచరప్రపంచ స్వర్గస్థితిసంహారహేతుభూతమూలప్రధానతత్వాతీతపరిపూర్ణస్వయంప్రకాశం- శుభ్రికశరదభ్రిసంకాశం- సకలాగమోక్తమంత్రాలయకూటమనస్కాభ్యాస యోగీశ్వరబృందహృదయారవిందలోలంబం- విమలభక్తజనావలంబం చతుర్దశషడ్విదశాష్టదశద్వాదశారద్విపత్రాది షడ్వజోపహరివాస్త ప్రకమల కరికాంతరవిహారం సచ్చిదానందసారం- అఖండలప్రముఖ సుధాంశసమూహ పరమస్తకాల-

కృతకనకరత్నఖచితకిరీటసంఘటితాంఘ్రిసరోజయుగళం-ఫణిరాజాహృత గళం పటుభయంకర స్తమోగుణప్రేరితాహంకారదంభదర్పాద్యనేక దుర్వికారకలితహృదయాంధకార శుండాలదైత్యం - లోకకంటకనిశాటజైత్రం-శ్రీకాళహస్తీశ్వరంభజేహంభజేహంపాహిమాంపాహిమాంపాహి॥

మరుద్వతి - సభావర్ణనము.

వ॥ ఈసభవారినిప్రార్థించుదమంమాచెలియలారా.

చెలి-వ॥ మంచిదంమామరుద్వతీ.

మనోజ్ఞవృత్తము॥ సత్యాచారసభాగుణోజ్జ్వలసభాసద్ధర్మకీర్తిస్సభా। విద్యాలంకృతదివ్యభూసురసభావేదాంతవేద్యస్సభా। రాజారాజకుమారశోభితసభారాజప్రకాశస్సభా। సంగీతంప్రకటస్సభాజయసభాసామ్రాజ్యలక్ష్మీసభా॥ చ॥ చదివెడివేళపద్యపద సంధులుతోచకనున్నతక్కువౌ। నదిహృదయంబులందిడక నాదరమొప్పకృపామతిన్నను౯। సదయులుసత్కవుల్సుజనసత్తములాదిగసత్కృపామతి౯। మదిమొదవంగనారచనము౯సభవారలునాదరింపుడీ॥ సం-వ॥ ఇవ్విధంబునసభాస్తుతియొనర్చి తదనంతరంబున తనపెనిమిటియైనమృకండమహామునిని వెదకెడిమార్గంబెటువలెను.

దరువు॥ జంఝూటిరాగము - చాపుతాళము.

మరువరో నేతాళజాలనేనా-మగనినేవగనైనజూపరే॥మగువ॥ ఇంతైననోర్వగలనా - యంత- కాంతునిబాసితామెవంతునైనెంతు॥ మగు॥ కొంపరో నేనేమిసేతునే- చెలియకంమవిల్తునిబారిగడుపలేనంమ॥ మగు॥

మరు-వ॥ ఓచంద్రవదననా ఓసరసిజాక్షీ ఓసీలవే ఈయొక్క అనంగుడుపూవుటమ్ములచేత నన్ను అలసటనొందించుచున్నాడు గాన నికనోర్వజాలనావిభునివేగదోడ్కొనిరండుపొండుచెలులారా.

చెలి-వ॥ ఓమరుద్వతీ మేముపోయివచ్చెదముగాని నీవిభుడు యెటువంటి రూపవిభ్రమకళావంతుడో తెలియంబలుకుముసరసిజాక్షీ. మరు-వ॥ చెప్పెద వినుడుసఖియలారా. సీ॥ భాసురంబగునట్టిఫాలభాగంబున భస్మత్రిపుండ్రముల్బరగువాడు। రుద్రాక్షమాలికల్ రూఢిమీరగకడు విప్పగునురమున వెలయువాడు। దండకమండలోద్దండవాగంబులు కాషాయచేలముల్గలుగువాడు। నష్టాంగయోగమభ్యసించినవాడునిరతంబుశివభక్తినెరయువాడు। స్నానసంధ్యాద్యనుష్ఠాన క్రియాది। వ్రతము లెడపక సల్పెడి యతులలోన। మేటియైనమృకండమునిగుల పరగ। గనులజూపింపరే మొకో కాంతలారా॥ మరు-వ॥ ఓయతివలారాయిట్టివాడుగదమ్మా నాపెనిమిటి॥ చెలి-వ॥ ఓమరుద్వతీనీవుచెప్పినమాట మాకుయెంతమాత్రమున్ను తెలియలేదుగనుక విశద

ముగా దెలియబలుకుముచకోరాక్షి॥ టీక॥ భాసురంబైనట్టి ఫాలభాగంబున- ఫాలంబలాటంవక్త్రించ-ఇత్యమరః అనియున్నదిగనుక- ఫాలం-ఫాలభాగమునందు-భస్మత్రిపుండ్రముప్పెరగువాడు- భూతిర్భసితభస్మనిత్యమరః అనియున్నదిగనుక ఆయొక్క-భస్మత్రిపుండ్రంబులుధరించుకొన్నవాడుగదేవో చెలియా- రుద్రాక్షమాలికల్ రూఢిమీరంగ కడువిప్పగునురమునవెలయువాడు.

చెలి॥ వ॥ ఓమరుద్వతీరుద్రాక్షమనగానేమమ్మ. మరు-వ॥ అయితేచెప్పెదను వినవమ్మాసఖియా॥ శ్లో॥ రుద్రాక్షమూలకిబ్రహ్మాంచతన్నాళంవిష్ణురుచ్యతే। అగ్రంసదాశివంప్రోక్తంబిందూనాంసర్వదేవతాః॥ టీ॥ ఓచెలులారా వినుండురుద్రాక్షమునకుపేరుబ్రహ్మయనియు దానితీగెలువిష్ణువనియు కొనలయందీశ్వరుండనియు- దానికిణరణములయందుదేవతలునుత్రిమూర్తుల్విధముగా నాధారభూతులైయున్నారుగనుక నుపమానములేనిప్రభావముగలరుద్రాక్షమే చెలియలారా-ఓసఖులారా- రుద్రాక్షో నాగకంకణః- యిత్యమరః అనియున్నదిగనుక-ఇట్టిరుద్రాక్షములను-పురోవక్షంచవక్షశ్చఇత్యమరః అనియున్నదిగనుక- యారుద్రాక్షహారములనువక్షంబునధరియించినట్టివాడుగదేమగువా దండకమండలోద్దండవాగంబులుదండకమండలంచైవ-ఇత్యమరః అనియున్నదిగనుక ఆదండకమండలమునుయోగవాగంబులనుధరించినట్టివాడుగదేకోమలీ- ఓలలనా కాషాయచేలముల్గలుగువాడు- కాషాయాంవల్కలాంబరం- ఇత్యమరః అనియున్నదిగనుక- కావివస్త్రములనునారచీరెలనుధరించుకొనువాడుగదేకోమలీ, అష్టాంగయోగములభ్యసించినవాడు- ఎనిమిదివిధములైనయోగములభ్యసించినవాడమ్మా.

చెలి-వ॥ ఓమరుద్వతీఅష్టాంగయోగమనగానేదియోవివరముగాతెలియబలుకుముచంద్రవదనా. మరు-వ॥ ఓచెలియా ఆలాగేచెప్పెదవినుము- యమనియమాసనప్రాణాయామప్రత్యాహారధ్యానధారణసమాధులనునీయష్టాంగయోగములు యోగంబులటంచుకావ్యాదులయందెల్లవివరింపుచున్నదిగనుక- ఇట్టియోగములభ్యసించునట్టిగురుబోధానుగ్రహుండుగదమ్మా. చెలి-వ॥ ఓమరుద్వతీనీవెనిమిటిగురుబోధాతుడని పలికితివిగనుక నాకాతెరగుచక్కగానెరిగింపవమ్మా.

మరు-వ॥ అయితేచెప్పెదవినరమ్మా చెలియలారా.

కం. దార్థము॥ శంకరాభరణరాగము - ఆదితాళము.

యోగాభ్యాసమ్మనవిను। బాగుగపటుముద్రలెల్లనభ్యాసముల్। వేగమెగురుమూలంబును । సాగించుటలెరిగిసలుపసాగునుయోగి॥ రాగద్వేష-రహితుడౌయోగి॥ భోగిత్యాగియగుచురాగాదిరహితుడై- యోగములానరించియంతరాత్మమనగ॥ సాగునుయోగి॥

మరు- వ॥ ఈప్రకారమే గానొప్పును గదమ్మా.

చెలి- వ॥ అట్లనగానొకటిన్ని తెలియలేదు గదమ్మా మరుద్వతి.

మరు- వ॥ వివరముగా చెప్పెదవినుము చెలియా- యెట్లనగా- లయ యోగము-లంబకయోగము- హఠయోగము- సాంఖ్యయోగము- తారకయోగము-అమనస్కయోగము-మానసయోగము-రాజయోగము యీ మొదలయిన యోగముల నభ్యసించినవాడును- యిదియునుంగాక ఆసనములననుసరించి అందుమీదట యోగాభ్యాసముననుసరించినవాడమ్మా చెలియా. చెలి-వ॥ ఆసనములనంగా వాటియొక్క ప్రభావము చెప్పవమ్మా. మరు- వ॥ చెప్పెదవినవమ్మా-కూర్మాసనము- కుక్కుటాసనము- మయూరాసనము- వీరాసనము-మహాసనము-సిద్ధాసనము-చిత్రాసనము- గర్భాసనము- వ్యాఘ్రాసనము- ఇత్యాది ఆసనములననుసరించి యందుమీదట యోగాభ్యాసముననుసరించినట్టి వాడుగదంమా- ఇదియునుంగాక ముద్రభావములు తెలిశినట్టివాడుగదమ్మా.

చెలి-వ॥ ముద్రలనంగా నేమమ్మా మరుద్వతి. మరు-వ॥ ముద్రలు గాదంమా పంచముద్రలని చెప్పంబడును గదంమా. చెలి-వ॥ అది యెట్లు వివరముగా దెలుపుమంమా. మరు- వ॥ చెప్పెద వినవంమా చెలియా- ఖేచరి-భూచరి-మధ్య-షణ్ముఖి-శాంభవి- అను యీపంచముద్రల భ్యసించినవాడు గదంమా- ఇదియునుగాక ఆసనములయందు ముద్రభావములనుసరించి యందుమీదట యోగాభ్యాసముననుసరించినట్టివాడు గదంమా. చెలి-వ॥ తారకయోగములననుసరించుటకు పంచముద్రలే నామరుద్వతీ.

మరు- వ॥ అవునంమా చెలియలారా.

చెలి- వ॥ అదెట్లు వివరముగా జెప్పవంమా మరుద్వతీ.

మరు- వ॥ ఆలాగే వివరించి చెప్పెద వినుము చెలియా.

క॥ వరుసగ ఖేచరియనభూ। చరియనమధ్యయుననంగ షణ్ముఖియనగా। వర శాంభవియనగలవీ। ధరలోపలముద్రలైదు తారకమునకున్॥ గీ॥ సద్గురూపదేశసరణి చేనీవైదు। ముద్రలను విశేషముగ నెరింగి। యభ్యసింపవలయునిటు మీద తారకం। బొందు ప్రణవనాదబిందుకళల॥

చెలి - వ॥ ఆతారకమభ్యసింపవలసిన క్రమము చెప్పవమ్మా మరుద్వతీ.

మరు- వ॥ ఆప్రకారమే చెప్పెదను వినుము చెలియా.

గీ॥ కనులు మూసియైన గనువిచ్చియైనను। బొమలనడుమ దృష్టిపొసగనిల్పి। యూర్ధ్వముఖముగాను నొనరచూచిననది। యుచితఖేచరియనముద్రదనరు॥

చెలి - వ॥ ఓమరుద్వతీ నీవు చెప్పినది యేమిన్ని తెలియలేదు విశదముగా తెలియ జెప్పుమంమా మరుద్వతీ

మార్కండేయ విలాసము.

కందార్థము॥ శంకరాభరణము - ఆదితాళము.

కన్నులనుమూసియైనను । గన్నులమరవిచ్చియైన గ్రమముగఁ జూపున్ ।
గన్నవభ్రూమధ్యంబున । నున్నతమూర్ధ్వముఖుఁడగుచు- నుండిననది ము॥
దంతిగ పంచముద్రలలో నఖేచరి- యెందు వె
చిన్మయకారుడుండెడి తెరగున్॥
లుగును రెండొక్కటిగఁ జూచు॥ చుండిననదియున్॥

మరు-వ॥ ఈఖేచరీముద్రయొక్క ప్రభావంబిటులనుండునే చెలియా.

చెలి- వ॥ ఓమరుద్వతి భూచరి ప్రభావంబిటులనుండునే చెలియా.

చెలి- వ॥ ఓమరుద్వతీ భూచరిప్రభావంబు చెప్పవమ్మా.

మరు-వ॥ ఆలాగే చెప్పెద వినుము చెలియా.

కందార్థము॥ శంకరాభరణరాగము- అటతాళము.

నేత్రంబులుచలియింపక । పాత్రుండగుగురునినిజ మభావముతో డన్ ।
సద్గురుమది
ఆత్రపడక నాసాగ్రము । శాత్రవములడంచిచూపు- జారకచూడన్॥ భూరిగుణులు
గోత్రికవేడన్॥ యీరీతిని - ధారుణీసల్పినవారనిమ్మునులని -
భూచరియించునురుచూపు॥ జారకజూడన్॥

మరు-వ॥ భూచరప్రభావంబిటువంటిదిగదమ్మా చెలియా.

చెలి- వ॥ ఓమరుద్వతి ఖేచరీభూచరియొక్క ప్రభావము తెలిసెనుగనుక
మత్స్యముద్రయొక్క ప్రభావము చెప్పవమ్మా.

మరు-వ॥ ఆలాగే చెప్పెద వినవమ్మా చెలియా.

కందార్థము॥ శంకరాభరణము - ఆదితాళము.

కన్నులనుసగముమూసియు । పన్నుగఘననాసికమును బాయకచూడ్కుల్ ।
బ్రహ్మాం
తిన్నగ చెదరక చూచిన । నన్నిటలముగానుపించు- నన్నిటలమునన్॥
వన్నెమీరగదవో వాంభాపములందు- క్రన్ననమధ్యము
- బును- చహిమీరగనినన్॥
ద్రాయనజెల్లును॥ నన్నిటలమునన్॥

మరు-వ॥ ఈమత్స్యముద్ర యీప్రకారముగానుండునుగదమ్మా.

చెలి- వ॥ ఓమరుద్వతీ నీవు జెప్పినముద్రలయొక్క ప్రభావంబు దెలిసినది
గనుక షణ్ముఖిముద్రప్రభావంబు చెప్పవమ్మా.

మరు-వ॥ ఆలాగే చెప్పెద వినవే ఓమందయానా.

కందార్థము॥ శంకరాభరణరాగము - ఆదితాళము.

నయనద్వయమును మూసియు । భయముగమరిబొమలనడుమ పరికిం
పంగ । న్నయముగ నాదము బిందువు । రయమునచిత్కళలగనిః రాయాసమునన్॥
సాయు
పాయకజ్యోతి- పట్టపగలుగన్॥ కాయశుద్ధిజేసి సకమాదులనురోసి
జ్యమొందు లేపషణ్ముఖిముద్రని॥- రాయాసమునన్॥

మరు-వ॥ షణ్ముఖిముద్రప్రభావంబిట్లుండునుగదమ్మా చెలియా.

చెలి-వ॥ ఓమరుద్వతి- యీనాలుగు ముద్రలప్రభావంబు జెప్పితివిగనుక శాంభవిప్రబావంబుచెప్పవమ్మా. మరు-వ॥ ఆలాగే జెప్పెదనువినవమ్మా.

కందార్థము॥ శంకరాభరణరాగము- ఆదితాళము.

అంతయుజూచినబయలును । నంతయునిశ్చలవుదృష్టియుపగతపవనా। స్వాంతవికారముగలిగియు। నింతగజూచునదియే-విలసితకాశం॥ యతులకు బ్రహ్మ-నిలయప్రకాశం॥ యలఘుమతినూహించియఖిలజగములలోపల జెప్పదుమశాంభవిముద్రయనుచును॥ విలసితకాశం॥

మరు-వ॥ శాంభవిముద్రప్రభావంబిటువంటిదిగదమ్మా. చెలి-వ॥ఓమరుద్వతీయీప్రకారముగా తారకయోగమునయసరించిన పంచముద్రలప్రబావంబుజెలిసినదిగనుక నీపెనిమిటి మరియునెటువంటివాడో తెలియజెప్పుమమ్మామరుద్వతి. మరు-వ॥ ఓసఖియా జెప్పెదనువినుము నిరంతరంబు శివభక్తినెరయువాడు. నిరతంశివభక్తిసంజ్ఞస్యామరః, అనియున్నదిగనుకనిరంతమున్ను శివధ్యానపరాయణుడుగదంమా- స్నానసంధ్యాద్యనుష్ఠాన సత్క్రియాది నిత్యంత్రికాలములయందును స్నానసంధ్యాద్యనుష్ఠాన జపతపహోమముల యందుజక్కగాజరుపుకొననట్టివాడుగదంమా- తపములనుసల్పు వరతపోధనులలోనత్రిఅత్ర్యాదిపత్రములనుచక్కగాజరుపునట్టిమహనీయుడుగనుక అటువంటిమహానుబావుని గనులజూపించలేరటే కాంతలారా. ఓనారీమణీ నామనోహరుడైనమృకండమహామునినిగనులజూడకనిలువజాలనంమా- ఓచెలియామారుడునాపైచలముచేత నిహోబాణములు వేయుచున్నాడుగ కన్నికనేనెటులసైరింతునే సఖియలారా.

చెలి-వ॥ మేమింతమందియుండగా నీకేమిభయమంమామరుద్వతీ.

మరు-వ॥ వినుడీచెలియలారా. చెలి-వ॥చెప్పవంమామరుద్వతీ.

కంద్వార్థము। కంశరాభరణరాగము- ఆదితాళము.

మరుడురువడివిరిశరముల। గురుకుచములపైనవానగురియించెనునీ।కరువలివానికివోడె। చెరియింపుచువీవసాగె- జలరుహనేత్రీ॥ ఓన్యాగలేనే- సలలితగాత్రీ॥ చిలుకలుపలుగాకులకుబుట్టినకో - యిలలు నెమళ్లురొదలుసేయనెట్లోతునే॥ జలరుహనేత్రీ॥

కందార్థము॥ చంమునశశిమింటనైవ । నెన్నెలగాయగనలరుసిరులునేరు

ప -రనె । కలువలబాణ నేయుచు । చిలుకలదుమికించుకొనుచు- నేడెరో

వ నె॥మాపటియెండ- జిచేనొచ్చెనె॥ నాదేహపుజాడలెరిగిమలయజము

దె లకములాడించినాసెగనడగించుదయమీర॥ నేడెరోవచ్చెనె॥

మరు-వ॥ ఓచేడెలారా-నామనోహరుడయినమృకండమహామునినిజూడ నందున నామనసు నిలువనేరదుగనుక యీవనప్రాంత్యముననున్నట్టి సృకీ ములనైనా వెదుకొనివత్తమురండు చెలియలారా.

చెలి-వ॥ మంచిదమ్మామరుద్వతీ.

సం-వ॥ యీప్రకారంబున మరుద్వతితనవిభుండైనమృకండుమహామునిం గానకవనప్రాంత్యంబునం జెలికత్తెలతోడ పెనిమిటినివెదికెడిక్రమంబెట్లనిన.

కందార్థము॥. శంకరాభరణరాగము- ఆదితాళము.

గిరులారమానులారా। కరిహరిశార్దూలవిహగగణములుమీరల్। పరి పూర్ణదయనునాదగు। వరునితెరగుజెప్పరయ్యా- వనజములారా॥ నావెత లన్ని-యునుదీర్పలేలా॥ఘనమగుమదనునిబారిని-జిక్కి- తాళ్లలే-కనునిటువచ్చితి- కాపాడరేమీరు॥ వనజములారా॥

దరువు॥ ఘంటారాగము - ఆదితాళము.

ఇట్టులైతేమనసోర్చునే - బోటిరోయివుడు- రట్టుచేసెనెయనంగుడు- దిట్టమైననిటలమునను బెట్టినత్రిపుండ్రములను - అట్టెచూడశివునిరూప మట్టు లుండునమ్మయతడు ॥ ఇట్టు ॥ ఉల్లమలరగనుమంచి నుజ్వలకాషాయములను- చెల్లుబడిగదాల్చినట్టిచెలువునిచూపరేమీరు॥ ఇట్టు॥ కల్వరేకులవంటికన్నుల వాడేబంగారు- బిల్వహారములునుగలుగుపేరిమైనయురమున॥ఇట్టు॥ వర్ణము లైనట్టిస్వర్ణకర్ణకుండలములుబాల- కర్ణములనుదాల్చిబహుసువర్ణము లైయుండునమ్మ॥ ఇట్టు॥ జోకలేనియట్టియాచోళసింహపు-నివెలయు- యీక మలాక్షునిభక్తునినమరసేయునట్టివాడిటు॥ ఇట్టు॥

సం-వ॥ ఇవ్విధంబునమరుద్వతీదేవితనయొక్క పెనిమిటియైనమృకండు మహాషింగానకవెదుకుచున్నసమయంబున మృకండుమహాషినిత్యనైమిత్తి కాదివిధులందీర్చుకొనిపర్ణశాలకువచ్చుచున్నసమయంబున మరుద్వతినిజూచి ఋషీశ్వరుండేమనుచున్నాడు.

మృకండుమరుద్వతుల సంవాదము - ఏలలు

మృ॥ సన్నుతాంగికానలోనపన్నగసెవెతకియలసి-యున్నవన్నుగానకిప్పుడు యోమరుద్వతీ- కన్నెడసేయగాదగునటె॥

మరు॥ పన్నుగానాపర్ణశాలల్లోననొంటరిజేసివిడిచి- యున్నతంపుఅడవికి బోవగ- నోముచంద్ర- కన్నెలతోవెతుకవచ్చితి॥

మృ॥ చనువుమేరపర్ణశాలకునుమనమవమలరగను- యొనసిసంతోషమున నుందుము- యోమరుద్వతీ- మనసునందుకోపముంచకు॥

వ॥ జాలము సేయకేల జేసేరు మెలుగాను చోళపురి - నాళికాత్తునికృపచేతమ
నము- యోగమునిచంద్ర- వాలాయముగ కూడియుందము॥
మృ - వ॥ పోతురుద్వతిమనము పర్ణశాలకు పోదము వచ్చెదవా మరుద్వతీ.
మరు-వ॥ మంచిదినాప్రాణనాయకా.
సం. క॥ ఇటువలె వచ్చు మృకండుని। పటుతరముగ గాంచి యా పృథుపద్మనయ
నయు౯। తటుకున దానునువిభునుని। చటులత్వము మానిపర్ణశాలకు జనియె౯॥

మృకండమరుద్వతి సంవాదము- సీసపద్యము.

మరు॥ చక్కని పగడంబు నిక్కబింబఫలంబు నొక్కెద వేమిరా చక్కనయ్య।
మృ॥ పనసతో నల్లేరు పంచదారలు గాదు కండచక్కెర పానకంబు గదవె॥
శి- వ॥ ఏమయ్యా స్వామీ ఆయొక్క అధరము అంతరుచిగా నుండునా.
మృ-వ॥ ఓరి శిష్యా చెప్పెద వినుము. శి-వ॥ చెప్పవయ్యా స్వామీ.
మృ-వ॥ ఓరిశిష్యా మహామధురమయిన యమృతమువాలి కెదయు యధరము
గదరా యోరిశిష్యా. శి-వ॥ అది యెట్లాగయ్యా స్వామీ. మృ-వ॥ చెప్పెద
వినరా. క॥ పనసతో నపంచదారయు। ఘనరసముల చెరుకు జున్ను కమ్మని తే
నల్। మనమలర నమృతసారము। కనుసమమైనది యె చెలియ మోవిరసంబుల్॥
మృ-వ॥ ఇవ్విధము గానుండును రావోరిశిష్యా.
శి - వ॥ అయితే తమయిష్టప్రకారము జరుపుకోవయ్యా స్వామీ.
మరు॥ ఘట్టిగా గుబ్బలకరము నంటేట్లు జెనకెదవేమి యోమునివరేణ్యా॥
మృ॥ చెంట్లునురస గుండ్లు దిండ్లను మాతేడు పండ్లుగా బోలని పట్టినాను॥
శి- వ॥ ఏమయ్యా స్వామీ మీరు స్త్రీలవద్దికి పోవడమున్నూ- ఈవిధముగా
వర్ణించడము చేమయ్యా స్వామీ. మృ-వ॥ ఓరి శిష్యా వజ్రవైడూర్యనీలగోమే
ధికపుష్యరాగ మరకత మాణిక్యములను కనకమున నమర్చినట్టి గిరులకు సమాన
మైన నామరుద్వతి స్తనములకు సమము చేయబడును రా శిష్యా అది యెట్లంటే
వినుము. క॥ మాలూరంబును దాడిమ। జాళునబంగారు గుండ్లు జాలారు
నిరల్। చేలు బిసగుండ్లు గన్నెల। బోలును గజనిమ్మ పండ్లు బోటి స్తనముల్॥
శి-వ॥ ఏమయ్యా మీరు నిష్ఠాగరిష్ఠ సంపన్నులై యుండియు నిటువంటి సీచ
వార్తలు బలుకుట మీకు చితమా స్వామీ. మృ-వ॥ ఓరి శిష్యా పంచేంద్రియం
బులు బట్టవలసినపట్టి విడువంగవలసినవిడిచి పెట్టు అన్వాదుడగనుక షేమః స్వేచ్ఛా
విహారులమై యున్నందువల్ల యెన్ని విధంబుల చేత విహరించినప్పటికిన్ని మాయ
లంటకుండును రావోరీ అ యెట్లంటేని వినుము. ఉ॥ గారుడమంత్రసిద్ధుడు
ర -లచే గరపించుకొన్నత। -రవిషంబులెక్కవటకుంభినిలో గురుమంత్ర
సి । తారువినోదుడై విష ంచి జెందని జెందుగాకయా। పూరిత

మోహపాశముల బొందినబొందరయామహామహుల్॥ వ॥ ఆహాయోగి శిష్యా దామరపత్రమునందుజలముభంగి కులాలకటకంబుచొప్పున జలములో ప్రకాశించునట్టి తామరాకునున్ను అడుసులోవుండునట్టికుమ్మరిపురుగుకున్ను వీటికిమలినమంటు నా- అంటదుగనుక మేముస్త్రీలయందు యెన్నివిధములచేత ప్రర్తించినప్పటికిన్ని ఆమాయలుమమ్ము చేరి నేరదు రాయోగిశిష్యా.

మను॥ మోము మోమున జేర్చిముద్దేలబెట్టేవు॥ మృ॥ శాస్త్రసమ్మతమిదె సరసిజాక్షి॥ మరు॥ కళలు దేలెకిమేనుకౌగలించెదవేల॥ మృ॥ కౌగలించిన తృప్తిగలుగునంట॥ మరు॥ ప్రద్యుమ్నసదనంబుపైహస్తమునదట్టుటది యేమిచోద్యమో యతివరేణ్య॥ మృ॥ తట్టుటబట్టుటతమిహెచ్చిగ్రోలుట కందర్పశాస్త్రంబుకమకంతి॥ మరు॥ కన్నులుజన్నులుగంఠంబుగతుంబున ముద్దేలబెట్టేవుమోహనాంగ॥ మృ॥కనకాంగితళవిడికదమోహమెచ్చుట యదియొకశాస్త్రమే యబ్జవదన॥ మరు॥ మదనకదనయనంగయది యేమిదెల్పుము॥ మృ॥ మదనునిసతిపేరుమధురవాణి॥ మరు॥అగడవుతుప్పసామితెయాగ్రతేర॥ మృ॥ గుబ్బచన్నులుగుమ్మవేకుసుమగంధి॥ మరు॥ నన్ను మన్నించికౌగిలినతుముకోర॥ మృ॥ కౌగలించుకపెనగుముకమలనయన॥

మకండమరుద్వతి - సంవాదము.

దరువు॥ పు ౨గవరాళిరాగము - అటతాళము.

మృ॥ నారీలలామా- నవొయ్యారి- నయగుణధామా- తీరైనపలుకులతేనె లొలుకునట్టి- సారసాక్షినాతోసరసమునాడవే॥ నారీ॥

మరు॥ హేమనోనాథా - సకలజగ - న్నానితయోధా- తామరసాక్షువేదాది శాస్త్రములందు- ధీమసుడగుమహామునికులచంద్ర॥ నామనో॥

మృ॥ అంగంబులగుబాహు సుందరములకునా - నందించిసీదగు పొందుకోరి నేను॥ నారీ॥

మను॥ మదనునికేళిని మదిసంతసింపంగ - ముదమున సుధబోలు పెదవినినొక్కర॥ నామనో॥

మృ॥ కోకిలవాణిమరుద్వతి-కోమలవేణి- కగుకుచా - సబైరొమ్మునగు- జోకసేలుమునన్నుసుందరగాత్రి॥ నారీ॥

మను॥ చోళసింప పురి నాళికాత్మునిస్తుతు - [illegible]

తాత్ము। [illegible] దా॥

మరు- వ ఓ మీ మీరు నిష్ఠాగరి తె [illegible] కాదు నుక [illegible]

ముగా స్త్రీ నను [illegible] తపోవిఘ్న [illegible]

ముగావిచ్చేయుడుస్వామి. మృ-వ॥ ఓభామా నీవతిసౌందర్యవతివని నిన్ను వివాహముచేసుకొంటి నిట్టికాలమందు నీవు పతిమాటకు బదులాడుటతగునా మరుద్వతి. మృ-చ॥ సఖి నరోనీదు కన్నులవిశాలము బెంపును ముద్దు పల్కులున్। ముఖమధరంబు జన్నవయుమూపును నీమరుతూపు చూపులు। న్నఖములతీరు పల్వరుసనాతి మరుద్వతి నన్ను బోల్పనీ।యఖిలసురాళి సేలునమరాధిపుకైననుతింప శక్యమే॥ మృ సీ॥ ఆదివిష్ణుమొదలత్తతో భోగించె తామరచూలియానే నయు బొందె। తండ్రిబొందినసతి దాబొందె శమనుండు పాకశాసనముని పత్ని బొందె। కుముదబాంధవుగురుకోమలిరతిసల్పె వాలితమ్మునిసతివలను బొందె। కుముదబాంధవుగురుకోమలిరతిసల్పెవాలితమ్మునిసతివలను బొందె। వ్యాసుండుమరదలివదినెతో భోగించె రతిసల్పె గోడలి రావణుండు॥

మ-వ॥ ఓరిశిష్యా మేనత్తయైన భూదేవుని మహావిష్ణువరించినాడు కోమార్తెయైన సరస్వతిని బ్రహ్మవరించినాడు సూర్యుడును ఆయనకొమారుడైనయమధర్మరాజు వీరిద్దరును గుంతీదేవిని వరించిరి- గౌతమహామునిభార్యయైనఅహల్యను దేవేంద్రుండు వరియించె- బృహస్పతిభార్యయైన తారను చంద్రుండు వరియించె- నంబికాంబాలికల నెడు నప్పజెల్లెండ్లను వ్యాసుడు వరియించె- తనకోడలయినరంభను రావణుండు వరియించె- అయినను వారివలెనేను వర్తించలేదురా శిష్యా. గీ॥ వారునటువలెనక్రమవర్తులగుచు। సంచరించియీభూమిచక్రమందు। నేనటువలెగాదుసన్మానముగను । నిష్టముగనాదుసతినివరించినాడ॥ వ॥ ఓరిశిష్యా పుత్రులయందు వాంఛవగిలి పురుషునియందు నభిప్రాయముగలిగినట్టయితె భార్యాపేక్షపురుషుడుదీర్చని యెడల శిశుహత్య జేసితే నెంతపాపముగలుగునో అంతపాపమని పెద్దలు జెప్పియున్నారు రా శిష్యా.

క॥ ఋతుమతియై పుత్రార్థము। పతిగోరినభార్యయందు బతికూలుండై। ఋతువిఫలత్వము జేసిన। నతనికి మరిభ్రూణహత్యయగునండ్రు బుధుల్॥

వ॥ ఓరిశిష్యా భార్య యేరీతిగానుండవలెనో జెప్పెదవినుము.

శి- వ॥ చెప్పుమయ్యా స్వామీ.

మృ-గీ॥ కార్యకారణ భోజ్యాదికార్యములకు। శయనమున రూపములకెల్ల సఖియయిట్లు । రెజమెసగకభూమిని దేవరంభ । మంత్రివలెనుండవలయును మనుపతికి॥ వ॥ అది యెట్లనిన భార్యయైనది పనిసేయు నెడల దాసివలెను- భోజనము బెట్టునెడల తల్లివలెను- శయనింపు నెడల రంభవలెను- ఆలోచనయందు మంత్రివలెను- సౌందర్యమునందు లక్ష్మివలెను- ఓర్పునభూదేవివలెను- ఈయారువిధముల చేతనిల్లాలు తగియుండవలెనుగనుక నందువల్ల నాయొక్క మనోహరురాలయిన మరుద్వతిని నేను వరించినాను రా శిష్యా.

సం-వ॥ ఈప్రకారం
శి వ॥ అట్లయితే మీయిష్టమయ్యా స్వామీ.
బున వృకండమహర్షి తనపత్నియైన మరుద్వతితో సరససల్లాపంబులాడు
చున్నసమయంబున వ్యాసులు గొందరురుషులంగూడి సత్యలోకంబునకరుగు
చున్నసమయంబున మృకండమహర్షి యేమనుచున్నాడు.

ద్విపద॥ అప్పుడంబరవీధినరుగుచునున్న - గొప్పమహాత్ములగొందరగ
నుంచు- ఘనుడుమృకండుడు గడుభక్తిపలికె- మునులార ఘనులార ముఖ్యాత్ము
లార- యనువొందమీర లెందరికెగెదరపుడు- నినుపింపరయ్యామీవృత్తాంతమెల్ల-
ననివేడియడిగిననంమహాత్ములను - వనజజుజూచెడివా ఛబోయెదము- అనిన
యంతటనతియతివనుజూచు- వినుపించెకొన్నిసద్విమలవాక్యములు-వివరంబు
గాదెల్పువేడుకగలిగి- సవరణమతితోడ సఖియతో జెప్పి - పరమేష్ఠిలోకంబు
బరగనేబోయి-తరుణివచ్చెదనుభద్రంబుగానుంమ॥ వ॥ ఓమరుద్వతినేను
సత్యలోకపర్యంతముబోయిరావలయుగాన నెంమదిగానుండుము చెలియా-

మృ-దరువు॥ నాధనామక్రియరాగము ఆదితాళము.

సెలవొసగనన్నుబంపవే-ఓచెలియరో॥ సెల॥ నలువకడకు-సెలవొసగి
నన్నుబంపవే॥ సలలితముగనానల్వవిభవమును - గలయజూచినే గ్రక్కున
వచ్చెద ॥ సెల॥ కలహాభోజనుడుకపిలమునీంద్రా - చులగనివచ్చెదతోగా జ
ముఖిరో॥ సెల॥ కలగకుమనమునసలత్రేత్రాగుణ్య-వెలదిరోబ్రోవుమునిలువక
వచ్చెద॥ సెల॥ ఇలచోళపురియందువెలసిననరహరి- జలరుహాసమపదముల
భజియింమచు॥ సెలవొసగి॥

వ॥ ఓమరుద్వతి నేను బ్రహ్మలోకమునకుంబోయిత్వరగావచ్చెదను నీవు
జింతనొందకనారాకనరయుచుండుము చెలియా. మరు-వ॥ అలాగేపోయి
రండుస్వామీ. సం-వ॥ ఈప్రకారంబునమృకండమహర్షి తనభార్యయైనమరు
ద్వతీసెవినూరార్చి శివస్మరణజేయుచు సత్యలోకమునకుంబోవుటయెట్లనిన.

దరువు॥ యమునాకల్యాణిరాగము - ఆదితాళము.

నిన్నునమ్మినవాడరా-శంకర-కన్నడమానిజేకోర॥నిన్ను॥ పన్నగాభరణ
గౌరీ - పతిమహాదేవావోశివ॥ నిన్ను॥ ఎన్నిదైవములున్న నీకన్న దైవముల
నెన్న - నెన్నరానికరుణనీసన్నిధియొసగుమిక॥ నిన్ను॥ మించినాపూర్వజన్మ
సంచితాఘములద్రుంచి- వంచనలేకనన్నాదరించుమికచర్మాంబరధర॥ నిన్ను॥
ధరచోళపురనివాసనరహరిశ్రీపాదదాస-కరుణతోనన్నువేగనరమరసేయక
బ్రోవు॥ నిన్నునంమిన॥

సం - వ॥ ఇవ్విధంబున మృకండమహర్షి సత్యలోకంబునకుంబోయిన
తదనంతరంబున మృకండునింజూచి ద్వారపాలకులేమనుచున్నారు

ద్వారపాలకుల- వ॥ ఎవరయ్యా స్వామీ.

మృ- వ॥ భూలోకమునందు నేనొక ఋషీశ్వరుండను రా ద్వారకా.

ద్వా- వ॥ అయితే మీరు యేమినిమిత్తమై వచ్చిరయ్యా స్వామీ.

మృ- వ॥ నేను బ్రహ్మసభకు వచ్చితిని రా ఓరి ద్వారకా.

ద్వా- వ॥ అయితే మీకు సంతాన మెంతమందయ్యా స్వామీ.

మృ- వ॥ ఇంతవరకు నాకు సంతానంబు లేదురా ద్వారకా.

ద్వా- వ॥ ఓ మునివర్యా పుత్రహీనులు బ్రహ్మసభకు నర్హులు గారు గావున తామిచ్చట నుండక వేగముగ పొండు స్వామీ. మృ- వ॥ అయితే నేనీ సభకు నర్హుండను కానట రా ద్వారకా. ద్వా- వ॥ అవును తామర్హులు కారనుట నిజమేనయ్యా స్వామీ. మృ- వ॥ అయితే నేను పోవుచున్నాను రా ద్వారకా.

ద్వా- వ॥ వచ్చిన త్రోవను జెచ్చెర విచ్చేయుము స్వామీ.

మృ- వ॥ పుత్రహీనుడైనందున నిన్నిమాటలు వినవలసి వచ్చెగా దైవమా.

మృ- దరువు॥ ఆహిరి రాగము- అట తాళము.

ఏమో నా పూర్వకర్మ మిట్లు జేసెను- యిక నేమి సేతునయ్యా- దైవమా నేనిక నేమి సేతునయ్యా॥ స్వామి నేరుపులతో సరివచ్చి బ్రహ్మ - సభ దూరమయ్యెనయ్యా- దైవమా బ్రహ్మసభ దూరమయ్యెనయ్యా॥ ఏమో॥ తొలిజన్మమున యే ద్రోహము జేసితినో తోడ ఫలించెనయ్యా - దైవమా తోడ ఫలించెనయ్యా ॥ ఏమో ॥ శిశుహత్య జేసితినో పశువుల గోస్తినో శోధించి చూడుమయ్యా॥ ఏమో॥ ధరచోళపురమున వెలయు శ్రీనరసింహ- దయయుంచి బ్రోవవయ్యా- దైవమా నన్ను- దయయుంచి బ్రోవవయ్యా ఏమో॥

సం- వ॥ ఇవ్విధంబున మృకండమహాముని చింతాకులిత స్వాంతుండై వచ్చుచుండె నిచట మరుద్వతి కడకు నెరుకలసాని వచ్చెడు మార్గం బెట్టిదనిన.

ఎరుకలసాని- తెరద్విపద॥ ఆరభి రాగము - ఆది తాళము.

శ్రీకన్నుఁడౌ మదనుని చేపువ్వుబంతి - సాకసాయక నేత్రి సన్నుత గాత్రి- భారతీదేవికి బరగ భూజలను- గోరి సేయుచు నన్ను కోమల గాన- నిదితయు నమ్మని యెంచి భారతియు- మదిలోన కోరికల్ మాయించు కొరకు- మనుజులు దెలియని మాయవేషంబు - మనమున దలంచియు మహాని నెరుగకను - వచ్చెన సొంపైన వన్నెలచీర -యొప్పుటకంచుక మొప్పగానుండ- దంతపుకమ్మలు తళుకులీనుంచి హారంతరైమె మీన్నన నానరుకత్తాళె- సొమ్ములు ధరియించి సొగసు తావ్వులను- క్రమ్మగా నుదుటను కమ్మకస్తూరి- తిలకంబు ధరియించి తీరైనమంచి- కలశంబు నలదియు కరకంకణములు - ఝణఝణాత్కారంబు ఝంకృతులెసగ - ఘణఘణమనుఘంటగజ్జలు మ్రోయ- శింజినిధ్వానంబు చెలగి మాపునను. రంజిల్లు

బుడుతనిరంగుజెలంగ- జంగునబిగియించిసుందరియపుడు- ఖంగునపైట్లెలకల
రవమొప్ప-మునిశిఖామణిపత్నిముదితజ్ఞానాంబ - మనమునకోరికల్వారిజేస్ప
దలచి - ముచ్చటతోడనుముదముతోవగల - బచ్చవిల్తునిరాణిపగిదిసెహెచ్చి-
మచ్చకంటులుతన్నుమదినినుతింప- వచ్చెనుయెరుకలవనితయవ్వేళ॥

దరువు॥ ఆరభిరాగము - రూపకతాళము.

వచ్చెనెరుకతహా॥ వచ్చెనెరుకలసానిబహుతీవ్రంబునను జేవాములజూ
చుచు-ముచ్చటలుగులుకంగపడతులుమెచ్చంగనుబహుయొయ్యారగతో॥ వచ్చె॥
రంగుమీరినకాంచనంబులయుంగరంబునునంగుళములచే- బంగబంగరుసరిగ
చీరెకుచుంగుజారగపొంగుచును జెలి॥వచ్చె॥ శిరమునను నషరంజీబుట్టయుం
గరమునను గాంచనపుబెత్తము - నురమునందునచిన్నికఱ్ఱసి చెరుకువనసవ
రించిమించియు ॥ వచ్చె ॥ వగలుమీరినపొగరుగుబ్బల నగరుకస్తురిపూసుకొని
పతు-నిగరజేయుచువగలనీగగచిగురుబోణులువగనుతింపగ ॥వచ్చె॥ ఇలను
చోళపురినివెలసినయులరువిల్తుజనకుడగునా - నలిననాభుండగునృసింహుని
పలుమరునుదనమదిదలంచుచు॥ వచ్చెనెరుకతహా॥

హాస్యపు- వ॥ ఓయెరుకలసానీనీదియేదేశముయిక్కడికియెందుకువచ్చి
తివినీపేరేమిచెప్పుమా. ఎరుకలసాని- వ॥ ఓళసామే చెప్పుతింటావత్రా.
హా-వ॥ నీజట్టాచెప్పుయెవరేతినేడి. ఎ - వ॥ ఒరేసామే కాదురా
సామే-నామాట చెప్పుతింటావత్రా. హా - వ॥ అయితేచెప్పవేయెరుకల
సానీ. ఎ-వ॥ ఓళసామే మాదికొల్లాపురిగాదంట్రాసామే. హా-వ॥ అయి
తేనెవుయెక్కడుండివచ్చినావేశింగి. ఎ-వ॥ ఓళయ్యా మేముసరుకులుబట్టుకొని
వచ్చినాంరాసామే. హా-వ॥ అయితేమీరుయేమేమిసరుకులుతెచ్చినారే
యెరుకలసానీ. ఎ-వ॥ అయితేసామే చెప్తాయింట్రా. హా-వ॥ అయితే
చెప్పవేశింగి. ఎ-వ॥ ఓళయ్యా ఉస్తేరుగు- బంగేరుగు- బుడంకాయేరుగు-
సొరకాయేరుగు-గుంమడికాయేరుగు- యిన్నేరుగులునాదగ్గరుండాయి నేనె
రుగుపురాసామే. హా-వ॥ ఓశింగి యేరుగులేందేశింగి. ఎ-వ॥ ఓళసామే
కాదురాసామేమామాటలుమీకుతెలియదంట్రాసామే. హా-వ॥ అయితే
వీటిధరలుయెట్లాగేశింగి. ఏ-వ॥ ఓళసామేమాసరుకులన్నిఆయాధానము
లకుతగినట్టుగా. ఒకటేధా-రెండేధా-మూడేధా- అయిదేధాలురాసామే.

హా-వ॥ ఇంతేనా ఇంకాయేమైనాజాస్తిగాయిస్తువాశింగి.

ఎ - వ॥ ఓళసామే. నాయేరుగలు నీవుతీశేటట్టుగానుంటే నిన్నగాచ్చె
ఆదిన్నియిచ్చేనురాసామీ. హా-వ॥ ఓశింగినన్నుకాలుస్తానంటావేమేశింగి-
-స్తారా
ఎ-వ॥ ఈంట్రాసామే కాదురాసామె నిన్నుకావాలిచిపైన

సామే. హా-వ॥ ఇదిసరేకాని మీరుమెక్కడదిగివున్నారేశింగీ.

ఎ వ॥ మేముఊరికివుత్తరానదిగివుండారాసామే. హా-వ॥ అక్కడ యెవరెవరిగుడిసెలున్న వేశింగీ. ఎ-వ॥ చెప్పేనురాసామే రంగడిదిరాము డు కుడసె-రాముడిదిభీముడుగుడిసె- భీముడిదిబొంమడిగుడిసె- బొంమడిదితిం మడుగుడిసె- నమ్ముంగనాదిగుడిసెరా విన్నావంట్రాసామే.

హా- వ॥ ఓశింగీకిదినీయన్న నకుడవమన వేశింగీ. ఎ- వ॥ కాదురా సామె నమ్ముంగనాదిగుడిసెరాఅయ్యా. హా- వ॥ ఓశింగీఅయితెనీవువచ్చిన సంగతిచెప్పవే. ఎ- వ॥ చెప్పేనుయింండ్రాసామే.

ఎరుకలసాని దరువు॥ పంతువరాళి రాగము-ఆదితాళము.

ఎరుక జెప్పెద నే-అవ్వోళయ్య-అవ్వళదొండి- అవ్వోళవ్వ॥ ఎరుక జెప్ప దనే॥ ఎరుకమీకెల్లను యెరుక జెప్పెదసుమా - బురకానిగాసంత బువ్వ బెట్టిం చరే॥ యె॥ బురుకలగన్న ట్టిబుడసెలకెల్లను-మురుగులేక లెస్స యెరుక జెప్పెద నుండీ॥ యె॥ పతులసతులపొంతనములరసీభా - మతులనన్యోన్యసంగతుల కీమను తెలిపా॥ యె॥ సూలుగొండ్రాలునుసూటిసే జెప్పెద- బాలరో స్తనకంఠ మచ్చలుసమముగ॥ యె॥ కరశాఖలందున్న కలశంఖచక్రాల - వరరేఖలన్ని నే వరుస జెప్పెదనండి॥ యె॥ ధరచోళపురివాసునరిహరిసోదరి-పురుషునిసాక్షిగ నరమరలేకను॥ యె॥

సం-వ॥ ఇట్లున్న సమయంబున మరుద్వతీదేవి చెలికత్తెలు నెరుకలసానిని దోడ్కొనిపోయికొటయెటువలెం.

క॥ ఇటులచను దెంచు నెరుకను। కుటిలాలకలెల్ల జూచికోమల్లియగునా। జటిలుసలిమరుద్వతితో। దటుకున నెరుగించువారుదగనిల్వంగ॥

మరు-వ॥ ఓచెలులా రాయీ యెరుకలసానినివున్నతమగు నాసనము మీద వేగగూర్చుండబెట్టుడు సఖియలారా. చెలి-వ॥ భాగ్యమమ్మా మరుద్వతీ.

మరు-వ॥ అమ్మా యెరుకలసానీ యీపీఠముపైవసియింపుమమ్మా చంద్ర వదనా. ఏ- వ॥ మంచిదంమామరుద్వతీ.

మరు-దరువు॥ పంతువరాళిరాగము - జంపెతాళము.

ఏదేశమే యెరుక యెందుండివస్తివే- నాదిగా దెలుపుమీ నామీదదయను॥ సంతానమెందరే సవతులెందరెనీకు - కాంతు డెవ్వ డెనీకు ఘుట్టిగాబలుకు॥ ఇందేలవచ్చితివి యేమినీపేరిపుడు - సుందర్యానరో దెల్పు మాకుసంమతిగా॥ ధరచోళపురివాసుకరుణచేమాకెపుడు - నరయసంభ్రమములనన్నియునువిను పించు। ఎ- వ॥ ఓమరుద్వతి మీమాటలు మాకు తెలియ లేదుగనుకవిశద ముగా సెలవివ్వవంమామరుద్వతి. మరు-వ॥ఓ యెరుకలసాని చెప్పెదవినుము.

మరుద్వతి - యెరుకలసాని - సంవాదము.

దరువు॥ పంతువరాళి రాగము - అటతాళము.

మ॥ యే యూరనుండు గదితవే-నీ-వెందుండియిటకు వచ్చితివే॥ యె॥ఉండు గూడెము వినుచుండి- పొందు- నుండివచ్చితినో సిదుండీ॥ మ॥ పతికినీపై ప్రేమ గలదా- నీ- సవతులెందరు దెల్పు వినెదా॥ యె॥ నామాట చాల గడేమగ దూ- నన్ను - ప్రేమనుంచుకొను నెఘను డూ॥ మ॥ చంక నాడుదమొగదా శిశువూ- నాతో-బొంకకను బలుకవేమగువా॥ యె॥ మొగబిడ్డ చూడవేయవ్వా-న-న్నగ డు చేసెదవే మెరవ్వా॥ మ॥ అడిగిననునీకు సిగ్గటవే- యిట్లు-పడతులడుగగ నెందు షిన వే॥ యె॥ యెరుకడు గవుయోసిదుండీశింగ- డెదురుసూచును గాచియుండీ॥ మ॥ యే దేశములజూచినావే-నీ-వేదైవమని గొలిచినావే॥ యె॥ధర చోళపురి జూచినానే-నర- హరిదైవమనిగొలిచినానే॥ యె-వ॥ వోదుండీ నేననేక దేశములకుబోయి యెరుక జెప్పినానుగదంమా. మ-వ॥ ఏయే దేశములకు బోయి యెవరెవరికి నెరుక జెప్పినావే శింగీ. శింగి-వ॥ఆహా చెప్పెదవినుమమ్మా మరుద్వతీ. ద్విపద॥ఇది గాక వినుమమ్మ యెరుక జెప్పెదను-మదిని లెస్సగ బూని మాయమ్మ వినవె- మాళవస్సృంజయుమగధ నేపాళ- చోళకేరళ పాండ్యశూర సేనాంధ్ర- బంగాళ సౌరాష్ట్ర బర్బరయవన-వంగహూణ పుళింద బాహ్లీక సింధు - మత్స్యమరాటాదిమలయాళ చేది - స్వచ్ఛకరాట పాంచాల విదేహ- కోసల కాంభోజ కురుకరూసాఖ్య- కాశ్మీర సాల్వ కేకయ పారసీక - కొంకణ కుకురసద్భూర్జరకచ్ఛ-మంకిలి లేక సింహాలముపై నేను- నరిగి యింద్రాణికి నెరుక జెప్పితిని - మరి మెచ్చి నాకిచ్చె మరకత తాళి - పర్వతకన్యకు పాటించి చెప్ప- శర్వాణి యిచ్చె బంగరుపెణ నాకు-నిందిరా దేవికి యెరుక నే జెప్ప- సందటికడియము ల్సఖియా నాకిచ్చె- భారతీ దేవికి బాగుగా జెప్ప-హారములు కడియములమర నాకిచ్చె- గావున నెరుకయు గణుతించి చెప్ప - నావలె నెవ్వరు నాతిరో లేరు॥

మ-వ॥ అటులనా యెరుకలసాని అయితే చెప్పెదవినుము. క॥ చెలియా యెరుకలసానీ। కలతెరగులగొన్ని మాకు గరమునగనియా। నెలవుల నెరిగియు లెరుకలా।ఫలములుమరి జెప్పవమ్మ పంకజనేత్రీ॥ సం-వ॥అనిన నా యెరుకలసాని మరుద్వతి హస్తంబునుం జూచుచు నెరుక జెప్పెడు మార్గం బెటువలెను.

ద్విపద॥ వినవమ్మ మాయమ్మ వినవె యోకొమ్మ-గనవమ్మ యెరుకయు ఘనపూలరెమ్మ- పూర్వంబునందున పూబోణిసీత- నువ్వలో నెరుకయు నాగ జెప్పి కాదే- రావణబ్రహ్మాసురణమున గూల్చి-పావన సాకేత పట్టణం బేలె- జంద్రమతికి నెరుక చయ్యన జెప్ప- నింద్రనిసమము గానింద్రలోకంబు- మాపదునాలుగు మన్వంతరములు-సరిలేని భూమిచక్రంబున నేక-చక్రాధిపతి గాను సర్వంబు నేల్ల

వారెంచియు నేలేనటుగాననీకు - జెప్పెదవేడ్కతో జెచ్చెరనీకు- నిప్పుడు వాక్కనునెలమివచ్చెను గాక-శ్రీకాళహస్తీశయ్యా దంగల్వరాయ- యేకాంబరేశయ్య వెలగంటిఈశ - సంపంగిలింగయ చన్నమల్లయ్య - కంపిలివిరుపాక్షి కాళహస్తీశ- కంచికామాక్షమ్మకనకదుర్గాంబ- యంచితపెదపాళె నెల్లమ్మ తల్లి-శ్రీగిరిభ్రమరాంబ చెంతనుండుమని- బాగొప్పప్రార్థించిపట్టిహస్తమున- స్వర్గలోకంబున సతినీదుమగఁ- నిర్గమించీసుతుడ నీకు లేదనుచు- సభకు పాత్రుడు కావుచనుమనియనిన-రభసంబులో వత్తురదిగాక వినుము మునిపత్నులిచటికి ముదమునవచ్చి- నిను దామడిగిననీవు దెచ్చియ్య-సుతులెందరమ్మ యోసుదతి - నీకనిన- సుతులు లేరనిబల్క-సొంపునవారు- కుడువక చెంబునుకుంభినిమీద-నిడి వారంచదుదునిదిఫలముచూడు - కాబట్టి శివుగూర్చికడునుగ్రతపము- జేబట్టి సల్పినశంభుడుబుసత- నిచ్చునుసిదినమ్మునిక్కమ్ము సుమ్ము- ముచ్చటగలుగు సమొగబుత్త్రనీకు-నిదినమ్ముమందమారునిటు వాక్కనాకు- మదిని కొల్లాపురిమహాలక్ష్మియిచ్చె- నొకటిలో నానగూర్చునొనరజేకొనిన- నొకటన జెలగుననొగి రొమెకటేదు - బుడుతకు కాసింతబువ్వ బెట్టించు - బుడుతగల్గునునీకుబుడుత నీతోడు- సత్యమునమ్ముము చాననామాట- నిత్యకల్యాణంబునీకొనగూడు.

మ-వ॥ అటులనామంచిదినీవుపోయిరమ్మ శింగీ. సం-వ॥ ఈప్రకారంబున నెరుకలసానిచనిన తదనంతరంబున మరుద్వతీసమీపంబునకు మునికన్యలు వచ్చువిధంబెటువలెను. గీ॥ వాశిష్ఠీరంగసప్తర్షిభార్యలెల్ల। నొక్కచోటన గూడికూడియుల్లమునను। ఘనమృకండునిపత్నియాజ్ఞానమాంబ। చూడవేడుక గల్గియుసొంపుమీర॥ అరుంధతి-వ॥ ఓఅనసూయా- వోరేణుకా- వోఅహల్యా- వోమునికన్యలారా - మనమందరమునుమృకండునిభార్యయైనమరుద్వతిని జూచివత్తముచ్చెదరామునికన్యలారా. మునికన్యల - వ॥ అటులనేపోదమురండు అరుంధతీదేవి.

మునికన్యల-దరువు॥ తోడిరాగము - ఆదితాళము.

మునిపత్నులరుగు దెంచిరి-జ్ఞానాంబనుజూడ-మునిపత్నులరుగుదెంచిరి॥ మునిమగుసంతసులగుచు గౌరీ- దేవినివినుతులు గావింపుచు తా- పంతముతో మునికాంతలు వెడలిరి- కంతువైరునిపదచింతన సేయుచు॥ ముని॥ వనమునహావజ్ఞమొప్ప గాజ్ఞానాంబను-గనుకొను వేడుకగలిగియుమనమున- ఘనమగువనమున వనితలగనితా. యినునికాంతిజొరనట్టివనమునను॥ముని॥ చేరికొవిలలుగూయగ స్వరములు - సుందరులునుశృంగారహంసములు - పోవగనారసియలరులరసములు-గ్రోలుచవచ్చిరసములాడుచు ॥ ముని॥ ఇలనుచోళపురివానునితలచుచు - యుల్ల ల లపునవేగమె - పలుదెర్వంగులను పాటలుబాడుచు-

నలరువిల్తుని తేజీలనగా॥ముని॥ అ-వ॥ ఓసఖియలారా మనముకొంచెము సేపు గొబ్బిదట్టుదము వచ్చెదరా. ముని-వ॥ మంచిదిఅట్లాగే తట్టుదమంమా సరసిజాక్షి. గొబ్బిపాట॥ముఖారి రాగము-ఆది తాళము.

గొబ్బియల్లో-శ్రీకరముగ గొబ్బిపాట- చెలువుమీర బాడరే॥గొ॥ గొబ్బియల్లో-ప్రాకటముగ భక్తితోను-భామలందరుగూడుకొని గొ॥ గొబ్బియల్లో-ఇంతులారరారేయిక - దంతునిపూజసేయ॥ గొ॥ గొబ్బియల్లో కాంతలారరారేమిరు-కడువేగమునిప్పుడు॥ గొ॥ గొబ్బియల్లో ధరనుచోళపురివెలయు-నరహరినిదలచరే॥ గొబ్బియల్లో॥ అ-వ॥ఓసరసిజాక్షులారాయీవనము దివ్యమైనవాసనలనొప్పియున్నదిగనుక మనమిచటనిమిషమాత్రంబువసియించి మార్గాయాసముదీర్చుకొనిపోదము చెలులారా. ముని-వ॥ మంచిదిఆలాగే చేయుము అరుంధతీదేవి. అ-వ॥ అయితే మనముచెండ్లాటలాడుదము రండు చెలులారా. ముని-వ॥ మంచిదంమా శశివదనా.

దరువు॥ శహానారాగము - ఆదితాళము.

చెండ్లాడుదము-చేడియలందరుయీదినము-నిండువేడుకతోడను-పండువుగానుపిండుగమనము ॥ చెం॥ బంతిచెయిబట్టిపైకినెగరగొట్టి- సంతసమున నాయింతులుకరములపంతనగాచేరిచిపట్టుక॥చెం॥ పట్టిపైకెగరగొట్టుచుధరబడుదట్టుచును - యిట్టులతాలగనేకచేతులదట్టుచురెండునుబట్టుచును॥ చెం॥ చోళసింహపురి-వెలసీననరహరిని- చాళిమీరగనిడుకొని-హాళితోడగంతులు వేయుచుమరి॥ చెండ్లా॥ అ-వ॥ఓమగువలారా మార్గాయాసముచేతమిక్కిలి పరితాపముగానున్నదిగాన వేగముగరండు జలములద్రాలుదము చెలులారా.

సం-గీ॥ ఇటులమునిపత్నులెల్లనుయింపుమీర।వచ్చిజ్ఞానాంబగాంచియు వారలంత। యధికదాహంబుకొనివినయమున వేడ। జారుకాంచనఘటమున జలముదెచ్చి॥ వ॥ ఇట్లున్నసమయంబున కనకకలశంబుచేతంబూని ముని కాంతలజూచియేమనుచున్నది. క॥ వారిజదళనేత్రులకున్ । కోరికదీరంగ నీరుద్రాలుండనుచున్ । వారలచేతికినివ్వన । వారితమతినిట్టులనిరివనజనయనకున్॥ ముని-వ॥వోమసుదతీమా కొకకోరికయున్నదిఅడుగవచ్చునామరుద్వతీ. మ-వ॥ సెలవివ్వండుమునిపత్నులార. ముని-ద్విపద॥ కాంతామణిరొనీకుగలిగినయట్టి- సంతానమెందరేసాధ్వీలలామ- యనియిట్లుమునిపత్నులడిగినందులకు-విని జ్ఞానమాంబి కాశివశమైయుండు॥ మ వ॥ఓమునిపత్నులారా యెంతమాత్రమున్నమాయొక్కస్థితులు దెలిసికొనక నన్నడుగుచుండుటేయుక్తము? దగునామునిపత్నులారా. ముని - వ॥ మేము దెలుసుకోజాలకనడిగినాము వాస్తవము జెప్పవంమా మరుద్వతీ. మ-వ॥ అట్లాగే చెప్పెదవినుడంమా.

మరుద్వతీ-మునికన్యకలసంవాదము- ద్విపద.

మ-ద్వి॥ పుట్టనే లేదమ్మ పుత్రులు నాకు- రట్టడినైతిని రామలలోన॥

ము-వ॥ అనినటుల నా మరుద్వతి చెప్పెదవినుము. ముని-ద్వి॥ అట్టైయిండ్లకునీవునంటనేరదు- నెట్టన వినవమ్మ నీకు జెప్పెదము- పుత్రులులేనింటబోసగ నీటికిని- పాత్రంబుగాదుయా పరమేష్ఠికైన- ననియిట్లు చెంబు తామవని పైనుంచి చనరందరప్పుడా సంయమిసతులు॥ ముని-వ॥ ఏమరుద్వతీ మేము పోయివచ్చుచున్నాము చెంబుదీసికొనుము. మరు- వ॥ అదియేమమ్మా వనితలారా.

ముని-వ॥ ఓమరుద్వతి పుత్రులులేనియింట జలపానము సేయరాదుగనుక మేముపోయివచ్చెదమమ్మా మరుద్వతీ. సం-గీ॥ కన్నెలపుడు బోవకడు దుఃఖమునుబొంది। వేగబిలిచివారు రాగనిలిచి। యిట్లుబల్కె మీరలేగుటదగవానె। రండుకృపామునకునురమణులారా॥ వ॥ ఇట్లుపలికిమరి న్నెమనుచున్నది.

మరుద్వతి-దరువు॥ శోకవరాళి రాగము-అట తాళము.

కరుణనాపైయుంచగదరమ్మ వోమునికన్యలారా- మీకరుణలేక నన్నకడత్రోయదగవానె కాంతలారా॥ కరు॥ తొల్లినోచిననోము లెల్ల వ్యర్థములాయ తల్లులారా- మది- తల్లడమాయెను తహతహమనుచును తరుణులారా॥ కరు॥ ముందుజన్మమున శివనింద జేసితినేమో ముదితలారా- అల- యిందిరేశునిమది నెన్నగలేదేమో యమ్మలారా॥ కరు॥ ధరను చోళపురిహరికృపలేదాయె గరితాలారా- నాకు-చిరుతలుగల తెరగు దెలుపరమ్మ వ్రతశీలులారా॥ కరుణ॥

ముని - వ॥ ఓమరుద్వతీ నీవు వగవవలదు శీఘ్రముగా నీశ్వరారాధన జేసినట్టయితే సంతానముగలుగును అటుపిమ్మట మీయింట జలపానముసేయవచ్చును మేముపోయెదము నీవు పర్ణశాలకుబొమ్ము మరుద్వతీ. సం- క॥ అప్పుడు మీమందిరమున। నొప్పుగదాహంబు గ్రోలనో చెలియా నీ। విప్పుడు శివబూజింపుము। తప్పకచూలౌదువనుచు తరుణులు చనినన్॥ సం-వ॥ ఇవ్విధంబున మునిపత్నులు మరుద్వతినూరార్చి చనిన తదనంతరంబున సత్యలోకంబునకుంజనిన మృకండమహర్షి బ్రహ్మాదిదేవతలవలననిందింపబడ్డవాడై తనయాశ్రమంబునకువచ్చెడుమార్గంబెటుపలెను.

మృ-దరువు॥ అసావేరి రాగము - అట తాళము.

ధరణిలో నావంటిదౌర్భాగ్యవంతులు-నరయనెందునుగలరా- దైవమా- నేనరయ నెందునుగలరా॥ ధర॥ చిరపుణ్యవంతుడై ధరమీద మనకిట్టి - నరయ పుత్రులు లేరుగా- దైవమా- నాకరయ పుత్రులు లేరుగా॥ ధర॥ పరమేష్ఠిగనగొని బరువడెజనగాను - బరువునదరికిమిరియ్యా - దైవమా- నన్నుపరువునదరిమిరయ్యా॥ ధర॥ ధరచోళపురివాసుసోదరిప్రాణేశ- వరపుత్రునొసగుమయ్యా-

దైవమా - వరపుత్రునొసగుమయ్యా॥ ధర॥

మృ-వ॥ ఓమరుద్వతీ సప్తఋషులు సత్యలోకంబునకుం బోవుచున్నవారలంగూడి నీకు బుద్ధిమతులు చెప్పి సత్యలోకంబునకుం బోయిన తదనంతరంబున ద్వారపాలకులు పుత్రహీనులైనవారు సభకు నర్హులు గారని యచట నిలువనీయక తరుమగా నిటకు వచ్చితిని యోమరుద్వతీ॥ శ్లో॥ అపుత్రస్య గతిర్నాస్తి అను శ్రుతిప్రకారముగా నేను వారలచేత బహునిందనొందితిని గనుక నిటుల నాండుటకైన నెచటనైనను వృక్షలతాగుల్మములుగానైనా నాసరే పర్వతపాషాణములుగానైనా నాసరే జననమొందుట మేలుగదా మరుద్వతీ నాసమాచారములను విశదముగా జెప్పెద వినుము.

మృ-దరువు॥ పున్నాగవరాళి రాగము-అట తాళము.

సరసిజదళనేత్రి- పరమేష్ఠిని- తరుణిగన్గొనబోవగా॥ కరుణసంతైన లేక కరిరాజగమనరో-నిరుపమగుణులు నాపై నేరములెంచిరి॥ సర॥ పరమపురుష యనిహరునిదలచుచుబోవ- బురుషవర్యమరనికఁ బుత్రులెందరనిరి॥ సర॥ చిరాతలు లేనట్టి పురుషుడ నేనన-నరయగ వారనిచటికర్హుడుగావనిరి॥ సర॥ ధరిచోళపురివాసు కరుణనాపైలేకను-తమించిమరనన్నుతపియింపజేసెగాదె॥ సర॥

మ-వ॥ అటులనా మునివర్యా మీరు చనిన తదనంతరంబున సప్తర్షులపత్నులిచటనన్ను జూచుటకై వచ్చి పలికిన పలుకులు వింటిరా ప్రాణనాథా.

మృ-వ॥ ఓమరుద్వతీ వారలిచట పలికిన పలుకులు విశదముగా దెలియం బలుకుము మరుద్వతీ. మరు-వ॥ ఆలాగే చెప్పెద వినుము ప్రాణనాథా.

మరు-దరువు॥ తోడిరాగము - ఆదితాళము.

మునికులవర్యా మునిపత్నులు - చెప్పినపల్కులు వినుము॥ ననుగనగోను వేడ్క నిటువచ్చి వనితరో మాకు దాహము యిమ్మనియడిగిరి॥ ము॥ మనమున హర్షముతో కనకకలశ-జలమును నేనివ్వగను నిపత్నులిట్లనిరి॥ ము॥ వనజాక్షిరో నీకుతనయులెందరన్న- నేతనయులు లేరనిపల్కగ కనలుగుచు గ్రోలకజనిరి॥ ము॥ అవనిని చోళపురాధీశు దాసుని - సవినయమున నుతిసప్రసుతులు బుట్టుదురనిరి॥ మునికుల॥

మ-వ॥ అటులనా మరుద్వతీ మరియు విశదముగా జెప్పుము

మరు-వ॥ వినుము ప్రాణనాయకా సప్తఋషుల భార్యలు మనపర్ణశాలకేతెంచి జలములు గ్రోలవలయుననిన కనకకలశంబులచే జలము నొసంగితి వారలునను గాంచి నీవు పుత్రవతివే యనిన నేను పుత్రహీనురాలను యేలనం మా యిటుల బల్కెదరనిన వారు కనలి కనకకలశంబులు ధరణిపైనునిచి వారు చనగా నిటుల సేయమేరా యని పలికితినందుకై వారు యోమరుద్వతీ యికనైన వారుని పూజించినట్లయితే పుత్రవతివౌదువు అటుమీద మీయింట జలపానము సేయ

[illegible]గాన న్యామనసునున్న వెతలనుదీర్పరాదా ప్రాణనాధా.

మృ- వ॥ హా హర హరహరహరహర యెంతమాట యెంతమాటవిం[illegible]ములకెల్ల [illegible]యుండిపుత్రహీనత్వమువల్లగదా యింతమాటవచ్చెను [illegible]మిచ్చుటనుండతగదు వేగగా శికింబోయి యీశ్వరుని మెప్పించి [illegible]ండయుదము వేగరమ్మా కొమ్మా.

మరు- వ॥ మంచిది నా ప్రాణనాయకా.

సం- [illegible]॥ ఘనమైనచింతమ్మకందుడువచ్చి - చనినకార్యంబును సఖి[illegible] - [illegible]లన్నియు జెప్ప - సేమమెరింగియు శివశివా [illegible] - [illegible]మూల్గుచువగచి - తప్పకసం దెనుతలగింపగాశి- [illegible]కనాలస్యమేల- గాత్రంబుతో దానగరితయుగూడి ఘనమైన [illegible]సేయ-జనదలంచిరిగంగసరసకునపుడు.

మరు-కందార్థము॥ శంకరాభరణము - ఆది తాళము.

[illegible]ఘనముగపరమేశుతపముగావించిన[illegible] దనుజు[illegible]నయెనర్పుమయ్య-పురువవరేణ్యా- యోగులలోన- [illegible] కరుణాసాగరకలుషదురాశుభా- కరసుందరరూపకాయ [illegible] మృ-వ॥ ఆటుల సేమనుము కాశికిబోయి యీశ్వరు[illegible] [illegible]గుణశీలుడగుపుత్రునింబడసి మునులు సంప్రీతినొందు[illegible]త్తముర మ్మమరుద్వతి.

మృ-దరువు॥ సౌరాష్ట్రరాగము- ఆది తాళము.

[illegible]తపము సేయ-పోదము వేగరావె॥పోదము వేగరావే [illegible]- పాదములనుచతిభక్తిని సేవజేయ॥ పో॥ మకు[illegible]- [illegible]శికిబోయి - చక్కనిశివునిగొల్వ[illegible]నవరమిచ్చు॥ పో॥ ఇందుధరు[illegible]మనము పొందుగ పూజింప॥ పో॥ చోళ[illegible] - [illegible]నను మనకుబాలునిదయ జేసు॥ పోద॥

మృ- వ॥ [illegible] మనము [illegible]కాశికింబోయి తపముసలిపి పుత్రుని [illegible]వేగ రమ్మా కొమ్మా. మరు- వ॥ మంచిది ప్రాణనాయకా.

మృ- దరువు॥ సావేరరాగము - చాపు తాళము.

[illegible]చింతనీకే॥ ఇం॥ తరుణులతో మేల్ప్రంతితన [illegible] - [illegible]తపము సల్పియనుపసవరములబడయుద॥ ఇం॥ [illegible]- నరమర సేయకుగావుననంబుజ[illegible] ఇం॥ బాలునియేలీలనైనబడయుభాగ్యంబుమనకు- శూలి[illegible] సుఖముననుందముర మ్మా॥ ఇం॥ ధంతిగ్గమనచోళనగరధా

మునికృపమనకుండగ॥ ఇంతి॥ సం.వ॥ ఇవ్వి[illegible]కండమహర్షి భార్యాశిష్యసమేతంబుగా కాశీపట్టణంబు ప్రవేశించి గంగానదిం గాంచి యేమని స్తుతియింపుచున్నాడు.

దరువు॥ ధన్యాసిరాగము - ఆదితాళము.

గంగాదేవీ-కల్మషహారీ- గౌరీసమానీ అంగజజనకుని పాదోద్భవమైనట్టి పరమపావని గీర్వాణీ॥ గం॥ హరుని శిరమునందమరిన సతిని-సరవైన గంగతి-వేయి శాఖలతో వెలసిన ధన్యమూర్తిసజ్జననుతకీర్తి॥ గం॥ మంచుకొండనుండి మహిమతో వెడలిన మానితశుభచరిత్రి - అంచితముగ నాశాంతసమద్రమందు గూడి సంతసమున నుండెడి॥ గం॥ చోళసింహపురినాళికాత్మునిశుభముగ గూతురవై కడలి- రాజను వరించి చాలకీర్తి నొందిన బహుశీలా॥ గంగా॥

మృ-వ॥ ఓరిశిష్యులారా ఓమరుద్వతి యీగంగ పుణ్యాకరమైనదిక నుక నీగంగకు ప్రదక్షిణనమస్కారములు జేసి స్నానము సేయుదం మీరురండు.

శిష్య-వ॥ మంచిదయ్యాస్వామి. మృ-వ॥ ఓమరుద్వతి యీగంగలో స్నానము జేసిన నెట్టిపాపములైన నశించిపోవునుగనుక స్నానముచేయుదము వేగరమ్ము మరుద్వతి. మ-వ॥ మంచిది ప్రాణనాధా. మృ-వ॥ ఓమరుద్వతి యీగంగలో స్నానము జేసితే యెట్టి పాపములైన నశించిబోవును వినుము.

మృ-దరువు॥ తోడిరాగము - చాపుతాళము.

స్నానము శేయుదు గంగా - స్నానము॥ పూనిన ప్రత్యాహంబులు - పోనడంచు నిపుడు మీరు॥ స్నానము॥ వెన్నుని పాదమున బుట్టి చెన్నుమీరగ నాశంభుని-యున్నతంపు శిరిమీదనున్నట్టి పావని॥ స్నా॥ శిశుహత్యయు గోహత్యయు జేసిన పాపిష్టులైన - నిశిచరులైన నుగ్రుంకిన నెట్టి పాపముల బాయు॥ స్నా॥ శ్రీమించగ చోళేశుని శ్రీపదతీర్థంబటంచు - ఎమతోడ శిరమునందు పెద్దలు కొనుచుజడు॥ స్నానము॥

మృకండ-శిష్యులసంవాద వచనము.

మృ-వ॥ ఓరిశిష్యులారా నేను స్నానము జేసివచ్చునంతలో తపస్సు చేయడమునకు నిర్మలమైనస్థలముగా జూచి శుద్ధిపరచుము రా శిష్యా.

శి-వ॥ ఓస్వామి అలాగే యేర్పరచినామయ్యా స్వామి.

మృ-వ॥ ఎటువంటిస్థలము చూచినారురా వోరీ. శి-వ॥ చెప్పెద వినుమయ్యాస్వామి. క॥ గచ్చయును గన్నేరును మరి। యుచ్ఛ్రితముగ నుండ్రచంద్రనుం మెత చెట్టును। పచ్చగ ప్రబలిన తాంద్రయు। ముచ్చటగా పెరుగ మండ్లముష్టియునుండు న్॥ శి-వ॥ ఓరుషివర్యా మేము యేర్పరచినట్టిస్థలము యిటువంటివృక్షములతో నొప్పియుండునయ్యా స్వామీ.

మా- వ॥ అటులనా అయితే ఆవృక్షము లెందుకు పనికివచ్చును రాశిష్యా.

శి- వ॥ చెప్పెదను వినవయ్యాస్వామీ గచ్చ చెట్టు వున్నదొక వేళ వాతము చేతనారిబిజముదిగితే వాడ్చికట్టుకోవచ్చునయ్యాస్వామీ.

మ-వ॥ అట్లనా ఓరిభ్రష్టా గన్నేరు యెందుకు పయోగము రాశిష్యా

శి- వ॥ ఓస్వామీ గన్నేరువుంటే తపస్సుయీడేరక ఈశ్వరుడుబిడ్డనివ్వకుంటే మనసురోసి గన్నేరువేరును మంచినూనెయును రెండుకలియనూరి పుచ్చుకుంటే మీకష్టము లెల్లదీరి హాయిగానుండవచ్చునయ్యాస్వామీ.

మం- వ॥ ఓరిశిష్యా చంద్రజెంద్ర లెందుకు పనికివచ్చును రావోరీ.

శి-వ॥ ఓస్వామి చెంద్రచేంద్రలుంటె తాము తపస్సుచేయుస్థలమునందు వంగితే యింతకండలేస్తె యింతకండ పెరుగుతూవుండునయ్యాస్వామీ.

మృ-వ॥ ఓశిష్యా ఉంమెత్త యెందుకు పనికివచ్చును రాయోరీ.

శి-వ॥ ఓస్వామీ యీస్వభానుసంవత్సరం కరువుకు గింజలుపుట్టకుంటే నావుమ్మెత్తాకువుడకవేసితింటే ప్రాణమునకు హాయిగనుండునయ్యాస్వామీ.

మృ-వ॥ ఓరిశిష్యా తాంద్రచెట్టు యెందుకు పనికివచ్చునురా.

శి-వ॥ ఓస్వామీ తాంద్రచెట్టువుంటే భోజనము జేయుటకు ఆకులకుపనికొచ్చును యింకొకపనికివచ్చునయ్యాస్వామీ.

మృ-శి॥ అదెట్లు జెప్పుము ర శిష్యా. శి- వ॥ ఇచటతపస్సు నెరవేరని పక్షమందు ఆతాంద్రతీగె నొక జెట్టుకొంమకొనకుగట్టి క్రిందికొనవుచ్చుకొని మెడకుతగిలించుకొని యిగిలించవచ్చునయ్యాస్వామీ.

మృ-వ॥ ముండ్లముష్టి యెందుకుపనికివచ్చును రాశిష్యా.

శి-వ॥ ఓస్వామీ ముండ్లముష్టియున్న నరోచకమునకు పూరిబిండిస్నూరి తినవచ్చునయ్యాస్వామీ. మృ-వ॥ ముష్టిజెట్టు యెందుకు పనికివచ్చును రాశిష్యా.

శి-వ॥ స్వామీ వనవాసమువచ్చినచోట కొండనీళ్ళలో స్నానము జేసి జలుబుపట్టి శోషగుణంగలిగితే నాముష్టివేరు తెచ్చి చనుబాలుపోసి గంధము తీసినాలుకలో రాయగ దోషగుణముతీరిపోవునయ్యాస్వామీ.

మృ-వ॥ ఓరినిరక్షరకుక్షీ నీవు మహాదొడ్డవాడవుగనుక మంచివిజనస్థలముగ జూచియేర్పరుచుము రాశిష్యా.

శి-వ॥ నేను జెప్పినస్థలము పనికిరాదా స్వామీ. మృ-వ॥ ఓరిశిష్యా నేను పేయుతగినట్టి యోగమునకు నిట్టిస్థలము కూడదు రావోరి.

శి-వ॥ ఇట్టిస్థలమున కానియోగము జేమియోగమయ్యాస్వామీ.

మృ-వ॥ అది రాజయోగమని జెప్పబడును రాశిష్యా.

శి-వ॥ రాజయోగమనగ నేమయ్యాస్వామీ.

మృ-వ॥ అయి తేఁ ఆ రాజయోగ ప్రభావమును జెప్పెదను వినరా శిష్యా.

శా॥ ప్రత్యక్షాపగమంబు పావనమున భ్యాసంబు గావింపగా। సత్యం
తోరుసుఖంబు ఘనమ్ము మీగుహ్యంబుల్ తమంపాద్యముల్। సత్యంబాగమసిద్ధ
మాదిమునిరాట్సంస్తుత్యమై యొప్పుదా। నిత్యానందము రాజయోగము మహా
నిర్వాణమార్గంబుగన్॥ శి-వ॥ ఓమునివరేణ్యా మీరు జెప్పిన శ్రుతి మాకు
తెలియలేదు గనుక విశదముగా తెలియజేయుమయ్యా స్వామి.

మృ-వ॥ ఓరిశిష్యా ఆగమశాస్త్ర పద్ధతికి ప్రత్యక్షముగా నుండునట్టి మునులు
మొదలయిన మహాత్ములందరు నీరాజయోగము నభ్యశించి పరాత్పరమును జెంద
వలెనురా వోరిశిష్యా. శి-వ॥ వినుమయ్యా స్వామి రాజయోగమనగా
నెట్టిదో వివరముగా దెలియబరచుమయ్యా స్వామి.

మృ-వ॥ ఆలాగే జెప్పెద వినరా శిష్యా.

మృ-కందార్థము॥ శంకరాభరణ రాగము - అట తాళము.

ఘనముగ తపమును సలిపెటి। ఘనమును నీ రాజయోగ క్రమమును సలుపన్।
మనమున హర్షంబెసగం। గను సాయుజ్యమును మున్నే-కన్నుల జూచున్॥ పర
మాత్మ యుదన్నుదానను చున్-సన్నుతి చేయుచిన్మయాకారున్॥ వున్నతమైన
యా యోగమార్గము వల్ల-సన్నుతి మీర గన సర్వేశ్వరు కృపను॥ గన్నుల॥

మృ-వ॥ ఓరిశిష్యా రాజయోగమునకు నింకను జెప్పెదను వినరా.

గీ॥ రాజగుహ్యమైన రాజయోగంబును। శ్రద్ధధానులగుచు జలములెల్ల।
సంశ్రయింపలేక సంసారవనధిలో। మునుగుచుందు రుర్విమాధులగుచు॥

శి-వ॥ వో తాపసవర్య మీరు చెప్పిన వాక్యము నాకు తెలియలేదు గనుక వివ
రముగా జెప్పవయ్యా స్వామి. మృ-వ॥ ఓరిశిష్యా రాజయోగమనగా మహా
గుహ్యమైన పదము అట్టి రాజయోగమును యేచిత్తమున నభ్యసింపజాలక కేవ
లము లౌక్యమును ననుసరించి సంసారమున మునుగుచున్నారురా వోరిశిష్యా-మ
రియును. క॥ యీ రాజయోగ మార్గం। బీ రేడు జగంబులందు నెవ్వ రెరుగ రా
త్మారాముల సలుపంగన। ప్పారకృపాయుక్తులైన భక్తులు దక్కన్॥

శి-వ॥ ఓమునివర్యా యిందుకు తాత్పర్యము విశదముగ జెప్పవయ్యా.

మృ-వ॥ వోరిశిష్యా యీ రేడు జగములలో పలభక్తులయిన మహాత్ములకు
నీ రాజయోగము జెల్లును గాని యింకెవరికిని జెల్లదురా. శి-వ॥ ఏరీతినుండిన
నొప్పునయ్యా స్వామి. మృ-వ॥ చెప్పెదను వినరా వోరిశిష్యా.

మృ-కందార్థము॥ శంకరాభరణ రాగము- ఆది తాళము.

అతులిత తపసులు ధరలో। సతిపతులును సుతులు గలసి సాత్వికముగన్।
మతియును నక్షయు వాసము। జతురత భూమిమధ్యమందు-జక్కగ గనిసన్॥

[illegible] - [illegible]ధములన్॥ అక్కడినాచిన్మయాకారు గాచుటె- [illegible] రాజయోగము జేసెనంద్రుభువిని॥ చక్కగగనినన్॥

[illegible] రాజయోగంబము క్రికి రాజపదము। రాజగుహ్యంబుమర్మంబు రాజ [illegible] [illegible]విధంబులై యలరుచుండు । సాంఖ్యతారకమ మనస్క- [illegible] వ॥ ఎటులనంచే రాజయోగమనగా [illegible]నకుబరమునకు [illegible] రాజయోగమనబడును- సాంఖ్యయోగము, తారకయోగము, అమనస్కయోగము, యీమూడుయోగములను మీరినట్టినది రాజయోగం [illegible] శిష్యా- అది యెట్లన్నను చెప్పెదవినుము.

[illegible] మనస్సున్ది తారకంబు । సాంఖ్యమాత్రస్వరూపవిచార [illegible] విజ్ఞానమమనస్కమట్లు గాన । మాద్య మెరిగింతు మొదలనీవపథ [illegible] వ॥ ఓ శిష్యా మనసు నిర్మలము జేసినట్టిదే తారకయోగము- అనుభ [illegible] సాంఖ్యయోగము- ఆత్మవిచారణ సేయబడినదే అమ [illegible] యోగము- [illegible]మూడుయోగములు మీరినది రాజయోగమనబడునుర.

శి. వ॥ [illegible]స్వామి తారకమనగా నేమయ్యా. మృ- వ॥ అయితే చెప్ప [illegible] శిష్యా. ఉ॥ తారకమున్నవాంబునిధి తారకమంబుజసంభవా [illegible] । [illegible] సన్నుతంబఘువిదారకమంచితరాగదోషసం । [illegible]
[illegible] మాత్మసుఖానుభూతివి । స్తారకమాగమాతను విచారకమై [illegible] వ॥ ఓ శిష్యా అదెట్లన్న వినుము- తారకయోగమనగా [illegible] పడ్డది ఏలాగనిన- తామరపుష్పమున నుత్పత్తియైనబ్రం [illegible] దేవతులు నీతారకయోగమును దెలిసి దుఃఖముమాని సుఖించినట్టిది యీతారకయోగమేనని ఆగమశాస్త్రంబులయందు జెప్పి [illegible] శిష్యా ఇదియునుంగాక.

[illegible] తారకయోగము దెలియక । నేరక వేదాంతవాక్యనికరంబుచే। [illegible] వారికి మోక్షంబుగల దెవసుధను శిష్యా.

వ॥ అది యెట్లన్న తారకయోగంబు దెలియకనే గ్రంథాదులనుబట్టి [illegible] మాత్రంబున నే మోక్షముచిక్క నేరదు రా శిష్య.

శి. వ॥ ఓ స్వామి తారకము నేరికిననుసంధింపవలయునో యది చక్కగా [illegible] మునివరా.

మృ. కీర్తన॥ మధ్యమావతి రాగము - ఆది తాళము.

ఇంద్రియంబుల దశకంబు నెసగగట్టి । మానస[illegible]తమును బట్టి కామమును [illegible] గోసి శాంతుడై బరగబ్రహ్మ । చారివ్రతుడయి దృష్టికి- సరిమధ్య [illegible] యీమధ్య [illegible] క్షరమిటుల సేయ యోగముల

లోన తారక-మరయోగమనియవనినందరుమునులు॥ సరిమధ్యగురిని॥

వ॥ ఓరిశిష్యా తారకయోగప్రభావంబీరీతినుండును గాన నీయోగము లన్నిటియందు రాజయోగంబు మోక్షంబునకనుకూలమయినదిగనుక నిట్టియోగంబునభ్యసించుటకు గష్టంబుగనుండునదెట్లనిన చెప్పెద వినుము.

గీ॥ రాజయోగంబుపూనినిరంతరంబు। బట్టుగానభ్యసింపగ బాలుమాలి। కొన్నివేదాంతయుక్తులు గూడబెట్టి। పలుకనేర్చినబ్రహ్మంబుభవముగలదే॥

వ॥ ఓరిశిష్యా రాజయోగము నిరంతరమునభ్యసింపలేక గ్రంథాదులబరిశోధించి తర్కించినంతలో బ్రహ్మజ్ఞానికానేరడు రాశిష్యా.

శి-వ॥ అయితేనది యెటులనయ్యా స్వామి.

మృ-వ॥ ఆలాగే చెప్పెదను వినుము రాశిష్యా.

మృ-కందార్థము॥ శంకరాభరణరాగము - ఆదితాళము.

శ్రీగురువాక్యవిశేషము। చేగాకస్వరూపమందు జెందరుమనుజుల్। యోగము లెల్ల చిత్త। త్యాగము జేసిననుగలుగు- భోగము॥ భక్తిజ్ఞాన- వైరాగ్యము॥ భాగవతులసంయోగము చేయీ-రాగద్వేషములు బాగుబరచినదె॥ భోగము॥

మృ-వ॥ మరియు చెప్పెద వినుము రాశిష్యా.

సీ॥ ధారుణి గాఢాంధకారంబడంగునే వసుధవైకృతదీపవార్తవలన। నేరి బేదనాకొన్నమనుజుని యాకలిదీరునే ఘనసరసాన్నవర్ణనమువలన। రోగపీడితునిబల్రోగవాని పేదరికంబుబోవునే దివ్యప్రభావకీర్తనమువలన। రోగముదీరునే కలితౌషధప్రసంగంబువలన। జండిపడిబుద్ధిలోవెలినిండిమిగుల। దట్టమైనట్టి యజ్ఞానతమముదెగునె। తర్కితవిచిత్రశబ్దభోగంబువలన। ఫలితయోగానుభవదృష్టివలనగాక॥

వ॥ మఱియునదెట్లనిన జెప్పెదవినుము రాశిష్యా.

క॥ యోగాభ్యాసమువలనస। దాగతిజితేంద్రియనులదర్పములడగున్। రాగద్వేషాదులుజను। బాగుగనాత్మకుసుఖానుభవముంగలుగున్॥

వ॥ ఓరిశిష్యా యెల్లప్పుడును రాజయోగమునభ్యసించిన కామక్రోధలోభమోహమదమాత్సర్యంబులడంగి యాత్మకు సుఖానుభవమిచ్చుగాన యోగాభ్యాసంబు ముముక్షులకు గర్తవ్యంబట్లగుటవలన దత్ప్రకారంబెరుగించెదవినుము రాశిష్యా. చ॥ ఒనరుచు నేమియుండిననిపాసికిమిక్కిలి వెక్కసంబుగా। దినిమొగబోయువానికిని దీరనినిద్దురనెల్లప్రొద్దుబై। కొనబడియుండువానికిని గొంకక దేబగలొక్కరీతిమే। లొనినివసియించువానికి నగోచరమ్ముల్పరయోగలక్ష్యముల్॥ వ॥ ఓరిశిష్యా మిక్కిలిభోజనముచేయునట్టివానికి భోజనమ్ము చేయకనుండువానికిగాని గోచరముగాని యోగమునభ్యసింపబడ

నరా శిష్యా- మరియెట్టివానికినభ్యసింపబడుననిన జెప్పెదవినుము.

క॥ యుక్తాహారవిహారుడు। యుక్తస్వప్నావబోధుడురుకర్మములన్।
యుక్తవిచేష్టుండగుఘన। యుక్తునకగు పరమరాజయోగసుఖంబుల్॥

వ॥ ఓరుషివర్యా యేదివ్యదేశంబులయందు దిరుగుచున్నను మరియు స్వస్థానస్థలమందున్నప్పటికిన్ని ఇట్టి రాజయోగంబుదగిన షట్కర్మముల యందు నిశ్చిష్టుండై సాధనముగా యోగము నెవ్వరభ్యసింపుచున్నారో వారికి రాజయోగము మిక్కిలి సుఖకరము గానుండును రా శిష్యా.

శి-వ॥ ఓరుషివర్యా షట్కర్మములనగా నేమో తెలియలేదు గనుక వివరము గా దెలియంబలుకుమయ్యాస్వామి. మృ-వ॥ ఓరిశిష్యా జెప్పెద వినుము- యజన యాజనాధ్యయనాధ్యాపక దానప్రతిగ్రహము లీయారును షట్కర్మములు రా శిష్యా. శి-వ॥ ఓరుషివర్యా యీ రాజయోగమునభ్యసించినవారలు యేరీతిగనుందురయ్యాస్వామి.

మృ-వ॥ చెప్పెదను వినుము రా శిష్యా.

మృ-శంకరాభరణ రాగము- ఆదితాళము.

అంబముగ హృదయ గోపుర। మందున సద్గురునినిల్పి మారుతవిజయం। బందించి చెలువందిపరమా। నందమునను సుఖమునొంది- యుందురు॥ యెందున నంటకుందురు॥ యేవిషయమునంటకుందురు॥ ఇంద్రియముల పొందుపరచికొని- ఇందుతో డను సంధిజేసుకొని॥ యుందురు శి-వ॥ ఓరుషివర్యా తామొచెప్పినపరమార్థము నాకుచక్కగా తెలియలేదుగనుక తామతపస్సు చేయుటకు నెట్టిస్థలమువుండవలెనో చెప్పుమయ్యాస్వామి.

మృ-వ॥ అలాగే చెప్పెదను రా శిష్యా.

సీ॥ వితతమై విజనమై విమలమై సుఖమై వాసగువివిక్త దేశంబునందు। సమమైన యందు నిశ్చలముగా విజ్ఞపల్లములుగాకుండ చేలవముగాగ। వరుసగు శాజినవస్త్రంబులను వృగాబరచి యొప్పగ దానిపైదిరముగ। బూనిపద్మాసనాసీనుడై యామీదగా నుమస్తమమునగళముశిరము। చక్కగా నిక్కి దృక్కుము ముక్కుకొనకు। జిక్కితక్కించితక్కి నదిక్కుగొనక। మిక్కిలిదశేంద్రియంబుల మ్రుక్కడంచి। పవిత్రముగ యోగమభ్యసింపంగవలయు॥

మృ-వ॥ యీరీతిగానుండునట్టి స్థలములయందు తపస్సు చేయడమునకై వుండిబరచుమునీశ్వరులారా. శి-వ॥ ఓస్వామీ యెచటజూచినను వృక్షమయము గానున్నది గాని వేరుస్థలము లేదయ్యాస్వామి. మృ-వ॥ ఓరిశిష్యా వృక్షములున్నవి యోగ్యమైన వృక్షములుగలిగిన స్థలమును జూడరా శిష్యా.

శి-వ॥ అవి యెటువంటివృక్షములో జెప్పుమయ్యాస్వామి.

మృ-వ॥ అయితే చెప్పెదను వినుము రా శిష్యా. మృ-క॥ చందన పిచుమందంబును। కుందకురంటకమశోకకోవిదపనసల్। మందారతరువు మామిడి। సుందర వృక్షములు సందు జూడర శిష్యా॥ శి-వ॥ వోరుషివర్యా మీరు జెప్పిన ప్రకారము యోగ్యమయిన స్థలము జూచి వచ్చితిని స్వామి. మృ-వ॥ ఓ - శిష్యులారా వో మరుద్వతీ మనము గంగకుం జని స్నానము సేయుదము రండు శిష్యులారా. శి-వ॥ ఓ స్వామి మీరు భార్యాసమేతము గా నున్నారు గనుక ముందుగా మీరు జేసుకొనుడు వెనుక మేము జేసుకొనియెదము స్వామి. మృ-వ॥ ఓరి నిర్భాగ్యదా మోదరా యేసి లెతుల వమాటలాడెదవురా. శి వ॥ యెమి. కాదు స్నానమయ్యా స్వామి. మృ- వ॥ ఓ మరుద్వతీ కాలు జారిపోవునే మోహినాంగ దిగుము చెలియా. మరు-వ॥ మంచిది స్వామి.

సం-వ॥ ఇత్త్విధంబున మృకండమహాముని పత్నీసమేతంబుగా శిష్యులం గూడి గంగలో స్నానంబు చేసే మార్గం బెటువలెను.

దరువు॥ యమునా రాగము - ఆది తాళము.

అగణితకలుషములడచవే-గంగామా॥ అగ॥ గజతీసి యీవారి జజజ సదృశపాద-యుగళముల జనించియున్నతి నొందితి॥ అగ॥ గిరిజాధీశు సిరమున నెలకొని - పరమపావనియైన భాగీరథివీవు॥ అగ॥ సరగున పుత్రుల దోషము బోదోలి - నగధరుకడ జేర్చిన జననివై తివి॥ అగ॥ చోళసింహపురి నాళికా క్షుడెరుగ- చాళి చేనేలు ముభజనజేసెదను॥ అగ॥

సం-వ॥ ఇవ్విధంబున మృకండమహర్షి భార్యాసమేతంబుగా స్నానంబు చేసి నూతన వల్కలములు ధరియించి తపంబు సేయు విధం బెటువలెను.

మృ దరువు॥ పున్నాగవరాళి రాగము - ఆది తాళము-

తపము సేయగా దొడగెనపుడు- మృకండమహాముని - తపము సేయగా దొడగెనపుడు॥ తపము సేయగా దొడగె దర్వీకరభూషణుని-యుపమతోడను గూర్చియూర్ధ్వ దృష్టి జూచి॥ తపము॥ తపము పవాసముల జేసి మిక్కిలి మోహ తాపము లెడబాసి - చపలములేక బూజలు సల్పి వేగమున - నుపమునచిత్తము నొక్కటి జేసుక॥ తపము॥ మదము మత్సరము బోవిడిచి-పాశముల నెడి-మలినము లెల్ల బోదుడిచి- మదములు డిగి బల్ సదమలహృదయము - పదపడి దాల్చుక భగుణని గూర్చి॥ తప॥ చోళసింహపురీశుడయిన-నరసింహుని పాద- నాళికములజాలదలచి - చాళి మీరగను పరిపూర్ణ విధముల- బూలతో డశంభుని బూజింపుచు॥ తపము॥ ఓం సదాశివా- ఓం నమో కైలాసపతీ.

మృ- క॥ కొందరు కలడందురు నిను। గొందరు లేడందురతడు గుణ కాడనుచున్। కొందరు కలడని లేడని। కొంద … ందు దురు నిన్ను గూర్చి మహేశ

మృ-దరువు॥ ఖమాసురాగము - ఆదితాళము.

సదాశివా- హర-సదాశివా॥ కైలాసవాసా కామితఫలదా- గర్వవినా
శ పాకబుధ వినుతా- కామసంహారా గంగాధరయో - గౌరీవల్లభ కాంచన
శైలా- కాలాగ్నిరుద్రా- కాలకంధరకల్పభూజామాకరుణాసాగర॥ సదా॥
భూతేశ్వరమోహాతయుతాకర భూతమయాత్మకభూతశరణ్యా- భూత
భావ భావభూతాధారా భూతదయాగణ్యా భూతవికాసా- భుజగభూషణా
ప్రత్యక్షదాయక భువనరక్షణపురాణపురుష॥ సదా॥ శిద్ధమహాత్మకశిద్ధసే
వితా శివామనోహర సేవితఫలదా - శశిమౌళిధరా సేవ్యజనప్రియ - శత్రు
వినాశక జితత్రిపురాంతకసింధుగంభీరశివాశంభోహర। సదా॥ నాగకంకణా
నగచాపధర నాగభూషణానగతనయావర- నగధరవినుతా నాగచర్మాం
బర- నాగముఖజనకానంగవైరిచోళసింహపురిసోదరప్రాణలింగ॥ సదా॥

సం॥వ॥ ఇవ్విధంబున మృకండమహర్షి సేయుతపంబునకు మెచ్చి ఈశ్వ
రుండు కైలాసంబున పార్వతితో నేమనుచున్నాడు.

ఈశ్వరుని-దరువు॥ కాంభోజిరాగము-రూపకతాళము.

వింటివా శాంభవి-ఓ వెలదిరో-కంటివా పార్వతీ॥వింటివా పార్వతివిపుల
మునిస్వాము-పంచిమాపుల చేనన్నంటియున్నాడటే॥ వింటివా॥ బరువడిలోక
మునను నెవ్వరు నవవిధపముల జేసినవారు-నరసిజూచిన లేదు కరియానయిపుడు-
సరసుగ నిటుపోయి వరములియ్యవలె॥ వింటివా శాంభవి॥ వారు సేయు ఘోరతప
ములను సిజూడు- ఘోరముగనున్నదిప్పుడె- వానిజాక్షిరోషపోయి వరమ్ము లివ్వక
బోతె- దూర జేతురనన్ను నూరిజనంబులు॥ వింటివా॥ బ్రహ్మాదేవర్షిమొదలు
నాగలకేళి బుధవరమాత్మునకు విష్ణుడుండగా- నిమ్మహినాభక్తుడెదురుచూచి
చూచి- నేనుమరిల్లగ రాకచూచుచున్నాడవో॥ వింటివా॥ చోళసింహపురా
ధీశుడౌ యా- సోకమూకలగూంగదలచుచు - బాళిమీరగమనమున పరగగనట
పోయి- కాలకరముకిచ్చినదెంతము వేళ॥ వింటివా॥

సం॥వ॥ ఇవ్విధంబున బలికియీశ్వరుండు పార్వతీసమేతుండై భూలోక
మునకువచ్చి కీమార్గంబెట్టువలెను.

యీశ్వరుని-దరువు॥ ఆరభిరాగము - ఆదితాళము.

గంగాధరుడువచ్చెనిపుడు-మృకండునికడకు-గంగాధరుడు వచ్చెనపుడు॥
[illegible] వచ్చె ఖ్యాతిశ్వరుడు గౌరీ- అంగజభస్మడిదిగో ఫాంగు మృకం
డుని కడకు-[illegible] హస్తమునందు బాలకు-రంగముతాల్చుకసంగతిమీరగ॥ గం॥
[illegible] యగను-సరగుననదులు-బరువడి వెంటగొల్చిరాగ- సర
[illegible] గనుసిరము నిడుకొని-బరువడినందినిబిరబిరతనముక॥ గం॥ కాలకంఠ

త్రినేత్రముతోడను- త్రిశూలము- చేలము మెరయుచుండగను- లీలభూతగణములుగ్రై సేయగ - బాలవశాంకునిబాగుగ దాల్చియు॥ గం॥ తుంబురునారద వీణనాదములు- చెలగగనపుడు- నంబరమునసురలు పొగడగను- శంబరరిపు డతిడంబముమీరగ-గుంభసంభవుడుకొనియాడంగను॥గం॥ జాలరజినప్రభలు గలుగు- నంది నెక్కి- గేళివిలాసములప్పెంపెక్కి - చోళసింహపురివు మహనుని- సోదరియగునగసుతనుగూడుకొని॥ గంగా॥

సం- వ॥ ఈ ప్రకారంబీనసీశ్వరుండు ప్రత్యక్షంబయిన మృకండుమహర్షిస్తుతియించువిధంబెట్టిదనిన. మృ- భుజంగప్రయాతము॥ శివా భక్తపాలా సుశీలా దయాళూ। భవానీప్రియా పాపశాపోపహాసా। భువిన్నిన్ను నేనంమిపూజించినాడన్। గవిన్నుత్యనన్ బ్రోవ కాశీనివాసా॥

తేవారము॥ శంకరాకలుషనాశాశశిధరవ్యోమకేశా। పంకజసూనమిత్రాభక్తహృత్కమలమిత్రా। కొంకకమనుచునాడుకోరినవరములొసగి। సంకటములనుమాన్పిసరగునన్ బ్రోవుమీశా॥ వ॥ శరణువుమాధవాదురితహరణా మీపరిపూర్ణకరుణతోడ నేగోరినవరములొసగి నన్ను గృతార్థుని చేయుస్వామి. తురంగప్రయాతము॥ నీలకంఠఫాలనేత్రనీరనాభకాత్రన। స్నేలుమీదయాపరాదినేశకోటిసన్నిభా। కాలకూటభోజియోజగన్నుతంబు కాంచియా। కాశిలీలగూడియున్నకాద్రవేయభూషణా॥

క॥ లంపటనునివారింపను। సంపత్కృపచేతజగముసన్మానింపం। జంపెడివారిహరింపను। సొంపారగనీకుజెల్లుసోమార్ధధరా॥

క॥ నీకంటెనొండెఱుంగను। నీకంటెనుబరులుగావనేరరుజగముల్। నీకంటెనొడయుడెవ్వడు। లోకంబులకెల్లనిఖిలలోకస్తుత్యా॥

మృ-దరువు॥ తోడిరాగము - ఆదితాళము.

సదాసిశాశరణుని-సదమలమహిమను-దెలియసాధ్యమెవ్వరికైన-సారసభవవందితహర॥ సదాశివా॥ సదానందనిలయసచ్చిదానందనిలయా-మదిలో నేనంమియుంటి మదనసంహార॥ సదా॥ వృషభధ్వజాయతే వృషభగమనాయ- విషభోజనాయతేవిషధరాభరణాయ॥ సదా॥ సదానిన్ను నంమితిని నామదిలోనినుగొల్చితినే-వదలనిప్రేమతో సదయుడవైనసిక॥సదా॥ ధరచోళసింహపురినరహరిసోదరు- కరుణచేనేలినపురహరహర హర॥సదా॥

సం - క॥ వచ్చినగంగాధరునకు। ముచ్చటలలరంగనపుడు ముదితయుదానున్। పచ్చవిల్తుపగవానికి। జెచ్చెరదండములుబెట్టి జేసెనిరిపినుతుల్॥

వ॥ ఇవ్విధంబునమృకండమహర్షిపత్నిసమేతంబుగనమస్కారంబులు చేసినిలిచినవారలనాశీర్వదించి యీశ్వరుండేమనుచున్నాడు.

ఈశ్వరుని- వ॥ ఓమునిశ్రేష్ఠా. మృ- వ॥ ఏమయ్యాస్వామి.

ఈశ్వరుని-కందార్థము॥ శంకరాభరణము - ఆదితాళము.

మునివర్యానీవు జేసిన। ఘనతరమగు తపము నేను గాంచితినిపుడు॥ ఘన మనహావనమున్నాదితి। ననఘాత్మా వరములడుగు- అరమరలేరా॥ అగణిత తనయు-సతతగుణశీలా॥ కరుణతో డనునిన్ను కాచుటకై యిద్ధరి-కరుదెంచితిపరమ భక్తవత్సలసీ॥ కరమరలేరా॥ మృ- వ॥ వినుము త్రిపురాంతకా.

కందార్థము॥ శంకరాభరణ రాగము- ఆదితాళము.

హరహరగౌరీనాథా. పురహరసురవినుత దాసపోషకవసదా। శరణు శరణువరప్రోవుము। ధరణీసురవినుతదుష్ట-దానవహరణా॥ గిరిజాధిప-దీన శరణ్యా॥ సూవశరావారణశూలధరానిన్ను - నేనంమితినయ్యా నిరతదయా జూడు॥ దానవహరణా॥ మృ-వ॥ ఓకైలాసపతీ. ఈశ్వరుని-వ॥ ఏమయ్యాతపోధనా. మృ- క॥ జయపార్వతీమనోహర। జయపావకఫాలనేత్రచంద్రార్థధరా. జయజన్మాభూతగణేశా। జయబ్రహ్మకపాలహస్తసన్నుత గాత్రా॥ సం-వ॥ ఈప్రకారంబున మృకండమహాముని యీశ్వరునిస్తుతి సేయుచున్నసమయంబున పరమేశ్వరుండేమనుచున్నాడు.

ఈశ్వరుని- వ॥ ఓమునికులసార్వభౌమా చెప్పెదవినుము.

ద్విపద॥ ఓమునికులచంద్రయోదయాసాంద్ర- యోమునిసింహంబ యోమృకండమునీ- నీసరి యెవ్వరునిఖిలభూస్థలిని - వేసారకీటువంటి వింతతపంబు- చేసినేమున్న క్షితితలంబునను- గాశివాందగ నేలకదు బ్రియంబలర॥ నేవరంబడిగిన నిచ్చెదనీకు- భావంబుదెల్పుము పావనచరిత॥

మృ-వ॥ ఓచంద్రశేఖరావిన్నవించెదనాలకింపుము స్వామి.

ద్విపద॥ పుత్రహీనుండనై బూలోకమందు- పాత్రుండుగాకను బాపినైనాడ - గావున నేనింతకడు ఘోరతపము - గావించినాడను కరుణించి నాకు- సంతానమొసగవే సంభ్రమలీల - నింతియే కాకనింకేమియునొల్ల - సరగున నాయొక్క సంకటముడిపి- కరుణించిరక్షించు కామసంహార॥

ఈశ్వరుని- వ॥ ఓమునివర్యా చెప్పెదవినుము.

ద్విపద॥ వినుమృకండుడనీవు వేమటకిపుడు- చనదన లేని నీజన్మ కర్మంబు- మదయుతుడై తొల్లి మదనారిపూజ- సదమలభక్తి చేసల్పమిచేత - ఘనమైన పాపముల్ గలిగెనీకిపుడు-తనయులు లేర్పాటైద్దయమీకు-చలమతులార యీ జన్మంబునందు- కలిగకుండికను యోగభ్యాసులార॥

వ॥ మునీంద్రా తొల్లి జన్మంబున శివస్మరణ సేయనందున నీకుదోషంబు సంభవించి సంతాన లేకపోయెనో మునీంద్రా.

బాలునినాకిమ్ము ఫణిరాజభూష॥ యీశ్వ-వ॥ ఓయిమృకండమహాముసీ అప్ర కారమే నొసగెదవరముగయికొమ్ము మునివర్యా. మృ-వ॥ భాగ్యముస్వామీ.

సం-ద్విపద॥ బాలేందుధరుడంత ప్రమదంబుతోడ మ్రోలనుండెడిభూత ములయందునొకసి- దనరగానీ మరుద్వతిగర్భమందు- చనిపుట్టుపదియారుసంవ త్సరములు - ధరణిపైజీవించితిరిగనన్ను జేరు- గరిమతోరమ్మని గాంచివచించి- శైలజతోగూడిసంభ్రమలీల- కైలాసమునకేగెగరళకంఠుండు॥

సం-వ॥ ఈప్రకారంబునయీశ్వరుండావరంబొసంగికైలాసంబునకుం జనినతదనంతరంబునమృకండమహామునియునుమరుద్వతియునువీరలీశ్వరుడిచ్చి నవరమువలనసంతోషమనస్కులైసరసములాడుకొనుమార్గమునెటులనెను.

మృకండుడు- మరుద్వతినివర్ణించుట.

సీ॥ ఇంతినీమోముసకీడుగాదనిచంద్రుడెలమినభంబుననిలచినాడు। కలికి నీనేత్రయుగ్మములకునోడియా ఝషములుడాగెనుజలమునందు । సఖియనీకె మ్మోవిసాటిగాదనియెంచి పగడముల్దీవులప్రబలియుండె । నతివనీపాలిండ్ల జతనుబోలమటంచు జక్కవల్తరువులనెక్కసాగె। మెలతనీకాంతితోలకరి మెరుపుజూచి। యద్భుతమునొందిమబ్బులోనణగియుండె నహహనీరూపునీ సొంపునజునకైన। వర్ణనముజేసిగణుతింపవశముగాదు.

మరు-కందార్థము॥ శంకరాభరణరాగము- ఆదితాళము.

రావోయిమునిశిఖామణి। నీవంటిమహామహుండునిఖిలజగములఁ। గ వరలేరుకృపాకర। కోవిదవందితచరిత్ర- గురుజనవిహితా॥ సుందరతరస.. జ నేత్రా। పరిపూర్ణచంద్రయోభావజనాకార-సురతక్రీడలమనముసుఖియిం తమురమ్ము॥ గురుజనవిహితా॥

మృ-కందార్థము॥ శంకరాభరణరాగము- ఆదితాళము.

రావేముద్దులగుమ్మా। రావేబంగారుబొమ్మ రామామణిరో। రావేవల పులకొమ్మా। తావేయోహంసగమన- రాకేందువదనా॥ నన్నేలవే-యోకుం దరదనా॥ ప్రాకటముగమన మేకరీతినిగూడి - లోకులెన్నగను బాలునిగను గొందాము॥ రాకేందువదనా॥

గురుశిష్య - సం. .దము.

శి-వ॥ ఏమయ్యాస్వామీ మీరీశ్వరసే లైయుండి తీరుగాస్త్రీలగూడి వర్ణించనచ్చునాస్వామీ మృ-వ॥ ఓరిశిష్యా అట్టిఈశ్వరుడును యిద్దరిని పెట్టుక ..యున్నాడురా శి-వ॥ అదెట్లానయ్యాస్వామీ.

వ॥ అయితేచె ప్పెదనువినుమురాశిష్యా. క॥ గంగాధరుండు గౌరి। గంగనుధరియించలేదఘనదేహమునఁ।బొంగుచుబార్వతినుంచడె।

యంగన నేనుంచుకొనుట యాశ్చర్యంబా॥ వ॥ ఓరిశిష్యా ఈశ్వరుండు పార్వతినివివాహముచేసుకొని యామె యెదుటనుండగా గంగను జటాజూటమందుధరించుకొనియున్నాడు గాన నేను నా యాత్మపత్నియైనమరుద్వతినివరించుటయాశ్చర్యమా శిష్యా. శి-వ॥ ఓస్వామీ మీరువారిసమానముగావర్తించితిరేని తపోవిఘ్నముగాదా స్వామీ. మృ-వ॥ భంగముకా నేరదు యెట్లనిన జెప్పెదవినుము రా శిష్యా. మ॥ శివజీవైక్యసమాధియందు విలసచ్చిన్మాత్ర తత్వంబులో । నవలీలంగనిపుణుండై పిదప మాయాసంస్కృతిం జెందినన్। తవుల నేర్చునె యోగి పాటు బెరుగై తర్చంగ వేరైనయా। నవనీతంబికచల్లలో గలియునే నానాప్రకారంబులన్॥

మృ-వ॥ ఓరిశిష్యా సమాధినిష్ఠ చెన్నొందినతదనంతరంబున స్త్రీలతోడ విహరించినను మాయజెందదు అది యెట్లంటే పాలుగాచి పేరబెట్టగా పెరుగైనది దానితరచగా వెన్నయైనదది కాచగా నెయ్యైనది యా నెయ్యి పాలలో కాని పెరుగులో కాని కలుసునా కలియదు గనుక నిందు కాక్షేపణలేదు రా శిష్యా.

శి-వ ఐతే తమ ఇష్టప్రకారము జరుపుకొనుడు స్వామీ.

సం-క॥ అయియిటులవరములొసగియు। పనిబూనిశివుండు సరిగె పార్వతి తోడన్ । జని మెచ్చకండు డుసతియున్ ।నను వొందగ పర్ణశాలకతిహర్షమునన్

క॥ ఫాలాక్షుకృపారసమున। వాలాయముగాను మానివనితామణికిన్। లాలితమలరగ నప్పుడె। చూలేర్పడి చెలికిగర్భసూచన దోచెన్॥

సుగంధవల్లి దరువు॥ మధ్యమావతి - చాపుతాళము.

ఒడలుభారమునొందె నే- వో చెలియారో - వొడలుభారమునొందె నే॥ వొడలుభారమునొందె-కడువేగముమంద- నడలు దోచగ దొడగె-కడుపునిమడదయ్యె॥ వొడలు॥ గర్భచిహ్నలు దోచె నే-యొక నెలలోన-నిర్భరముగ దోచె నే-దుర్భరమగు తపమర్భకుకోర్కెలా- విర్భవింపగ జేసి గర్భసంయమిపత్ని॥ వొడలు॥ మోము పాండురమాయె నే-యా యింతికి- మోమునందము దోచె నే-భూమిలో పలయట్టి రామలకెల్లను- నామాడ్కి గలుగులలామలందరిలోన॥ వొడ॥ నిట్టూర్పులు హెచ్చె నే-యా యింతికి-నట్టికళలు హెచ్చె నే-పట్టయిన దేహమునట్టె వెలవెలనయ్యె-పట్టుగ చోళభూపాలునికృపతోడ॥ వొడ॥

సుగంధవల్లి-ద్విపదార్థము॥ మధ్యమావతి - అటతాళ చాపు.

నెంతకు రెండవ నెలయని చెప్పె - వెలవెలనై కొంచు వింత గాదో చెబలువడి మీరంగ పడతి చన్మొనలు నలుపుతో చెను యెంతో నాణ్యంబుగాను॥ వింతే వస్తువుగోరె నే-ఆయింతియేమో-సంతోషపడసాగె నే॥ కాంతలకెల్లనుగడు ప్రియమలరగ- సంతోషంబున సారె సారె కను॥ వింతవస్తువుగోరె నే॥

శి-వ॥ ఓరినీతలపండుపగలనన్నుదిట్టెదవటరా. వి-వ॥ ఏమిరానీవన్న మాట. శి-వ॥ మనకుపప్పన్నమోయి. వి-వ॥ అయితేవస్తానుగాని వారింటనేమిప్రయోజనమురా. శి-వ॥ అయితే చేచేచే చేచేచేచే చెప్ప తానువినుమయ్యా. వి-వ॥ అయితే చెప్పరావోరీ. శి వ॥ చీచీచీచీ చీచీమంతముహూర్తణమయ్యా. వి-వ॥ అట్లనావిన్నావటోయిభల్లాక శాస్త్రిలు. రెండవ-వి॥ ఏమోయితిమ్మావధానులు. శి-వ॥ వస్తాన వషోయి శ్రీమంతము జేసివత్తాము. రెండవ - వి॥ అవయితేపోదాము రావోయి. విప్రుల దరువు॥ తోడిరాగము-రూపకతాళము.

•వస్తారవయ్యా-తిమ్మాబొట్లు-వస్తారవయ్యా॥రుషివర్యునిటిలాపోసు గసీమంతము - నేస్తారవనేడు వినువకపోదాము ॥ వస్తా॥ కొనసగలయజి టాకుప్రవేస్తారవ - ప్రప్ప- ప్రోస్తారవనెయ్యినమట్టుకు ॥ వస్తా॥ పసగల కూరలువిసువకమనకును-ప్రవేస్తారవనిండకొసరినమట్టుకు॥ వస్తా॥ చోళసిం హపురివాళ్ళికాత్తునిదను బాళ్ళీమీరగనుండబహు.వేగపోదాము॥ వస్తా॥

బ్రాహ్మణవేషములవారువచ్చుబాలవులకు జెప్పెడివికటవేదము.

వి-వ॥ఓరియల్లావఝలవారివెంకన్నా చెప్ప వేమిరా. శి-వ॥మరిచెప్ప వేమయా. వి-వ॥ ఆటట్లాగాషెక్క తిమిత్యాహదిగిత్రిషేవావరు-ధే-అప్వ రంధేతాతరంధేదడధజేభ్యః- ఇంద్రియంవిప్రజా శ్రాణోభవతి.

విప్రునకుబాలురకుగలిగినసంభాషణ.

వి-వ॥ ఓ ఆకతాయిరండుకొండకా చెప్ప వేమిరా. శి-వ॥ ఒరికొం చె ముండాకొండకాచక్క-గా చెప్ప వేమిరా. వి-వ॥ విన్నావటోయివెంకం బొట్లుయీగాడెదెకొడుకకూతలు. శి-వ॥ విన్నావటోయిఅప్పంబొట్లు యీకుక్కలకొడుకమొరుగులు. వి-వ॥ నేనుఅంనమళ్లినన్నుఅంధావషరా. శి-వ॥ నన్నంటేనేనుమళ్ళిఅనకయూరకుంచానషరా. వి-వ॥ కాగానే మీఅమ్మఅట్లాయున్నదికుంకా. శి-వ॥ కాగానేసిపెండ్లాంఅట్లాయున్నది రండా.

మధ్యస్థొకబ్రాహ్మణుడుచెప్పుట.

వ మాయింటనేకమణమేలయ్యా- యేలననుకుంభారుకుఱ్ఱవానికిపనస చెప్పరయ్యా. వి-వ॥ ఆహాఅట్లాగా అయితేబాగేశిష్యాచెప్పరా.

మరియును-వికటవేదమును-శిష్యునకుచెప్పుట.

ఎవ్వారొవచ్చేది - మేమెమీయల్లుండ్లు - అసైతేలోపలికిరండిత్యాహ - అయితే సోమయాజులగారిబుచ్చిరలకు మీరుగుదురా - మెరుంగుదుమిత్యాహ అయితే మెప్తాజెస్త్రిరి- లింగకీర్తణముతో వ్యభిచారదోషములేకుండజేసికలువుకొం [illegible] హా- హరిః- ఓం.

మృ-వ॥ ఓరినిరతురకుక్షినిర్భాగ్యదామోదరా. శి-వ॥ ఏమయ్యా స్వామి. మృ-వ॥ విప్రోత్తములబిలుచుకవచ్చితిరా. శి-వ॥ పిలుచుక వచ్చినామయ్యాస్వామి. మృ వ॥వారెవరురాశిష్యా. శి-వ॥వీరేనయ్యా స్వామి. మృ-వ॥ మహాభాగ్యముమినామధేయమేమిశాస్త్రులవారు.

వి-వ॥ నాపేరుతెమ్మాభొట్లు. యనపేరుభల్లూకిశాస్త్రులు.

మృ-వ॥ఆహాహాహా మీరుమంచి హ్మణులేకాని తిధివారనక్షత్ర లగ్న యోగకరణములుమొదలైనవిచూచిచెప్పడు అయ్యలారా.

వి వ॥ ఓమునీంద్రా నాపంచాంగంవింఘావా ఆయనపంచాంగంవింఘా మృ-వ॥ యిందులోయేదిశ్రేష్ఠమయ్యా. (రా.

విప్రుల సంవాదము.

నాదికొంకవీటశీమపంచాంగం. యీయనది కృష్ణాతీర పంచాంగము గనుకనాదిశ్రేష్ఠమైనది. రెండవ-వి-వ॥ నాదేపెద్దది. చీనాదేపెద్దది.

మృ-వ॥ ఓవిప్రులారా మీది యేవ్విధముగాపెద్దదాయనో వచింపుడ.

వి-వ॥ ఓరుషిచర్యా మేమిద్దరమువస్తున్న ఈచెరువుకట్టమీదకూర్చుని చూచుకొనగా నాయనది ద్వాదశాంగుళప్రమాణముగానున్నది- నాదిచతు ర్దశాంగుళప్రమాణము గానున్నదయ్యా. మృ-వ॥ అదియేమయ్యా.

వి-వ॥ ఏమికాదుపంచాంగమయ్యా. మృ-వ॥ అయితే మీరేవచిం పుడువిప్రులారా. వి-వ॥ ఆలాగేచెప్పెదవినుమయ్యామునివర్యా.

పంచాంగశ్రవణము.

శ్లో॥ సిద్ధించఫలమాప్నోతిరోమాదాయుష్యవర్ధనమ్
విషయావర్ధతేరోగం పంచాంగమిదముత్తమం॥

స్వస్తిశ్రీవిజయాభ్యుదయశాలివాహనశకాబ్దాః ముప్పదితొంమిదివేల ఆరునూట తొంబైతొమ్మిది మ్మప్పాతికవీసన్నర- కలియుగాబ్దాః నలభై మొనిమిదివేలయేడునూటడెబ్బదియేడున్న రామవ్వీసముకాణి-అగునేటి దండనామసంవత్సరం గుండిమంగిమాసం యెనగ్గైయొనిమిదోతేది- గుద్దుఅట సిద్ధియరువైవాలుగుంముప్పాతికాపరక- కరాటనక్షత్రంనలభైమూడున్న రాకాణి- జీంద్రయోగం ముప్పైనివాలుగుంముప్పాతికా ముక్కాని- పీశాచ కరణంఇరువై యొనిమిదిన్నర రెండుపిరలు- నేడుగాక నిన్నటికి దివారాత్రులు సున్న- ఈవేళయేమిలేదు రేపుత్యాజ్యంశెల్ల ఘాటిఘామునరువై యొనిమిదిం ముప్పాతికామువ్వీసముకాణి- రెండుపిర్రలసందునకన్యామూలనుప్రవే శింపగావెళ్ళిపోతుంది- రాహుకాలంనీకులేదునాకులేదు మనపగవాంద్రను పట్టిపీడించుచున్నది అన్నికార్యములకున్నులబలబ- తెల్లవారేటప్పిటికి బాగు

మృ-వ॥ అయితేబాగే మీరుమంచిబ్రాహ్మణోత్త
గావున్నదిరుషివర్యా.
ములుగాని హోమాదికృత్యములు నెరవేర్చి తాము దక్షిణతాంబూలములు
తీసుకొనివెంచేయుము.

వి-వ॥ మంచిది మీరుఇష్టాకూర్చుండుడు మేము చేసూవుంచాము.

మృ-వ॥ మీరు యేమయ్యాచేసెదరు. వి-వ॥ యేమిన్నికాదు హోమ
మయ్యామునివర్యా. మృ-వ॥ అయితేచేయుడుబ్రాహ్మణులారా.

వి-వ॥ ఓయిభల్లాకశాస్త్రిలు. రెం-వి-వ॥ యేమోయి తిమ్మాభొట్లు.
వి-వ॥ యిందులోవచ్చినదక్షిణ చెరిసగమోయీ. రెం-వి-వ॥ అష్టైతే మంచిది.
ఆలాగే చేయుదము. హోమము సేయుమంత్రము.

అన్నమన రాదు- పప్పుపస్తేమ- పులుసు బృగ్గిబృగ్గి- ఆజ్యంచెవులో ధార
సోమయాజులకిదేమిదుఃఖమొచ్చెనో ఇభూస్వాహా- ఇక నేమి సేతురా ఇద
న్నమమ డబ్బురాదు దరిద్రముబోదు- అరవైరొక్కం పడుచుకొంచంగాని
నాకొడుకులునవ్వాడము దీనికేమి సేతురా బూస్వాహా- ఇందుకు యేమి సేతురా
ఇదన్నమమ కట్టాయిస్వాహా కంపాయిస్వాహా నీకు నాకు చెరిసగా ఇస్వాహా-
అష్టైతే మాబాగాయ ఇదన్నమమ.

మృ-వ॥ ఓవిప్రులారా మీపనులు అయినదిగనుక మీరు వెంచేయుడు.

వి-వ॥ మంచిదిరుషివర్యా. సం-వ॥ ఈప్రకారంబున విప్రులు జనిన
తదనంతరంబున మునికన్యలందరును మృకండమహామునికి అతని భార్యయైన
మరుద్వతికిని నలుగబెట్టి వేడుకలుకావించెమార్గంబెటువలెను.

నలుగుపాట॥ శ్రీసాంబశివునకును శృంగారగుణవతికి- బంగారుబల్లెను న
రంగుగనలుగిడిరి॥ శ్రీ॥ అగరుగంధపుపూత నిగనిగకాంతులచేత - సొగసు
సమ్మతిచేతసుదతులునలుగిడిరి॥ శ్రీ॥ కస్తూరిజవ్వాజివిస్తారంబుగదెచ్చి శిస్తుగ
విరజాజియత్తరుతోనలుగిడిరి॥ శ్రీ॥ వేడుకతోమీగపుడు జోడుగగూడుకొని-
చేడెకుగంధమునజెలులునలుగిడిరి॥ శ్రీ॥ పన్నీరుతోనిపుడుకన్నెలందరుగూడి-
పన్నుగమునిసతికిపడతులునలుగిడిరి॥ శ్రీ॥ చోళనగరమందుచాళిమీరగ బాల-
నాళీకాక్షునిదయనునలిననేత్రులుమీరు॥ శ్రీసాంబ॥

సుగంధవల్లి- ద్విపదార్థము॥ మధ్యమావతిరాగము.

నెలలెనిమిదినిండ నెలతకునపుడు- పోలుపొందకొంచుము భోజనమాయ-
గోమగొప్పనామదిగోర్కెలు హెచ్చె- రమణికిజీరుతిండిబ్రాంతి హెచ్చెయ్యా॥
నడుముకలుక్కుమనెనె- ఇంటికిసేమో- అడుగులుతడబడెనె॥ గడగడవడకుచు
కాంతకుమేనెల్ల- తడబడసాగెనుతొడలుపాదములు॥ నడుముకలుక్కు॥

సం- ద్విపద॥ నవమాసములుమునినాథుసుందరికి - సపిరంబుగనిండ

[illegible]లోన - జలకంబులొనరించిచలువలుగట్టి- పాలుపొందగాకల్వపువ్వుల [illegible] - [illegible]వేగంబునదోడ్తోడకల్ప - మడరగామెయినిండనలదిరత్నంపు [illegible]సొమ్ములుకడువేడ్క-వాడిగ- యనువైనభక్ష్యంబులతిరసాన్నములు- [illegible]పాత్రలో పడతులుదేగ- సంగతితోడకొంచెముగభుజించి- విరిపా [illegible]వినయంబుమీర- నరుదైనతాంబూలమతివలందియ్య- చేడియవి[illegible] [illegible]- పోడిమితోనిప్పుడుమితిమీరి- నిగ్భరంబుననుయానెలత [illegible]వేలిడికలచినట్లయ్యె- పడతికిగడువడిపక్కలునొడలు-నడు [illegible] వేళ॥ మనుద్వతి- ద్విపద॥ పొలతిరోయికనెట్లు [illegible]- [illegible]మీరుదయజూడరమ్మ- పణతులారామీరుపా [illegible]మాత్రముగనిత్తుపాదరించినను-ఎనుగడతేర్చరేనాయమ్మలార [illegible]పుణ్యాలుపైడిమీకు - రండువేవేగ మేరమణులుమీను - లండబా [illegible]లార॥ సుగంధవల్లి-సీ॥ సఖులారయామంత్రసానినిపిలి [illegible]వెనువీపుబట్టరేమ్మ। ముంగురులెడలించిమాదమొప్పసాంబ్రాణిపొ [illegible]యీపాలతికీవుతు। నందెలుదీయించినాణ్యమాపగడంపుకోళ్ళ [illegible]మరిమిగుల। తాటిజెల్లను వుల్లితధ్యమాయింగువనాదము [illegible]మూలమునత్రాడువేయించివొడ్డపోరు। తలుపులెల్లనుబిగయించి [illegible]సేయించిగోర్లైదీర। దేవతలనెల్ల వేడరేక్రమముగన॥

[illegible]-వ॥ అప్పుడుమనుద్వతీదేవిగర్భవేదనసహింపజాలక చెలికత్తెల [illegible]. దరువు॥ ముఖారి- ఆదితాళము.

[illegible] కుటిలకుంతలులారా॥ మటుమాయదైవమునన్ని [illegible]జూచితె॥ఎటు॥ అమ్మలారగర్భవేదనమ్ముకోర్వగజాలనెమ్మది [illegible]వయ గావరు॥ఎటు॥ ఒడలుఝల్లుమనుచునాయడుగులు [illegible] - నడుముకలుక్కుమనుచు గడవునవడకుచున్నది ॥ ఎటు॥ [illegible]వాళికాడునాపై- బాళిమించెనమోయీపగిది [illegible] ఎటుల॥

చెలికత్తెల-దరువు॥ ఆనందభైరవిరాగము- ఆదితాళము.

నవమాసములునిండెనే-అయింతికి- నవమాసమ్ములునిండెనే॥ నవమాస [illegible] - యావిరళముగప్రొద్దులాయనోయమ్మలార ॥ నవ॥ [illegible] -[illegible]యాలుగూర్చి యొప్పుగద చిపెట్టరే- యిప్పుడువే [illegible] తప్పకకంచముదారమునంపరు॥నవ॥ తమలపాకులు [illegible] -తో-విమలమా- [illegible] రుమిగులగనుగోరోచ [illegible] - తేగదరె [illegible] [illegible]వేగబంపరేమీరంద

రునా-గలగలకుయ్యబోకురే-వెలదులారయీవిరిబోణులుమీ- పలుకులదేచ్చిన బహుపుణ్యములగు॥ నర॥ చోళసింహపురీశుడైన- నరసింహునిపాద- నాళీకములుచాలదలచి-బాళిమీరగనుప్రార్థనజేసియు- నాళికాత్మునటునయముగ వేడరె॥ నవమాసములునిండె నే॥

మరు ద్విపద॥ అటువలెగుసగుసలాడుచునున్న-కుటిలకుంతలులనుకోమరొొప్పజూచి - సఖియరోయికనోర్వజాలనోయమ్మ- యికనేమిసేతునన్నిడేగ్పరమ్మ- కరములుపదములుకడునొవ్వసాగె - పరగనీత్రాడుసేపట్టగలేనునిలుచుండకాళ్లేమునిలువనీదమ్మ- కలికిరోయిపుడునాకన్నులకేమొ- వెలవెలనైదోచెవెలదిరోయిపుడు- పొలతిరోగర్భంబుపువ్వుచందమున- నిత్తరినొచ్చెడినికనేమిసేతు- తల్లియుమీరెనాతండ్రియుమీరె - కల్లగాదిదినన్నుగరుణింపుడమ్మ॥ సంధి- ద్విపద॥ అనియనిపలుమారునామరుద్వతియు- వెసగొన్నవగలసంప్రీతిగనపుడు-కరమరుదైనట్టిగ్రహతారకములు- విరివైనశుభములువేడ్కతోనుండ- పంచాంగశుద్ధిగాబరగినవేళ - సంచితంబైనట్టియామృకండాననకు - తరలాక్షియగుమరుద్వతిగర్భమందు - అరుదయినపుత్రుండునప్పుడుబుట్టె- ధారుణిచంద్రపూర్ణజ్యోతిగలిగి- నారసింహునికృపనమరవర్ధిల్లె॥

సంధి- వ॥ ఇవ్విధంబునమృకండమహర్షియునచటిమహర్షులును బాలునిజననంబునకుసంతసించిరి సురులునుకుసుమవర్షములుగురియించిరప్పుడుబాలునింజూచి మునిసతులేమనుచున్నారు.

మునిపత్నుల- దరువు॥ శంకరాభరణము - ఆదితాళము.

శిరసువుదయమాయెనమ్మచేడెలారా- మీర- లరుదైనవిభూతిపరుపరమ్మలార॥ శిర॥ కలినీళ్లుమోమునజల్లరెకాంతలారా-మీర-లళుకువలేకుండజల్లరెయంగులార॥ శిర॥ సంపంగినూనంటరంమసఖియలారా-శిరసు-కంపితముగనొత్తరెకాంతలార ॥ శిర॥ అంగిళ్లుచక్కగనొక్కరేయంమలారా- మీరు- పొంగుచుపొత్తుళ్లుదియ్యరెపొలతులారా॥ శిరసు॥ తలకుకొంగుగట్టరె మరుద్వతికివేగమే- యీ- వెలదికితాంబూలమియ్యరెవెలదులార ॥ శిరసు॥ ఉడుపులుబదులియ్యరేయోయువిదలారా- మీరు- కడువేగమంత్రసానికికానుకలియ్యరె-... తలార ॥ శిరసు॥ చోళసింహపురినివెలయునాళికాత్ముని - యీ - వేళవేడుకొనరేమీరువెలదులార॥ శిరసు॥

వ॥ అనిమరియునేమనుచున్నారు.

దరువు॥ కేదారగౌళరాగము- ఆదితాళము.

కుందనపుబొమ్మవంటికొడుకుగలైనే-యీ- సుందరాంగిమరుద్వతికిశుభమాయెనే- చందమామవంటి... మోము- చందమామముగల్గెనే॥ కుంద॥ మందయానలారవీనిసుందరమైనట్టిమోము- చందమామముగల్గెనే॥

జోలపాట- సుందరులు- మేలుగాబాడిరపుడు॥ లాలి॥ స్త్రీలు వేగమువచ్చిరీ- ఆవేళ- లాలితంబొప్పగానూ- బాలింతరాలికపుడు- ఆరతులు- మేలుగాదీసి వేడ్క॥ లాలి॥ కన్యలందరు వేగమే- తల్లిచే- సన్నబాలకుని గాంచీ- పున్నమ చంద్రుడమ్మా-యీబిడ్డ- భువిలోకవినుతుడమ్మా॥ లాలి॥ నవమన్మథాగారు డే- యీబిడ్డ- నలినాక్షుబోలువాడే- ప్రవిమలాకారుడగుచూ- వేగనా- బాలునె త్తుక వేడుకా॥ లాలి॥ సంపంగినూనెల- టీ-న్నాడలకు-సంభ్రమంబులతోడనూ- సొంపుగాజలకమార్చి- తడియొత్తి- సొగసుకాటుకబెట్టిరీ॥ లాలి॥ కస్తూరితిలక మపుడూ- ఫాలమున- శిస్తుగాధరియించిరీ- విస్తారమైనట్టియా చెలులు- వింత కోకలుగట్టిరీ॥ లాలి॥ కంకణంబులు గాజులూ- గొలుసులును- పొంకమున మొల నూలునూ- వంకీలుపతకములునూ- హారములు- వలనొప్ప బెట్టిరపుడూ॥ లాలి॥ గజ్జెలందెలుమువ్వలూ- పాదములకర మొప్పధరియించిరీ- మజ్జగంబుల హెచ్చుగా- దొట్లబా- మొనసి దెచ్చిరి వేగమే॥ లాలి॥ కురులుసన్నగదువ్విరీ- శిరమునకు- కొండగా సవరించిరీ- శిరిసరంబులు జుట్టిరి- బాలునకు- తరుణులందరు వేగమే॥ లాలి॥ చిన్నారియన్న రారా- నను గన్న- చిన్నిమార్కండ రారా- పన్నగాధిపశయనుడూ- నరహరీ బాలునినురక్షించురా॥ లాలి మార్కండ॥

జోలపాట॥ నవరోజు రాగము - అటతాళము.

జోజోయనన్నా- జోయనన్నా. చిన్నారిపట్టి- జోయనన్నా॥ రాజగతినేడెం తో తనయా- రాజిల్లుచున్నారు రమణులందరుజూచి॥ జోజో॥ తొట్లనుండకనీ విట్లతిరిగెదవు- యట్లపలును సాగునట్లు కారాదుర॥ జోజో॥ అరుద్రైనఫలములు విరివిగా తెచ్చెద- నీకిరపుగని చ్చెదసరగునగొనినీవు॥ జోజో॥ చోళసింహాపురి నాళీకాక్షుమమాకు- బాళిమీరగనిన్నుబాలగదయజేసె॥ జోజో॥

సంధి- క॥ అనియిట్లు స్త్రీలందరు। ఘనముగయాలాలిపాడకడు వేడ్క లరగ॥ గొనకొన్న ప్రేమతోడను। జనిరందరు వేగపర్ణశాలలకరయగ॥

సీ॥ ఈరీతిమునిపత్నులిండ్లకుజనిరంత కూరిమితోడుతకొమరుమిగుల। జ్ఞానమాంబయుబుత్రు గడురయంబునబెనిచె బూటపూటకునెంత బొటమ రించి। బాలుడుమూడవప్రాయంబునైయైదు నెలలవాడై నేడునెలలునవ్వో। దొడరిమరుద్యుతితో జనుదెంచుచుపనులు సేయగనీకబహుళముగను। తప్పట డుగులుబెట్టుచుదల్లివద్ద। బారకను వేగనందంబుజరుగుచుండ। జూచిసంతోష మొందుచుసొంపుమిగుల। దల్లిపలికెను ప్రేమంబు దళుకులొత్త॥

మరు-దరువు॥ శ్రీరాగము - ఆదితాళము.

అయ్యారారా - మార్కండేయరారా - చయ్యననుగన్నముద్దులయ్య రారా॥ దియ్యానివిలాకనివైరియైబుట్టిన-మా- య్యయ్యనీకు నెయ్యిబువ్వనమర

[illegible] ండే యవిలాసము.

[illegible] పెట్టెదవ్రనాకముఖముజూపరా- నాపైపద్దులేలజే
[illegible] అయ్యా॥ అన్నరారానాయన్నరారా-నీకు-గన్నులు
[illegible] వళాకుమా॥ అ॥ బూచివాడవచ్చెను పాచితాగితొల్ల
[illegible] బాజెదనుస్పృహించరా॥ అ॥ బాలరారాసిరిగోలరాగా
[illegible] లరారా॥ అయ్యా॥ బాలిమీరగనుగ్గుపాలుబట్టె
[illegible] వెలనుజగించినమా॥ అ॥ అన్నమన్నుదినగానేమి
[illegible] పెట్టెదనురారానన్నుగన్నయ్యా॥ అ॥ పతమతో
[illegible] చుకొనిసదారక్షించునయ్యా॥ అయ్యారా॥

[illegible] బొట్టులలాలింపుచు । మనమునసంతోషనధు [illegible]
[illegible] జనులిచ్చెదననుచు వేగజన్మాన జేర్చుక॥

[illegible] శంకరాభరణరాగము - ఆదితాళము.

[illegible] పాచితాగరా॥ జూచినవారెల్లబహుచో
[illegible] పోకనాయన్నపట్టితెచ్చికట్టివేతు-నారుదూరు
[illegible] పుదు॥ పాచి॥ బూచివాడురాకమునుపెపాచి
[illegible] చిన్నిపట్టినిన్ను॥ పా॥ ఎన్నెన్నో
[illegible] - కన్నతండ్రిచన్నులిదుగో [illegible]
[illegible] వెలయు వాళికాత్మునిసఖుడు-బాళిమీరమాకిచ్చిన
[illegible]

[illegible] సంభ్రమంబాదవవేశ్య- । లాలితంబుగ [illegible]
[illegible] బాడెస్త్రీలగూడి । దివిజులెల్లనుదిక్కునిగీర్తిం
[illegible] యాత్రియముతోడ । బాలుడేడేండ్ల
[illegible] శరాభ్యాసమొనరింపదలంచెను । [illegible] భాగ్యను
[illegible]

[illegible] నేటి [illegible] మనపుత్రునకు విద్యాభ్యాసము సేయు
[illegible] తెమ్ము [illegible]

[illegible] స్వామి. [illegible] ఓ [illegible] యోగి [illegible]
[illegible] ఏమయ్యా స్వామి.

[illegible] యాత్రమపమీపంబున వే [illegible] పరులై బృహ
[illegible] వారిని బిలుచుకొనిరండురా.
[illegible] చుకొని వచ్చెదము స్వామి.
[illegible]

ఉపాధ్యాయుల-వ॥ ఏమిరా నిరక్షరకుక్షి. శి. వ॥ చెప్పెదను సెలవయ్యా ఉపాధ్యాయులవారు. ఉపా-వ॥ అయితే చెప్పరా యోరీ.

శి-గీ॥ మా గురుని పుత్రు జదివింప మానితముగ । నిన్ను బిల్వగ మము బంచె నీవు నిపుడు । సరగ జను దెమ్ము సంభ్రమ స్వాంతుడగుచు । సకల విద్యా విచక్షణా సనయ హృదయా॥ ఉపా-వ॥ అలాగే వచ్చెదను రా నిర్భాగ్య దామోదరా.

దరువు॥ ధన్యాసి రాగము - ఆది తాళము.

గురువులు జనుదెంచిరి - మృకండుని - కుమారుని జదివింపను. కరమున నేత్రము బరువడి గొనుచును - పరిపరివిధముల స్తుతులు జేయుచును॥ గురు॥ వురమున రుద్రాక్ష హారములు మెరయ - కరములందు కడియములు ధరించి॥ గురు॥ ధర తత్కావి వల్లువలు ధరియించి - సరగున శిష్యులు బిరబిర నేతేర॥ గురు॥ ధర చోళపురివాసు నర హరిమదిలోన - స్థిరముగ నల్పి యు హరిహరి యనుచును॥ గురు॥

మృ-వ॥ ఓరి నిరక్షరకుక్షి నిర్భాగ్య దామోదరా. శి-వ॥ ఏమయ్యా స్వామి. మృ-వ॥ ఏమిరా సమాచారము శిష్యా. శి-వ॥ అయ్యా మన వుపాధ్యాయులు వచ్చియున్నారయ్యా. మృ-వ॥ వారు వచ్చుటను నా గు శిష్యా. శి-వ॥ ఇదుగో వీరేనయ్యా స్వామి. మృ-వ॥ వీరేనటరా మన వుపాధ్యాయులవారు. శి-వ॥ అవునయ్యా స్వామి. మృ-వ॥ ఓ ఉపాధ్యాయులవారు. ఉపా-వ॥ ఏమయ్యా మునివర్యా.

మృ-క॥ మా రుచిమీరిన నాదగు । కూరిమి పుత్రకుని వేగ గొమరుద దీర్పన్ । ధారుణి శ్రుతి శాస్త్రంబులు । గారుణ్యత జెప్పుమయ్య ఘనతరశీలా॥

మృ-వ॥ ఓ గురూత్తమా వినుము. క॥ మరి నా పుత్రుడు బాలుడు. వెరపెట్టిన భీతినొందు వేడ్క దలిర్పన్ । నగయుగ నయము నభయమును । సరిగున జెప్పింపుమయ్య శాస్త్రము లెల్లన్॥ ఉపా-వ॥ ఓ ఋషివర్యా చెప్పెదను వినుమా.

క॥ మారహరు గృపను వేగమె । ధారుణి దగ సకల శాస్త్ర తర్కని జేతున్ । ధీవర నీదగు సునుని । పారక బంపుము త్రిలోక పావనచరితా॥

మృ-వ॥ ఓ గురువర్యా నా మదనములు లేక లేక వీడొక పుత్రుడే కలిగెగా వున మీరు వీనిం గొట్టక తిట్టక మీ పుత్రుని మారుగా నెంచి రక్షింపండగు గురువర్యా.

ఉపా. వ॥ మంచిది అట్లనే గావించుచున్నాను మీ పుత్రుని బంపుము మునివర్యా. మృ-వ ఓరి పుత్రకా చెప్పెద వినుము.

క॥ సదమల హృదయుడవగుచును । జదుము నిగమాది సకల శాస్త్రము లెల్లన్ । ముదమలర గురుని యొద్దను । విదితముగా జగతి కీర్తి వెలుగగ బుత్రా॥

వ॥ ఓరి పుత్రా నీవు వీరి యొద్ద సకల శాస్త్రములు జదువుకొని రమ్ము పొమ్ము.

మార్కండుని- వ॥ ఓ తండ్రీ.

మార్కండేయ విలాసము.

మార్కండునిముగ్ధపల్కు-ల-దరువు॥ అసా॰వేరి- ఆది.

[illegible] చదువవలెనని-గురువులయొద్ద-నొంతిగనేనుండజాలను॥ పంతిచెప్ప
[illegible] కొత్తురయిక నేమిసేతు॥ ఒంతి॥ ఇంతింతబాలురతో- రంతుజేసు
[illegible] ఒంతి కొత్తురోతిత్తురోసన్ను-కోదండమేయింతురో॥ఒంతి॥ చోళ
[illegible] వెలయు- శాలికాత్మునిసాక్షిగ॥ ఒంతిగ॥

[illegible] అయ్యవారలుకొత్తురో యేమో ఒంటిగాసుండలేనుతండ్రి
[illegible] అయ్యవారునిన్ను యెంతమాత్రమున్ను కొట్టడు
[illegible] పుత్రా.

[illegible] నామీదదయయుంచి చదివింపుము స్వామి.

ఉపా- వ॥ [illegible] ఓరిమార్కండాయిట్లరారా.

మా- వ॥ [illegible] స్వామీ. ఉపా- వ॥ చదువుకుందువురారా.

మా- వ॥ మంచిదయ్యాస్వామి.

ఉపా- వ॥ [illegible] విఘ్నేశ్వరపూజసేయుమురా.

[illegible] వర్ణంచతుర్భుజం। ప్రసన్నవదనంధ్యాయే
[illegible] ధ్యాయామి- ఆవాహయామి- సర్వోపచార
[illegible] సమర్పయామి.

ఉపా- వ॥ ఓరిమార్కండా. మా-వ ఏమయ్యాస్వామీ.

ఉపా- వ॥ [illegible] నేనుచెప్తా[illegible] వెనకనీవుచెప్పరా.

మా- వ॥ [illegible] యయ్యాస్వామీ. ఉపా-వ॥ అయితే-ఓంనమశ్శివాయనమః.

మా- వ॥ ఓంనమశ్శి[illegible]నమః. ఉపా- వ॥ ఓరి ఆప్లాకాదురా-
[illegible] మా-వ॥ ఓంనమశ్శివాయనమః.

ఉపా- వ॥ [illegible] చెప్పండిరా. శి-వ॥ఓంనమశ్శివాయనమః.

ఉపా- వ॥ ఓరిమార్కండా [illegible] చెప్పినట్టుగాచెప్పుమురా.

మా- వ॥ [illegible] చెప్పండయ్యాస్వామి.

ఉపా- వ॥ ఓంనమశ్శి[illegible]నమః. మా-వ॥ ఓంనమశ్శివాయనమః.

[illegible] కొన్నిరోజులలో మార్కండేయునికి సకల
[illegible] వాచాస్యంమునీవ చతుశ్శాస్త్ర పండితుండాయె
[illegible] శిష్యులంజూచి ఓశిష్యులారా వీనికి సకలమయిన
[illegible] ఇంటికిపిలుచుకొనిపోయి గురుదక్షిణ దీసు
[illegible] రా. శిష్యుల-వ. మంచిదయ్యాస్వామి.

[illegible] ఓశిష్యులారా మనమార్కండేయుని ఆచార్యుండెటులజవి
[illegible] వారిని వెంటబెట్టుకరండుశిష్యులారా.

శి-వ॥ ఇదుగోవచ్చినారయ్యాస్వామి. మృ-వ॥ వోగురువర్యానాపుత్రునిజదివించితిరా. ఉపా-వ॥ సకలశాస్త్రార్థములనుదెలిసి ప్రవీణునిజేసితిమునివర్యా. మృ-వ॥ వోరిపుత్రా యొకశ్లోకమునజదివి సార్థముగు నర్థమునుదెలియజేయరానాపట్టీ. మా-వ॥ వోతండ్రీచెప్పెదవినుము.

క॥ శైవపురాణముమొదలుగ। నీవసుధనువేదశాస్త్రమితిహాసములన్। ధీవరజదివితిబెక్కులు। నీవరయముతండ్రిశాస్త్రనిపుణతనిపుడున్॥

మృ-వ॥ ఆహాహాసంతోషము నీవు శాస్త్రపురాణేతిహాసములు మొదలయినవినేర్చితివా నాపుత్రరత్నమా. మా-వ॥ నేర్చితినితండ్రీ.

మృ-వ॥ వోమరుద్వతీ మనపుత్రునికి నన్నిపాఠములు జదివించినయుపాధ్యాయులువారికి గురుదక్షిణయిచ్చెదమురమ్మ చెలియా.

మరు వ॥ అలాగేబహుమతియొసంగుమస్వామి.

మృ-వ॥ వోయుపాధ్యాయులవారు మేమిచ్చినసంభావన గొంచెమని యెంచకగైకొని సంతోషముగావెంచేయుడుస్వామి.

ఉపా-వ॥ మంచిదినేనుపోయివచ్చెదనుఋషివర్యా.

సంధి. సీ॥ ఘనమైనమునులనుకడువడిరావించి సంతసంబునప్రొద్దుజరుపుచుండి। యుత్సవంబటుగూర్చియొనరవారలగూడికొడుకునకప్పుడుపడుగుజేసి। చదువులుచెప్పించిసంభ్రమంబుననాల్గువేదపాఠములనువెలయువారు। శాస్త్రముల్జదివించిసంభ్రమంబొదవంగవిద్యాదిగురువృకువిత్తమిచ్చి। పరమసంతోషమునుండిట్లుప్రబలియుండ। గొన్నిదినములుజరిగినగొమరుమిగుల। దినములునుగొన్నిగడువంగతేపమాని। యైననారదుడరుదెంచెమౌనికడకు॥

క॥ యీరీతినినారదముని। నారాయణుమహిమలన్నినయముగనుచటన్। వారలకింపుగజేయును। నారదుడుమృకండుగాననయముగనపుడున్॥

వ॥ యీప్రకారంబున నారదమహామునివచ్చెడిమార్గంబెటువలెను.

దరువు॥ సౌరాష్ట్రరాగము - ఆదితాళము.

- నారదమునివచ్చెన్- కడువడి- నారదమునివచ్చెన్॥ నారదమునివచ్చె నాకముననుండి-మీరినకృపతోడమృకండునినిజూడ॥ నారద। కర్మమువరుద్రాక్షసరములనెన్నుచు - సురమునతులసిపేరులుతరముగజార నారద॥ విరివైన పులితోలువేడ్కమీరగదాల్చి- నరుదారమృకండునియాశ్రమమునకును॥ నా॥ గురుతరముగవీణెకరమునబట్టుక - ధర్మచోళపురివెలయునగహరినిదలచుచు॥ నారదమునివచ్చెన్॥

శి-వ॥ వోమృకండమహామునివర్యా. మృ-వ॥ ఓమిరాశిష్యా.

శి-వ॥ దేవమునివైన నారదమహాఋషివచ్చియున్నారుస్వామి.

మి॥ చ॥ శంకర పార్వతీరమణ సారసమిత్రశశాంకలోచనా। జింకయు పాపహా
స్తమున వెల్సు గంగ శిరంబునందునన్ । పొంకముమీఱ దాల్చితివిభూధరచా
పసురేంద్రసన్నుతా యింకను యేమిసేతు జగతీశ్వర కావవె భూతనాయకా॥

మరుద్వతి-సీసార్థములు.

పురహరుడైనట్టి నూతేశ్వరుని చేత వరమున గన్నట్టి వంశతిలక। కరిచ
ర్మముదుకూల గళనీలకంధరు వరకుమారక వంశవర్ధనుండ। నీదు పెంపును
సొంపుని మర్త్యత్వముజూచి- అయ్యొనే నేమిసేతురా- కాలుడు రాగ- నయ్యో
నేనెట్లుజూతురా॥ చయ్యన నాయువు సంపూర్ణముగను- నిత్యమనక నేనే
మారితిరా॥ అయ్యొనే నేమిసేతురా॥

ఎన్నెన్నో నోములు నీడుములు బడిపోచి నిన్ను నేగంటిరా కన్నతండ్రీ-
గనెడి కాలంబెన గానక నిన్ను నే చిన్నారి గంటిరా శివుని చేత। యిన్నిదినంబులు
గడిపి నేనికమీద॥ అయ్యొనే నెవరిబిలుతురా- మార్కండా యన-అయ్యొనే నె
వరిబిలుతురా॥ తియ్యని మోవిని తేనెలు జారగ- చయ్యన ముద్దిడు జక్కని నో
టను॥ అయ్యొనే నెవరిబిలుతురా॥ మరుద్వతి—వచనము। ఓరితనయా॥

మరుద్వతి-ద్విపదార్థములు.

ఆ కాశిలోననునతి ఘోరతపముచేకొని మాకిచ్చె శివుడు నిన్ను-న
రయ బాలునకు పదియారేండ్లవంగ- స్థిరమాని నమ్మియుంటిరా - వారోరితన
యా గురుతెరుగక యుంటిరా॥ హరుడొసంగిన పదియారు వత్సరముల- నెరు
గకబోతిని ఘోరతనోము నోచితినో॥ స్థిరమని నంమియుంటిరా॥

తియ్యని విలుకాని తేజినాయన్న. నియ్యేడ్యమునకు నెట్లు నేనిత్తు - న
య్యారో నీవు మాకొదువటంచు - నెయ్యమున నమ్మియుంటిరా- నింకెవ్వరిని యు
య్యారంమని బిలుతురా॥ చయ్యన గాలుడు శూలముకొని నీపయ్యెదిరింప నెట్లు
భరియింతుర సామి॥ నెయ్యమున నమ్మియుంటిరా॥

మరుద్వతి—వచనము॥ ఓరికుమారా-

చ॥ బాలశశాంకమవ్వళిని భాగ్యమటంచును మాకునిచ్చినన్। జాలను ని
న్ననమ్మి మరి శాస్త్ర పురాణములన్ని జెప్పనన్। మేలని యేమిదో చెసిక మేదినిలో
పలదన్నునేమపో। బాలుడనిన్ను నమ్మివెత పాలుగన యింతిర నాతనూభవా॥

మృదు. దరువు॥ ముఖారి రాగము-ఆది తాళము.

కాశిగంగాతీరమందు మేము తపము జేసిన నిన్నిచ్చినాడు హరుడు। కాశి॥
వాశిమీరగ నిను నమ్మి బహు వైభవము గంటినయ్యో నేను॥ కా॥ ఇచ్చినందు కేమి
యనుచు- మేము బహుముచ్చటలతో నుంటిమయ్యో॥ కాశి॥ కన్నతండ్రి నోములు
నోచి నిన్ను, మోసి గన్నందుకిది యేమిఫలమో॥ కా॥ కాముని దహించినవారా

వృసింక-నేమిసేతునెట్లుగంచురేవు॥ కా॥ ఆశబడియడిగినందుకు హరుడుబిడ్డ నుమోసములు జేసియిచ్చినాడు॥ కా॥ నాటనుండినమ్మియుంటి-బొమ్మలాట యగుటనేనెరుగనైతి॥ కా॥ చోళసింహపురిని వెలయునాళికాతుయీవేళవ చ్చిగావవయ్యవన్నా॥ కాశిగంగా॥ మ-వ॥ ఓయీశ్వరా నన్నిలాగుననలయిం చెదవెస్వామి- వృ॥ గోపునెత్తిపెంచినతుగొమ్మనికాలునిచేతికిప్పుడు। న్నేమనియొప్పగింతునికనెవ్వరుదిక్కగునాతనీజకుఁ। బాముల మేలబట్టెద వుపార్వతినాయకలోకనాయకా।నీమహిమఁ శుభంబొసగినిత్యముగా కృప గాచుచుండవే॥ మరు-దరువు॥ఆనందభైరవిరాగము-ఆదితాళము.

ఏమినోమునోచియింతతపముచేసి యెంతుకాయెనయ్యో-దైవమా- అయ్యోదైవమా॥ యే॥ కాశిలోపలమేముఘనమైనతపములు జేసివ్యర్థమ్ములాయెనే- దైవమాతపముజేసివ్యర్థములాయెనే॥ యే॥ పురహరునకునేను పూర్వమందునగ్ని-పూజలుచేసితినో-దైవమా-అగ్నిపూజలుచేసితినో॥ యె॥ సంధ్యవుదయమధ్యాహ్నకాలమందు-చదువులెజెప్పిస్తినే-దైవమా- చదువులుజెప్పిస్తినే॥ యె॥ కామితఫలదుడునామీదదయలేక - తామసమెదసంచెనే-దైవమా-తామసమెదసుంచెనే॥ యేమి॥ మ-వ ఓయీశ్వరా పూర్వజన్మను ననీకుగానిపూజలుయేమైనాచేసితినా దైవమా-యేల నన్నిటులనలయించెదు పార్వతీశా॥ ఓరితనయా-

దరువు-యదుకులకాంభోజిరాగము-ఆదితాళము.

కాశిలోనమేముతపముజేసి- నిన్నుగంటిమయ్యాశంభువరముచేత॥ ఆశచేతమేము మోసపోయియెంత-అగడుజెందనాయెనయ్యామాకు॥ కాశి॥ పుండీయుండరేకమాకుగల్గిభువి-సుందరానిబాధబెట్టినావు॥ కాశి॥ హీనురాలికడుపులోననీవు-తనయ-యేలబుట్టితావు రామాయయ్యా॥ కాశి॥ నిన్నుజూచియున్నందున-మేముబహు-వన్నెకెక్కయుంటిమిరాసామి॥ కాశి॥ అయ్యాగడుప్పులోన శివుడు- అనలమును నాడువెట్టెనయ్యా॥ కాశి॥ కన్యకాల్మనసుతులులేక-నిన్ను-గంటినయ్యాయిట్లువెతలుబొంద॥ కాశి॥ బాలనీకునుగ్గు- పాలుబెట్టి-పెంచి-కాలునికినెట్లాసిత్తునయ్యా॥ కాశి॥ యెన్నెన్నితపములుచేసినాము- శివునకెంతయునుదయలేకపోయె॥ కాశి॥ నిన్నునమ్మిమేమున్నందుచేత-మా- యెన్నికలుదీలలేదయ్యాపుత్ర॥ కాశిలో॥ చోళసింహపురినారసింహ-యోనాళికాతు నీవుకావరాద॥ కాశిలో॥

సంధి-క॥ అనియిట్లుతల్లివగవగ। వినియునుమార్కండమౌని విహ్వలుడగుచుఁ। ఘనమయినశోకవార్ధిని। మునుగుచుతనతల్లిజూచినుఁరియుచు బలికెఁ॥ మా-వ॥ ఓజననీ నీవేరయిటులవగచెదవుతల్లీ.

మా-దరువు॥ ఆనందభైరవి రాగము-రూపక తాళము-

ఎందుకుపగ చెదమ్మా-అంత- యేమి కార్యముపచ్చెనమ్మా ॥ సుందర మగునీముద్దు మోము- స్రుక్కె-నెందుకమ్మా వాడియుండ నా యెజననీ॥ యెం॥ యెవరు యేమైన దిట్టిరో-నీకుని వ్యాధి వాటిల్లనేలనంమ॥ యెం॥ మాతండ్రిగారె మయి వాదిట్టిరారో-నీకు-యింత వ్యసన మేలనంమ॥ యెం॥ నేను శేయు శిశ్రూష లునీవు-నేరముగా నెంచినావా॥ యెం॥ చోళసింహాపురిని వెలయు నాళికాక్షు డీవేళవచ్చి రక్షించునోయంమా॥ యెందుకు॥

మా-వ॥ వోజననీ యిటువంటి చింతనొందనేలనమ్మా తల్లీ॥

మార్కండుని—ద్విపద॥ వినవె మాయమ్మ సద్విమలచరిత్ర- ననుగన్న తల్లి సుందర తనువల్లి-ఘనమైనశోకాగ్ని ననలంగనేల-మనమునబరితాప మగ్నమై యుండ-నెవ్వరు దూషించిరెవ్వరేమనిరి- యెవ్వరి చేఘనయం- బీరీతివగవ- సద్ధి యిట్లులని నాకు నెరిగింపవమ్మ-మదిలోన దుఃఖింప మమతేమమ్మ- యిది గాకనింకనే నేమి జేసితినో-మకరాక్షి దెల్పవే మాయమ్మనీవు- విశ్రుతకీర్తుల వెలసనేమిటు-శిశ్రూష నేయని చెనటిలేడను బు-పా పుకోపమా నయగుణశీల- యేమి కార్యము నాకు నెఱిగింపవమ్మ - క్రోధంబు చేబూనిగుంద నేమిటికి- సాధువు గావని నైపకనీవు మ- నిందింపు చున్నావొ నే చేయు తప్పు- మందయాన రానీకు మదిమానె నేము-యేమి యెరిగెలియకనిట్లు శోకింప- భూమిలో జనులెల్ల బాగులు దురమ్మ-తూద మంటి తెరుగక దుఃఖింపనేల-యిది యునీమనం బెరుగింపవంమ॥ వ॥ ఓ తల్లి నీ చింత చూచి నేనోర్వజాలగా నవేగ నెలవిమ్ము తల్లీ॥

క॥ వినవమ్మ తల్లినీవను ఘనముగ నిటు శోకమంద గారణమేమో। మనమున గలిగిన కొదవలు। వినిపింపుము తెలియ నాకు విశదముగానన్॥ వ॥ ఓ తల్లి నీ వీవిధంబున దుఃఖింపవలసిన కారణమేమో తెలియచేయుము,

మరు—వ॥ ఓ తనయా చెప్పెదను వినుము-

ద్వి॥ వినుము మార్కండేయ వినుము నాతండ్రి-మును జేసినట్టి యా పూర్వ కర్మమున - తనయులు లేకున్న తండ్రి మీ తండ్రి. ఘనమైన తపములు కాశిలో చేయ-బరమపావనుడైన పరమశివుండు-బహువడి జను దెంచి పదియారు యేండ్లు- నీకనివరమిచ్చినిన్నిచ్చెనో నగి-మాకశాసనము ఖ్యాభ క్తులు గొల్వ- కైలాసమునకు నుగ్రరళకంఠుండు-శైలజతో గూడిసంతోషమునను-జన నెపిం మట మహా సంభ్రమంబునను-నిన్ను నేబడి నెలత్నె యింతో నెమోని-మన్ననతో నిన్ను సరిగంటి నయ్యా-అన్ననీకిచ్చినయన్ని యేండ్లిపుడు-పరిపూర్ణ మయ్యెనో బాలకా యింక హరి చ్చునని అనడలుచున్నాను- కరిచర్మధారుని కరుణ యెట్టిదయొ- వరకు ... రకయి నలశమానంబు.

మా-వ॥ ఓతల్లీ యీలీలజాలినొందెదవు నావిన్నపము నాలకింపుము జననీ.

మార్కండేయమరుద్వతిసంవాదదరువు.

కాంభోజిరాగము - రూపకతాళము.

మా-పశుపతిపశుపతిపశుపతిపశుపతి-పశుపతియుండగభయమేమి॥
మరు॥ఏమనిదెల్పుదునేటులనివేగింతును-ఏమిసేయుదునింకెట్లుకుమారా॥
మా॥కామారిపదభక్తిగలిగినమనకింక-నేమిభీయముగల్గునేతల్లీ॥
మ॥ఎన్నితపములుచేసి ఎన్నినోములునోచి.నిన్నునేగంటిరాచిన్నికొడక॥
మా॥పన్నగభూషణుడుమన్ననతోడను-నన్నుబ్రోచునేయోగన్నతల్లీ॥
మ॥నేనువిడనాడికాననమునవిహరించ-మనసెట్లుగల్గెరాతనయాసీకూ॥
మా॥ వినుమమ్మజననీయీతనువులన్నియుమాయ-గనుకపరాత్మునిగనవలెనే॥
మ॥చాలగవనమందుసంచరించుచున్న-గాలునిచేబాధగలుగునుతండ్రీ॥
మా॥ఫాలలోచనుడుమాపాలగలిగియుండె-కాలుడేమిసేయుగన్నతల్లీ॥

మా-వ॥ ఓతల్లీ నేజనసియీశ్వరునిగూర్చితపంబుచేసీ యాయువృద్ధియనువరంబుసంపాదించుకొనివేగవచ్చెదనుతల్లి.

దరువు-తోడిరాగము- ఆదితాళము.

కరుణించిననుబంపవే.జననీహరుని-కరవయిభవముజూడ॥కరు॥ పరమతపంబునగరిచర్మాంబరధరునితపముచేసివరమునొందివచ్చెద॥కరు॥కరుణించినన్నుబంపవే-స్థిరమతితోడనాశీర్వాదముచేసి - నిరుపమగుణశుభాకరమతివైనన్ను॥క॥అరయనాయువుపదియారేండ్లనుచు-దరశితమొందకుత్వరగనేవచ్చెదను। కరు॥ధరణిశ్రీచోళపురవరునిప్రియుడగు- హరునిమెప్పించిదీర్ఘాయువునొందెద॥కరుణించి॥

క॥ హాలాహలకంధరునకు। ఫాలాక్షుండగునుమేశుపాదంబులకున్। శీలముగబూజలొనరచి। వాలాయముబ్రతుకువరమువడసెదతల్లి॥

గీ॥ అపుడుబ్రాసినచతురాస్యుడిప్పుడుచెరిచి।వ్రాయునొప్పునెపూర్వకర్మంబువలన బ్రాణిసుఖదుఃఖముతోడజరిగియుండు। గానవగనొందనీకేలగన్నతల్లి॥

సం——వ॥ ఇవ్విధంబున-బల్కి-తల్లిదండ్రుల పాదంబులకునద్వినయభయభక్తితోడ సాష్టాంగనమస్కారంబులుచేసినామీదవచ్చునపమృత్యువునీశ్వరుకటాక్షంబునంజయించి దుఃఖంబునేమానెదనని పలికినతనయునింజూచిమరుద్వతియిట్లనియె॥

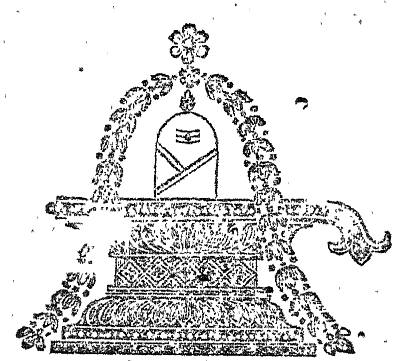
గురు——వ॥ ఓరినావరపుత్రకా చెప్పెదవినుము॥

సీ॥ హరుడొసంగినబదియారువత్సరముల బాలుడైయెప్పుడుబరగవలయు।నాదిత్యచంద్రులునబ్ధితారకములు సప్తాచలంబులుసప్తఋషులు। హరి

హాసబ్రహ్మాలునమరసంఘంబులు మకరాకరంబులు సకలదిశలు। భూమియు నాకసంబును నాదిగాగల పాంచభౌతికములు పరిఢవిల్లు। నంతదాకను సకలాత్ముడైనశివుని। బూజసేయుచు సత్కీర్తిని భువి వెలుంగ। నాయురారోగ్యపుత్ర పౌత్రాభివృద్ధి గలిగి సుఖమునను ండుముగాక పుత్ర॥

సం—వ॥ ఈప్రకారంబునం దల్లిదండ్రాదులచేత దీవెనలబొంది నైమిశారణ్యంబు విడిచి పుణ్యతీర్థంబులాడుచు బుణ్యతీర్థంబుల రయుచు పుణ్యక్షేత్రంబు గడవనచ్చట నొకదినంబున సింహపురంజని బిల్వవనంబున నొకక్షేత్రంబుగాంచి తనకు నీశ్వరుండిచ్చిన పదియారు వత్సరంబులకు నేడు దినంబులు గొరత యున్నదని నిశ్చయించి యచట నివసించియున్న శ్రీకంఠమహాదేవలింగమును బూజసేయువిధం బెట్టులనినం॥ క॥ మనమలర బూజసేయుగ। మనమునదలపోసి యపుడు మార్కండమహా। మునితా సంతటగొలనుం। గని గ్రుంకియు బూజసే యగడంగె న్వేడ్కన్॥ దరువు-ముఖారిరాగము-ఆదితాళము.

పూజలు సేయ దొడఁగెనపుడు-మార్కండమౌని॥పూ॥ పూజలు సేయ దొడగె భోగీంద్రభూషణుని- తేజిగాత్రులగు దేవతలెల్ల పొగడ॥పూజలు॥ పొందగుధూపములనుం దేజమెసగ- నందపుదీపములనుంచి కందువతోగను ఘనసారంబున చందనమందురు సకలవేదముల॥పూజ॥ శృంగారము మీరలను తనచేతినుంచి-బంగారుకుంభమొప్పగను - పొంగుచునదులకు పోయి జలము దెచ్చి సంగతి మీరగ స్నానము జేయించి॥పూ॥ మల్లెలు మొల్లెలు జాజివిరులు - అరవిందములు నల్లగలువలు పొన్నవిరుల- నెల్లలోకముల నెన్నగబుష్పములు గొల్లలుగా గొని గూర్చుండి యంత॥పూజ॥ చోళసింహపురీశుడైన నరసింహుని పాదనాళీకములు చాలదలచి- వేళవేళకును విరిసరులను గొని- చాలి మీరగను పరిపరివిధముల పూజల॥

మార్కండేయుడు పూజచేయుట.

మార్కండేయమహాముని అమృతకంఠేశ్వరుని పూజ సేయుట.

దరువు - జంజూటి రాగము - ఆదితాళము.

ఇందుధరా సర్వేశా నీకు. నానందముతో బూజలు సేతు॥ఇందుధర॥ సుందరరూప పురందరనుత యరవింద పుష్పముల పూజ సేతునిను॥ఇందు॥ గంగాజూటధరా శివమూర్తీ బంగారు పువ్వుల బూజ సేతునిను॥ఇందు॥ పాదిరిబిల్వము తుంమి పువ్వులు దెచ్చి-పార్వతీశ నిను బూజలు సేతును॥ఇందు॥ ఫాలలోచనయీశ సర్వేశ నీకును-రేలపువ్వులతో బూజలు సేతునిపుడు॥ఇందు॥ మల్లెలు మొల్లలు సంపంగులు దెచ్చి - మహాదేవా నీకు బూజ సేతును॥ ఇందుధరా॥ పంచముఖశివా పూజ సేయుటకు-పారిజాత పుష్పముల నే దెచ్చెద॥ఇందు॥ చోళసింహాపురినాళికాంతాప్రియ కాళిమనోహర కలుషసంహార॥ఇందుధరా॥

దరువు-కాంభోజి రాగము-ఆదితాళము.

శ్రీగౌరీరమణా-మహాదేవా- నాగచర్మాంబరధారణా- భోగిరాట్భూషణ బూజితచరణా॥శ్రీగౌరీ॥హరహర శంభో పరమశివా శంకర- వాసుదేవకరుణాసముద్రా॥శ్రీగౌరీ॥ పరమపావన భక్తమనోహర-దురితాపహార బుధస్తోమవినుత పాత్ర॥శ్రీగౌరీ॥ధర చోళపురీశ్వర పాదోప- ధరమస్తక సంతాపహరణ శివ॥శ్రీగౌరీరమణా॥

సం—వ॥ వెండియు బూజ సేయు విధం బెటు వలెను.

కం॥ లోకముల కెల్ల నొకడని । ప్రాకటముగ హరుని నెంచి భక్తియు మీరన్। కాకోలకంఠవరునకు। దేకువ నివ్వాళు లిచ్చె దీప్రముతోడన్॥

ఆరతిపాట-పంతువరాళి రాగము- ఆదితాళము.

ఆర్తీ దుగో మంగళార్తీ దుగో - ఆదిసదాశివమూర్తీకినీ॥ఆర్తీ॥ కార్తికేయునకన్నట్టి గంగాధర- మూర్తీ రజితపర్వతనిలయా॥ఆర్తీ॥నీలకంఠ పార్వతీశ హరహర-ఫాలనేత్ర వ్యోమకేశ నీకును॥ ఆర్తీ॥ బంగారు తాళిదీ పార్తులో సంగాద నైకొను శంకర వినుత॥ఆర్తీ॥ అలరబిల్వపేరులు ముసకలిగిన- చెలువరాయుని దలపెట్టిన భవ। ఆర్తి ధరను చోళపురినరహరిప్రియనీ - దర్శజేరితి నోకరుణాభరణా॥ఆర్తిదిగో॥

సీసార్ధము-కల్యాణి రాగము- చాపుతాళము.

నాగచర్మాంబర నగచాపధర ధీర యోగీంద్రభూషణ యోగశీల। నాగేంద్రకంకణ నలినాప్తహరనేత్ర నాకాంతవసినై - నాగపినుత। నాగరచూలికనరవితో శిరమందు బాగుగా దాల్చిన భర్గున। నాగహారతి దెచ్చెనప్పుడు। మార్కండమౌని। నాగహారతి దెచ్చెనపుడు ॥ యోగధ్యానమునొనరగ జేయుచు। బాగుగనప్పుడు భక్తసుతా॥నాగహారతి దెచ్చెనపుడు॥

కందార్థము-శంకరాభరణరాగము- ఆది తాళము.

పంచాక్షరిమంత్రంబును। నంచితమలరంగనప్రడుహరునకు వేడ్కనెం
చియుబఠనము సేయుచు।బంచారతి దెచ్చెనపుడుబంచముఖునకున్ మార్కం
డుడు।పంచారతి దెచ్చెనూ॥పంచారతి పళ్లెరంబునమించుదీప్తులచేత వెలుగగ-
పంచహరుడయినట్టిశివునకు-కొంచమునుచలనంబు లేకను॥పంచారతి॥

సీసార్థము-శహానారాగము-ఆది తాళము.

తారహార పటీర మౌక్తిక ఛాయ- దేహంబుగలిగిన దేవునకును।
సూనబాణవిదారుశోభితభస్మాంగు భవబంధహరునకుబాశుపతికి శృంగార
కాంచనశ్రీభూధరేంద్రంబు చాపంబుగా దాల్చుశంభునకును। తారయూరతి
దెచ్చెనప్పుడూమార్కండమహాముని- తారయారతిదెచ్చెనప్పుడు ఘోరదు
రితములుపారిపోవగను - సారెకుమునులు సన్నుతిసేయగ ॥ తారయూరతి
దెచ్చెనప్పుడూ॥

కందార్థము-శంకరాభరణరాగము-ఆది తాళము.

జంభారిసకలసురనుత।శుంభన్మణినాగభూషశోభితగాత్రా.। శంభు
డహరహరయనుచును।కుంభారతి దెచ్చెనపుడు-కోపరుదలిర్పన్-మార్కండు
డు-కుంభారతి దెచ్చెనపుడు-కుంభహారతి దెచ్చె హరునకు డంబుమీరగ నంబ
రములో-రంభ నాట్యము సేయుచుండగశంబరాంతకవైరికప్పుడు॥ కుంభా॥

క॥ సర్పంబులుభూషణముగ। నేరొప్పధరి..చుచట్టినిటలాక్షునకున్।
నర్పితమిదిగోయనుసును।కర్పూరపుదీపమపుడుగ్రక్కున దెచ్చెన్॥

సం—వ॥ ఈప్రకారంబునమార్కండుడుఅప్పాతికంఠమహాలింగం
బునకు షోడశోపచారవిధులంబూజసేయుచున్న సమయంబున.

ద్వి॥ అంతటమార్కండుడనుమహామునియు-కంతుసంహరునకుకడు
భక్తిబూజ-సేయంగనప్పుడాచిన్మయాకారు-డైనట్టిశాంభవియామ్మెసుడపు
డు-శైలజతోగూడిసంభ్రమలీల కైలాసముననుండి కమలాసనాది- సురలధిక-
తోగొల్వసొంపుదీపింప-కరమొప్పమార్కండుకడకునువచ్చెన్॥

ఈశ్వరుని-ద్వి॥ ఓయిమార్కండేయయోమునిచంద్ర। నీయీడుభువి
లోన నేర్పుచబూజ। సేయంగ లేవయ్యశివునకుభక్తి।నీయెడనీబూజ నేను మెచ్చి
తిని।యనుచు నాదరమున నాడుచుహరుడు । కనుగొనిమదిలోనకడుకృపబలికె।
నిద్దరుతనయులునిరవొందనాకు । పెద్దయావిఘ్నారి పెంపొందుచుండ । గా
ఋనిచేతికిక దువడినిన్ను । చాలుడామార్కండపట్టియ్యనేను। కాలుడువచ్చి
నకటువులాడినను। చాలుడానీవునుంపచరించివాని । తూలంగబలుసును
తొలగకనిలిచి। వాలాయముగనిన్నువడి గాతునేను । దయకడయాయెల్లదే

జంబుతోడ- తరుణగాత్రులు తగసల్పుచుండు- మనియంతటనుశివుం డంబ
రవీధి-జనియెగాత్యాయనిసతిగూడి యప్పుడు సం—వ॥ ఈశ్వరుండంతర్ధా
నంబునొందితదనంతరంబమార్కండేయుండేమనుచున్నాడు-

దరువు-అఠాణారాగము - ఆదితాళము.

హరహరగురునాథా-మహాదేవా- సురగణనుతపాదా ॥ కరుణాజల
ధీగౌరీహృదయాబ్జ తరుణినీచరణ స్మరణసేజేసెద ॥ హర ॥ ఫాలనయననీవ
దములునమ్మితి- కాలునిచేజిక్కకకాపాడుమీనను॥ హర॥ అరయనీవాసగిన
పదియారేడులు- తరుణమిదేనను సరగున గావవె॥ హర॥ బాలుడనైయెప్పటి
వలెనుండగ-నీలకంఠయమునాలోలనాకొసగు॥ హర॥ఘనులగుమునులతోనను
శాశ్వతముగ- నెనసిత్రిలోకముల నీశతిరుగజేయు॥ హరహర॥ ధరచోళపురి
శ్వరుడెరుగగను-పరమదయాకర నిరతముబ్రోవవే ॥ హరహర॥

ఉ॥ హరహరభక్తవత్సలుడ యబ్జభవామర సేవితాంఘ్రియో । పర
మకృపాసముద్రహర పార్వతినాయక ప్రాణనాయకా । పురహరభూతనా
ధనుబూరిదయాంబుధితోడగావవే । హరపదభక్తిమీరినను నాపదనొందక
సేయుమీశ్వరా॥ దరువు-బిలహరి-ఆదితాళము.

శంకరాశరణుహరహర- సాంబశివాశరణు॥శంకరహరహర॥సాంబ
సదాశివ-పంకజభవనుతపార్వతీశశివ॥ శంకరా॥ నీలకంఠహరనిఖిలనిరంజ
న-ఫాలలోచనాపన్నగభూషణ॥ శంక ॥ దండధరునినాయండజేరనియ్యకుం
డగజేయుము వేదండచర్మధర ॥ శంకరా॥ అంగజమదనానాయంబికాహృద
యేశ-గంగామనోధీశకాలపాశనాశ ॥ శంకరా ॥ నాళికాప్తశశినయనవిలో
చన- చోళసింహపురిసోదరప్రాణేశ॥శంకరా॥

ఉ॥ శంకరపార్వతీరమణ సారసమిత్రశశాంకలోచనా । పంకజబీజ
హారధరభక్తమనోహర పాపనాశనా॥ వంకరువచ్చి గావుముభవాబ్ధినిద్రోయ
కుఫాలనేత్రని। శ్చంకుడనైమహాకలుషసంహరపార్వతిప్రాణనాయకా॥

వ ॥ ఇవ్విధంబునమార్కండం డీశ్వరప్రార్థనంబు సేయుచున్నసమ
యంబునశమనుపురంబున యమధర్మరాజు గొలువుకువచ్చిపథంబెట్లనిన ॥

యముని తెరద్వి ॥ శ్రీరమ్యమైనయీక్షితిలోనమిగుల భూరివిఖ్యాతిని
బొందినయట్టి - నక్షీణయశుడు సూర్యతనూభవుండు - నాకనాడు వేకువనే
గినిద్రలేచి - ప్రకటితవైభవాస్పదతలతోడ - స్నానసంధ్యాదులుజపహో
మములుసు-మానుగతీర్చి సమ్మతిగభుజించి - హారకేయూరములమర ధరించి-
బాగుమస్తకమునను జంజాంశుపగిది - మెరయగాను కటంబు మేలిమిపెట్టి-
యురుఘనజకీతుకీలనానతిగాగట్టి - హితులుమంత్రులుపురోహితులును గొ

ల్వ-నతిసంభ్రమంబునహరిభజింపుచును - తిరమొప్ప శ్యామలాదేవీధవుండు-
సరసితోడుత సభాస్థలికి నేతెంచె॥ యముని—వ॥ ఆహా ఓరిదూతలారా ర
క్తముఖచమకాముఖరక్తకేశలంబనాశిక-మత్స్యమర్దనకాకోలకంఠాది - దూ
తలారా - నావాహనంబైనమహిషంబును శృంగారించుకొనిరండు దూతలా
రా॥ దూతల-వ॥ ఆలాగే తెచ్చితిమయ్యా స్వామీ॥ యముని—వ॥ అటులనా
మంచిదిదూతలారా- దరువు-సావేరి రాగము- ఆదితాళము.

రాజరాజగుయమధర్మమహారాజు సభకువచ్చెన్॥ రాజ॥ తేజము
లరజిత్రిగుప్తుడును నెతెంచుచుండ భటులవిలోకింపుచు॥ రాజ॥ వింజామరములు
దీసగకంజ మిత్రసుతుడసిజనులుబొగడ - మంజులమగు తాంబూలము సేయు
చు-గుంపరసమగుమహిషము నెక్కి॥ రాజ॥ శిరమునందుమకుటమును ధరించి-
కరమునందుదండాయుధమిడుకొని - యిరుభుజములభుజకీర్తులు మెరయ
గ-బిరుదుకడీయమిరువంకలబొగడగ॥ రాజ॥ ధరను చోళపురవరమున వెల
సిన-హరిచరణధ్యానం సేయుచు - పరమానందముతోడలోకములపాపపుణ్య
ములబరిశీలింపుచు॥ రాజ॥

రాజు-దరువు సౌరాష్ట్రరాగము.

కొలువు శృంగారమైయున్నాడు-మార్తాండనందనుడు॥ కొలు॥ కొలు
వుకూటమున గూర్చుండియు తానలవడధర్మములరయుటకొరకై॥ కొ॥ అంద
ములదర ప్రచండకోపమున-దండధరుడుప్రద్ధండతేజమున॥ కొ॥ శంకరదండ
మువదలక గొనియును-కింకరులును యిరువంకలగొలువగ॥ కు॥ చామరములున
టుసఖులు వేయుగ-గామునిరూపమునైకొనియున్నాడు॥ కొ॥ ఆలవట్టములనతి
వలుబట్టగ-ఫాలభాగమునబట్టముగట్టుక॥ కొలు॥ చోళసింహపురినేలుచునుం
డెడి-నాళీకాక్షుడగునరహరి దలచుచు॥ కొలువు॥

ఘంటికుడు కైవారము సేయుట.

వజ్రవైడూర్యనీలగోమేధిక పుష్యరాగమరకతమాణిక్యస్థగితసింహా
సనాసీనా - పరాక్ - సకలజన్మాంతసుకృతదుష్కృతవ్యవహారపరిశీలనా-
పరాక్॥ భానువంశాబ్ధిసోమా-పరాక్.

యముని—వ॥ ఓరిఘంటికా నాయొక్క సభయందుకిన్నెరగంధర్వా
ప్సరస్త్రీలు సంగీతములు బాడుచు నాట్యము సేయుచున్నారట రా.

ఘ—వ॥ ఆహా చేయుచున్నారయ్యా స్వామీ.

య—వ॥ ముసలముద్గరభిండివాలపట్టిసతోమరపాశాంకుశాద్యా
యుధాదులనుధరించి భటులగొలుచుచున్నారట రా.

ఘ—వ॥ అట్లాగే కొలుచుచున్నారయ్యా స్వామీ॥

యముని — వ ॥ ఓరి ఘంటికా మనయొక్క కరణమయిన చిత్రగుప్తుడు వచ్చియున్నాడటరా॥ ఘ — వ॥ వో స్వామి యిప్పుడు తమతో కూడా వచ్చి యెటుబోయెనో తెలియలేదు స్వామీ॥ య — వ ॥ వో దూతలారా- మీరుబోయి యతి వేగంబున చిత్రగుప్తుని బిలుచుకొని రండు దూతలారా.

దూతల — వచనము ॥ మంచిదయ్యా స్వామీ.

దూతలు చిత్రగుప్తుని బిలుచుట.

ఓయి రాజకరణికా సతస్వతీకంఠాభరణా - యమధర్మరాజువారు కొలువునుండి మిమ్ము దోడితెమ్మని సెలవిచ్చిరి గాన మీరు వేగ చనుదెండు.

చిత్రగుప్తుని — వ ॥ ఎవడురా యోరి ఘంటికా నే భోగం ముద్దులక్ష్మి గారి యింట్లో పండుకొని రానని చెప్పి వాడసే నీవుపోయి చెప్పుమురా.

దూత — వ॥ మంచిదయ్యా స్వామి ॥ దూ — వ॥ ఓహో యమధర్మ రాజా, మనకరణీకం భోగం ముద్దులక్ష్మి గారి యింట్లో పండుకొని రానని చెప్పినాడయ్యా స్వామీ॥ య — వ ॥ ఎవరురా దూతలా. రా యీ భ్రష్టముండకొడుకు యేమో మొరుగుచున్నాడు వీనిం దవడలు బగలగొట్టి తీసుకొనిరండురా.

దూ — వ ॥ స్వామీ యిదుగో వేగ బిలుచుకొని వచ్చెదనయ్యా.

యముని — వచనము॥ త్వరగా బొమ్మురా॥ దూ — వ ॥ ఓహో చిత్రగుప్తా త్వరగా రావోయీ నీయిల్లు కాలిపోను నన్ను వ్యర్థముగా గొట్టించుచున్నారు త్వరగా రావయ్యా॥ చిత్ర — వ॥ అట్లాగా ఆయి తే వచ్చెదను రా యోరి మాతా॥ సంధి — వ॥ ఇట్లున్న సమయంబున చిత్రగుప్తుండు సభాస్థలికి వచ్చెడు హంగు జెటువలెను- చిత్రగుప్తుని దరువుతోడి రాగము- ఆది తాళము.

కరిణీకసంపద నడువచ్చెను-భూమి-గలయట్టి లెక్కలగొనుచును ॥ కర॥ కరణీకసంపదను ధర జనములకును-మరణజననములు మరి యున్నిగాని జెప్ప॥ కరణీ॥ సొగసుగ ఐతల పాగా జుట్టిపైన - సొబగు బంగరుటు రాయి బెట్టి తగ తగను సిరత్న హారములు వగలు మెరిసి గుల్కు- వక్షస్థలము తోడ॥ కర ॥ పెరగ ఘోటకము పైనెక్కి-మంచి-పచ్చల పోగుల బెట్టుక- సరిగె పువ్వుట గీల సిరి నామంగులు జార-బరువు గనడుమున బట్టు శాలు వగట్టి॥ కరణి॥ అంద మాత్రో వీధి రంగను ప్రోల-మందయానలు గుంపులు గూడుక వీడు - మెండ రాండ్ల తాటి కెసురు బెట్టుసాయని-సుందరాంగులు దన్ను జూచి చెప్పుచునుండ॥ కర॥ హేళ సింహపురాధీశు డౌ-హరి: సువ్రతశీలుని దలచుచు - వేలకొలది జనులు వెంటనంటి రాగ - గానిసభకును ఘనులు బొగడగను॥ కరణీ॥

సంధి — వ ॥ ఈప్రకారంబునం జిత్రగుప్తుండు సభాస్థలికి వచ్చి యమ ధర్మరాజునకు దండములు బెట్టి నిలుచుకొని యున్న చిత్రగుప్తుం జూచి యముం

తెలుంపుగూర్చుండనియోగించినం గూర్చునిపిదపచిత్రగుప్తుండిట్లనియె.

చిత్ర—వ॥ ఓదూతలారా నిన్నతెక్క ప్రకారముమీవశముజేసిన పుణ్యాత్ములనున్నుబాపకర్ములనున్ను దీసుకొనిరండుదూతలారా.

దూ—వ॥ ఇదిగోతెచ్చితిమయ్యాస్వామీ॥ చిత్ర—వ॥ ఆపుణ్యాత్ములందరిని పిలుచుకొనిరండురా॥ దూ—వ॥ ఆపుణ్యాత్ములువీరేనయ్యాస్వామీ॥

చిత్ర—వ॥ పుణ్యాత్ములువీరేనటరా దూతలారా॥ దూ—వ॥ అవును వీరేనయ్యాస్వామి.

చిత్ర—వ॥ ఓపుణ్యాత్ములారా యిటురండు అనిపిలిచిదూతలంజూచి వీరిలోనెవరెవరుయేయేపుణ్యములుజేసినవారలో. జెప్పండిరా.

దూ—వ॥ ఓస్వామీయితడు కాశీరామేశ్వరమార్గములలో అన్నసత్రములుగట్టించినవాడయ్యాస్వామి॥ యమ—ఓహో చిత్రగుప్తా ఇట్టిపుణ్యాత్ములు భూమియందున్నారా॥ చిత్ర—వ॥ ఉన్నారయ్యాస్వామి॥ యమ—వ॥ ఇంకనెట్టి వారున్నారో తెలియజేయుండుదూతలారా.

దూ—వ॥ ఓస్వామియితండుతటాకములు త్రవ్వించినవాడు ఇతండువిష్ణ్వాలయముగట్టించిపూజసేయించినవాడు- ఇతండుశివాలయముగట్టించిపూజలొనరించినవాడు- వీరందరు నిటువంటిపుణ్యాత్ములయ్యాస్వామి.

యమ—వ॥ ఓరాజకరణికా వీరుపుణ్యవంతులు గాన వీరలుశ్రమపడకుండునట్టిసుఖకరమైనస్థలమునుజూపు మోయిచిత్రగుప్తా॥ చిత్ర—వ॥ మంచిది ఆలాగేచేయించెదనుస్వామి॥ సం—వ॥ మరియు పాపకర్ములందీసుకొనివచ్చి చిత్రగుప్తునెదుట నిలువంబెట్టి వారల వివరంబులు తెలియ జేసెడువిధం బెట్టులనిన॥ చి—వ॥ ఓరిదూతలారా వీరిలోనెవరెవరుయేపాపములుజేసిన వారో వివరముగా తెలియపరచుదురా॥ దూ—॥ ఓస్వామీ యితడు కన్నతల్లినిదిట్టినవాడు యేమియాజ్ఞయిచ్చెదరు వచింపుడుస్వామి॥ యమ—వ॥ ఓరిదూతలారా

క॥ మక్కువతో గన్నతల్లిని। చిక్కులబడబెట్టితిట్టు చెనటిని వీనిన్ । జెక్కించుడుదయలేకను గుక్కలకునుడిండిసేయ గొండొపొండవలెన్॥

దూ—వ॥ వీడుగురునింద చేసినవాడయ్యాస్వామి॥ యమ—వ॥ ఓరిదూతలారా॥ క॥ గురువునునిందించినయా । వరునకునొకయాజ్ఞగలదు న్యాయముమీరన్। గరకైరనాలుకగత్తుల। నురువడిగోయించుడితెసనురుతరశక్తిన్॥

దూ—వ॥ ఓమార్తాండనందనా ప్రొద్దండ తేజ వీడు తటాకములగొట్టినిల్లుతనచెనికిగట్టికట్టికముండువీడేనయ్యాస్వామి.

యమ—ద్విపద॥ క్షితినిజరాచరజీవనంబగును-నతిచిత్రమైరయుండునట్టిస రస్సులపట్టిచెరచిన చండాలుపీని- బలుపాశములగాళ్లు పట్టబంధించి- యొరప

రాళ్లనువేసిమోముక్రిందుగను- జరజరనీడ్చ్వకజనిమంటలోన-ఒకదోసితెను వెల్లపాకంబుజేసి- విడువకగొనివీర భేతాళములకు ప్రియముతో మతవింపు బెట్టుడువీని- పంచదశనుంచిన పాపంబుగలుగు॥ దూ—వ॥ వోహో సూర్యకులాబ్ధిసోమా మహారాజ రాజేశ్వరా వీడు శ్రీహరియొక్క కథలువీనుల జొరనీయకకర్ణాయత్తంబున మెలంగినట్టికర్ముండిదుగోనయ్యా మహా రాజా॥ యముని—వచనము॥ ఓరి దూతలారా.

క॥ మానుగ శ్రీహరికథలను। వీనులజొరనీకబెట్టు వెంగలివీనిన్। నూనెన్ బొంగగగాచియు। లీలను బోయించుడతివివేకముతోడన్॥

దూ—వ॥ ఓహో స్వామీ శ్రీధరుండయిన విష్ణునకు మ్రొక్కరాదనిమహావాదంబులుజేసినవాడయ్యా వీడు॥ యముని— వ॥ ఓరి దూతలారా.

క॥ శ్రీధరునిమ్రొక్కరాదని। వాదంబులు పలికినట్టివానిని మీరల్। పాదములదన్ని గిరగిర। మోదంబున ద్రిప్పి రాతమోదుడు వీనిన్॥

దూ—వ॥ ఓహో స్వామీ వీడు బాపలసొమ్మిరాసుల నపహరించి నకేశవనాయనికప్పుడు పెద్దన్నగారి కుళ్ళడు వీనికేమి యాజ్ఞ యిచ్చుచున్నారో సెలవివ్వండు ఆప్రకారము చేసెదము స్వామి॥

య—వచనము- ఓ దూతలారా॥ క॥ బాపలమేరన గైకొను। నా పదసిందితునిబట్టిబండలమీదన్। రూపడగిచర్మము మాడగ। వీపుబగలగొట్టుడధికవేదనపొందన్॥ దూ—వ॥ ఓ యమ ధర్మరాజా వీడు అధిక అన్నము బెట్టకనెండను నిల్పువంబెట్టి తానునీడను గూర్చుండి భుజించినవాడయ్యా స్వామీ.

య—వచనము॥ ఓ యమదూతలారా॥ క॥ ఉడికెడు బండలమీదను। బడద్రోసియు మేనుగాలబంధించియటన్ గడగడవడకగ వీనిని। దడబడద్రోలింపుడితనిదగ్ధముగాగన్॥ దూ—వ॥ ఓహో యమధర్మరాజా వీడు మదాంధుడై కులస్త్రీనివిడిచిపరసతులంబొందుచున ధర్మదైత్తిరిగినవాడయ్యా స్వామీ॥

య—వచనము॥ ఓరి దూతలారా-

సీ॥ కులసతివిడనాడి కోర్కెలు మీరంగ బరులబొందినయట్టి పాపికిపుడు। సొగసుమీర క్రొత్తసున్నంబు గూడుగా బెట్టించుడితనికి ప్రియముతోడ। గరమున మూత్రంబు గలిపి త్రాగించుడి కఠినాత్ముడగు పాపకర్మనరుని। బల్లెరుగాయలబాన్పుపైబరపించి శయనింపజేయుడు నక్రముతోడ। ముందు చేసినసుఖములసిందుదలచి। పండుకొమ్మని మీరలుబాధబెట్టి కాలజుని కేళి ముందటికరణినుండు। మనుచుజెప్పుడు యీయల్పమనుజునకును॥

దూ—వ॥ ఓ యమధర్మరాజా వీడు శిశుహత్యజేసినవాడయ్యా స్వామీ-

యమ—వచనము॥ ఓరి దూతలారా॥ క॥ శిశువధజేసినవీనిని। శిశుచర్మ

పుత్రాన్ని గట్టిభద్రంబుగన। య్యసిధార చేత చేతుల। గశీదీరగ గోయ్యుడితనిఖం
డంబులుగ॥ దూ—వ॥ వినుమయ్యా దక్షిణదిక్పాలకా పీమసభను గూర్చుంటి
ధర్మము దప్పి అధర్మంబాడినట్టిదుర్మార్గుడయ్యా స్వామీ.

య—వచనము॥ ఓరి దూతలారా.

క॥ తగవ్రు గూర్చుంటీ యుదా। నగణితధర్మంబు దప్పినట్టియు నృపు
నికే। మొగసాలగోరడు మీదను। దిగవేయుడు వీనిబట్టి దివిజులు నెచ్చక॥

సరి—వ॥ అప్పుడు మహోద్దండ కోపదందహ్యమానమానసుండై
నసమవర్తి దండనంబులొనర్పించి పిమ్మట చిత్రగుప్తుంజూచి యిట్లనియె.

ద్విపద॥ వినుచిత్రగుప్త యీవిశ్వంబునందు-మనుజులజననంబు మరణం
బులెల్ల। బరగనిక్కటి లెక్కబరిశీలమయ్యె - నరమరి లేక న్యాయము గగణించి-
యీప్రొద్దు జననంబు నీప్రొద్దు మరణ మీప్రొద్దుగణన సీవింపుదలిగ్వ - నాకు దె
ల్పుము వేగనయము తోనటన॥ చిత్ర—ద్విపద॥ జోకమీర గలెక్క శోధించి వాడ
దిపుకడయూరిలో దేజము మీర - స్మరహరుపూజలు సలుపుచున్న - బాలు
నియాయువు బరిపూర్ణమయ్యె - ఫాలాక్షుడిచ్చిన పదియారు యేడు - లనచి
త్రగుప్తుండునతివినయమున- వినుపించెనప్పుడు విశదంబుగాను.

వ॥ వినుమోయి రాజరాజేశ్వరా మార్తాండవంశోద్భవా భూలో
కమున విరుక్కడయూరను నొక్కపుణ్యక్షేత్రంబు గలదందున్న యమృతకం
ఠమహాలింగంబును బూజసేయుచున్న మార్కండమహామునియను బాలునకు
నీశ్వరుండిచ్చిన వయస్సు పదియారు సంవత్సరములు నేటివరకు సంపూర్ణం
బయ్యెనో మహారాజా-

సం- వ॥ ఇట్లు పలికిన విచండభటుండు కింకరబలంబులజూచి యిట్లనియె.

య- వ॥ ఆహా ఓరి దూతలారా ఓరి రక్తముఖా - రక్తచర్మా రక్తకేశా
లంబనాశికా - లంబవక్త్రా మృత్యుకర్మిండా - మర్త్యాశనా - మత్స్యమదనా -
కంఠహృదయా కాకోలకంఠా - కాలదండా - మీరందరిటు రండు యిపుడు మీరు
నాయాజ్ఞం జేకొని భూలోకంబునందు విరుక్కడయూరను పుణ్యక్షేత్రంబున నమృ
తకంఠమహాలింగంబును బూజసేయుచున్న మార్కండమహామునికి యీశ్వ
రుండిచ్చిన పదియారు వత్సరంబులు నేటివరకు సంపూర్ణమైనది గాన నా మహా
పుణ్యుడు నిష్టాగరిష్ఠుండు మహాతపసి మహాబూజాధురంధరుండు గావున వా
నింబుష్పకవిమానంబు పయిం గూర్చుండబెట్టుకొని ఛత్రచామరాలవట్టధ్వజం
బులుపట్టుకొని శంఖకాహళతూర్య నాదంబులు చెలంగ గరుడగంధర్వ కిన్న
రాప్సరస్త్రీలు నాట్యంబులు సేయ షోడశోపచారంబులం బూజలు సేయు
చు వేగం గొనిరండు దూతలారా.

సం-వ ॥ అప్పుడు యీశ్వరునిం బూజించుచున్న మార్కండేయునికొరకుం తకు యమదూతలువచ్చేడుమార్గం బెటువలెను.

దరువు- నాటరాగము- ఆదితాళము.

దూతలువచ్చిరిగనుడీ - యమదూతలువచ్చిరిగనుడీ॥ దూతలువచ్చిరికరూతలు వేయుచుబాతకులనుమల నూతులద్రోసెడు॥ దూ॥ కాళిదట్టిగట్టి-భయము గుపాశముచేబట్టి యాశచే దినుగుదోసక్కారులను మోసముజేయుటకొనుంపలెను॥ దూ॥ మగనిధిక్కరించిలాతి-మగవారలబొందు-మగువలబట్టుకమంటెనూనెలో- నిగరవేగజేసెడుపొగరునవెస ॥ తల్లిదండ్రులట్ల-తనయుం-దండముచెగొట్టు- ఖలులనెల్లదలలుబగలగొట్టి-వలలువేసి ప్రాణములబట్టెడి॥ దూ ॥ చోళసింహపురిని వెలసిన - నాళికాక్షునిమీద- బూజించెడిభక్తులపాపములకుద్రొక్కుచుబొక్కుచును॥ దూత॥

సంవ ॥ ఈప్రకారంబునదూతలువచ్చి మార్కండుని చెంతనిలచిన మార్కండేయుండప్పుడు ఓయి దూతలారా యిట్టికాలంబున నీశివస్థలమునకుం దు రేమి కార్యమైవచ్చితిరని యడిగి నప్పుడుదూతలంజలి బద్ధులై యీకద్రదిమా రాజుగారుపంపించినారయ్యాస్వామి యనిన మార్కండేయుండిట్లనియె.

మా-వ॥ ఎందునిమిత్తమిచటికి బంపెనో నాకు దెలియజెప్పుడు దూతలార॥ దూ-వ॥ వో మార్కండమహాముని మీకీశ్వరుండిచ్చినవయస్సు పదియారున్ను నేటివరకుసంపూర్ణమైనది గాన మీరు మహాపుణ్యాత్ములనియు నిష్ఠాగరిష్ఠులనియు మహాతపస్సులనియు మహాజ్ఞానవంతులనియు విశిష్ట బుష్పకవిమానంబుపైనిడుకొని ఛత్రచామరాల పట్టధ్వజంబులంబట్టుకొని భేరిమృదంగకాహళతూర్యనాదంబులు చెలంగ గరుడగంధర్వసిద్ధవిద్యాధరాప్సరస్త్రీలు నాట్యంబులు సేయ షోడశోపచార విధులబూజలు సేయుచుదోడుకరమ్మని మా రాజుగారియాజ్ఞయైనదిగనుక మీరలతివేగంబున నీపుష్పకవిమానంబునెక్కుడు మునీంద్రా॥

సం-వ॥ అని మార్కండేయుండీశ్వరస్తుతి సేయువిధంబెట్టిదనిన-

దరువు కాంభోజి రాగము- ఆదితాళము.

నీను నమ్మితినీశా- సర్వేశా- ననుబ్రోవుము సుప్రకాశా॥ నిను॥ వనజభవ వినుత ఫణిపతిభూషణ- మునిజనవినుత సన్మోహనరూపా ॥ని॥ పాశతోమర సప్రాసముల ఖడ్గరాసులు గొని యమదూతలు- మోసము చేయనిట మొనసి వచ్చిరి వ్యోమకేశ ఫాలనేత్ర గిరిజాకళత్రా॥ నిను॥ దండధరుని భటులండజేరి యొక్కండంఘ్రి భక్తకలుషహరా- పండితజనపాలా పార్వతీలోలా పుండరీకసదృశపూజితచరణా॥ నిను॥ ధరను చోళసింహపురినరహరిప్రీతిగ స గున

నేలుము సాంబశివా- అరమరలుంచకు ధరధరనిలయా అంగజహర గంగాధర శ్రీహరా। నినుస॥ వ॥ ఈప్రకారంబున మార్కండేయుండీశ్వర ప్రార్థనంబు సేయుచున్న సమయంబున దూతలేతెంచుచున్నారు.

దరువు-పంతువరాళి రాగము-ఆదితాళము.

రా రా మార్కండేయుడా-పోదము వేగ . రారా శమనపురికి॥ రా రా॥ రా రా యని మే మెంత బిలిచినను, దూరదుసీ చెవిదోషము లేమిర॥ రారా॥ ఎందు వచ్చితివి-మందబుద్ధి పాల్మారకనిప్పుడు॥ రారా॥ పురహర పూజల పుణ్యము లేమిర-వరమునినందన వచ్చుట మేలుర॥ రా॥ స్నానసంధ్యలును జపహోమములును మానక జేసెదు వరిఫల మేమిర॥ రా॥ హరుడొసగిన పదియారేండ్లును నీ-వరకును సరియైవచ్చెను దేమిర ॥ రా॥ కొంకొకనీభునితో రాలు మానుము-శంకలు యేలర శమనపురికిక॥ రా॥ చారుపురవరుని సోదరి నాథుని - బాళి చాలుని కభ్రమ లేకిక వెస॥ రా రా మా॥

మా-క ॥ ఏమి పనికై టుల వచ్చితిరిం మా డిక్కెన్ మిమ్మిటకు నెవ్వరు బంపెన్। దామసము జేయకిప్పుడు। ధీయుస మెసగంగ నాకు దెల్పుడు మీరల్ ॥

క ॥ ఈలాగున వచియించుచు। ఫాలాక్షుని మదిని నుంచి భద్రము గాగన్। చాలా ధైర్యముతోడను। గాలుని భటవర్గమును సడగు వడి బలికెన్ ॥

వచనము॥ వోరిదూతలారా వినుడు.

ఉ॥ శింగపు కిల్లిమీదనతి చిత్రము గాగరివచ్చి తాకినన్। భంగిమదించి వచ్చితిరి పావకజ్వాలల మీద నెండకు। శృంగని గాలవచ్చు శలభంబుల కైవడి గాననిప్పుడన్। భంగము నొంది పోవకను బారుడు మీపురి తోవ బట్టియున్॥

దూ- వ॥ ఓహో విన రా విప్ర నందనా నీవు సింహమని యిమ్మంటి నను మదించిన యేనుగయని యనంటివి అయితే చెప్పద వినరా మార్కండేయా-

ఉ॥ ఏనుగు కుంభముమీదవడి నేగిన గెల్పు నెదోమ యొక్కటిన్। గాసను దేభబృందములు గర్వము సేయు నే సింహ రాసితో। భానుని రాకజూచి పడి బారక యుండునె మంచు బిందువుల్। ధేనువు గెల్చునె వ్యాఘ్ర సుధీర పరాక్రమ వ్యాఘ్రసంఘముల్॥ మా-వచనము॥ ఓరి దూతలారా.

ఉ॥ ఏటికి దూతలార తగదిప్పుడు దూరకనిట్టి నాదము। ల్మాటికి మాటికిం బెనసి మచ్చరమొంది మదించి మీరలున్ నూటికి వచ్చి యిచ్చటను నోర్చ్యుస గూతలు వేసి దంభమా। మాటలు చెప్పుచున్ మిగుల మందతనంబున నుండ బాడియే॥

క ॥ హరి పైగరి కరవాలిగయు। దరమున కేతెంచినట్లు దుర్మార్గ గణామున నరగున బానీగుసరసన్। మరిదడయక నింక పొందుమరమీరిప్పుడున్॥

దూ- వచనము॥ ఓయి మార్కండాల అయితే పట్టెదము మహా ధైర్యస్తే

ర్యములజూడవోయీ॥

దూతలుమార్కండేయ సంవాదదరువు.

దూ. పాశముచేనిన్నుగట్టి-మేముతీసుకపొయ్యేదముచూడరా॥
మా. ఈశునిచెంతనేనుండగ-మీపాశమునన్నేమిజేసురా॥
దూ-దండముచేనిన్నుగొట్టి-కత్తికండలుజేసేముజూడరా॥
మా-కొండనుగదలింపజాలునా-దోమ.ఎండ్లలోదుమీనమెదుర్చునా॥
దూ. కాలదూతలమాని మెంచకుమాతోగయ్యాముసేయుచునుండకు॥
మా. కాలదూతలయితేనేమి-మీకుకాయముచెల్లివచ్చిందిరా॥
దూ. చెలగిబావురపిల్లిచేతను-చిక్కిచిలుకచందమైతివీవునూ॥
మా. పంచాక్షరంబులపఠించిన-శివ-పంజరమునపిల్లిదూరునా॥
దూ. ఏలరనీకింతవాదులు-మాతోనెందుకుచేసెదవుపోరులు।
మా. చోళసింహేశునిప్రియుడు-నన్నుబాళితోడగావగలడు॥
దూ. లింగములేమూషకంబురా-ఆసంగలివీడునున్నాడురా॥
మా. అంగజారాతిమరుంగునా-చేరునట్టిసంగతిమీకుదెలునునా॥
దూ. శివునిపక్షమునునమ్మకు, మాతోచెలరేగినీవింతనిక్కకూ॥

సం. వ॥ ఇట్లున్నసమయంబున మార్కండేయుం డీశ్వరప్రార్థనంబు జేసెడిమార్గంబెటులనెను॥ మార్కండేయుని తేవారము.

హరహరాశంభులింగాయనుచు నే వేడినిన్ను, నిరతమునంమినాను నీలకంఠాదయాళో-హర భటులిటువచ్చియాగడించెటరుచూడు- పరగవీరలను దోలిపాలింపుమయ్యానన్ను॥

దరువు- పున్నాగవరాళి రాగము - రూపక తాళము.

కరుణినాపైనుంచిరక్షింపవే-కాశీనగరవాసా॥ నిరుపమగుణగణానిశ్రితభక్తమందార-పరమదయానిధేపన్నగభూషణ॥ కరు॥ శమనదూతలుసరసగాచియున్నారు-సరగనావిర్భవించివీరిదుర్నీతులదోలి-యు రేంద్రసన్నుతయాదరింపుమయ్య॥కరు॥ హరహరశివశివగిరిజాకళత్ర నీయ జేరితినయ్యా-ధరధరనిలయయీతరుణమునసునమ్ము - దానవహరణ సంతాపహరణా॥ కరు॥నీకన్నన్యమునాకెవరున్నారు-రాకేందుబింబాననా- కాకోలకంఠవాశోకనివారణ-కారణనీపాదకంజమునమ్మితి॥ కరుణా॥

దూ- అహాహాయోరిమార్కండావినుము.

మత్తకోకిల॥ ఇం... 'పియనందనుంబొలియుంచినట్టిహరుండపుయీ! ..దినె...డేవానిబూజయే ...దవ్వుబాలించినీ । మందబుద్ధినినీవానివేగ...

మాపిరుందనువచ్చిన। నొందుదువుమా చేతనిప్పుడు బూజనంబుల బాలకా॥

మా॥ తేవారము॥ పురహరా పార్వతీశ భూతేశవ్యోమకేశా । పరమ పావనచరిత్రా భక్తహృదయాబ్జమిత్రా । నిరతము నే భజింతు నిఖిలలోకైక స్తుత్యా। తిరుకడవూరు నివాసా దినకరకోటిసదృశా॥

మా॥ మత్తకోకిల॥ బాలచంద్రధారణా కృపాసముద్ర శ్రీధరా। నీలకంఠ హాలహాస్త విరజ రేంద్రపూజితా। జాలినొందినాడ నీ ప్రసాదలబ్ధధన్యుడన్। పాశిమిర! బ్రోవర య్యాయాతనరత కాశీవా॥

దూ॥ మత్తకోకిల॥ ఒరిబాలక మూఢచిత్త మహోగ్రపూజల సేయుచున్। నారుబల్కకమంముజూడక మారహారుని సన్నిధిన్। జేరియుండెదు నిన్ను పాశము చేతగట్టికృపాణునిం। జేరబో మెదమింక వేడగ జెల్లదో రిధరామరా॥

మా॥ తేవారము॥ పల్కబల్కెడి నీవినుము పాంచభౌతికమునందు। గుణత్రయ ప్రణవ మెప్పుడు గూతలు బుట్టుచుండు। వలరగజానువృలును నానందమొందగాను। గలయ వీక్షించినప్పుడే కన్నులగరువు దీరు॥

సీ॥ బయలులో బయలు నిర్భయముగా జూచిన। బయలు వెలిగిరూపు ప్రబలమాయ। గాజకొప్పెరలోన గడగు దీపము భంగి। చిత్ప్రదీప సాంబశివ పురారి॥ దూ, ఆహా యోరి బాలకా.

మత్తకోకిల॥ బాలకుడవు నీవు నిటుల బట్టుబట్టుచునుండగా। గాలదూతలమైన మేము నొకప్పుడు న్విడనోపమిం। కేలజాలము జేయగన్ ముడిసిచ్చెదన్ నేత్రవచ్చిమా। ప్రోలు జెలగమంమునీదగు పుణ్యశీలము భాసిలన్॥

సం.వ॥ అనిదూతలు పలికిన విని మార్కండేయుండు హరునిగూర్చ స్మరణ సేయువిధం బెటువలెను॥

సీ॥ దనరగా కుండలిస్థానమందున గురినిల్పగ నొసగును నిశ్శ్రేయము గ। గంఠస్థలంమున గవగూడి ముంమూతుల నుండెడి కోనలో నుపముతోడ। ముక్తి నాయకుడనై మొనసి మరాళంబుతోడ గూడుకొని నీవాడుచుండు। కుండలి జేర్చి తి సంపలంబై యెప్పుడు దండిగా వెలుగుచు హాన దెలిసి। గాననీయండ జేరతి గలుష హరణ। హామదాసురహరణ నీ జలజసదృశ। చరణముల దరిచేరితి సాంబ తిన్న గరుణగావుము। శ్రీతిరుకడపురీశ॥

శమనభట మార్కండేయుల సంవాదదరువు.

నాటరాగము - రూపక తాళము

దూ॥ వినరా మార్కండేయ వీనుల బలుకుల పమునీపాశను నే సుపుడూ॥ వినరా॥ మా॥ వినుదుదూతలార వినుప్పి ... ము - ఘనపామునదన్ని కడద్రోసైద నేను॥ విను॥ దూ॥ పన్నగమును ద్రొక్కి పగగున.

యిన-క్రన్నన నెప్పుడయినగరువక విడుచునా॥ వినరా ॥ మార్కం॥ పన్నగ
ములనింపడర మాశంభుడు పన్నగధరియించె పాణితలమున॥వినురా॥ దు—॥
శూలము చేనిన్ను శోకింప బాడిచియా - కాలునిగడ చేమ స్తకమును గొట్టెదను॥
వినరా॥మా॥శూలము ధరియించు శుభనాయకుండగు - పాలాక్షుండుండగ భయ
మేమి నాకిక॥విను॥దు—॥ పిన్నతనము మానిప్రియమున రాకున్న - నిన్ను బాధ బెట్ట
నేతుణము వధీగా॥వినరా॥

సింహముఖుడనేటి దూత కంఠాధణము,

శంకరాభరణరాగము-రూపక తాళము.

ఏమోయియన్నలారా యీమనుజుంబట్ట లేక నేమోసుద్దుల్ । వేమారు
మాటలాడెదరీమహినింజనులు బొంగడనిపుడెపట్టెదనూ ॥ నిమిషములోన-
గపటముతోనూ॥తపముగలిచివిప్రతనయుని బ్రోల - నుపముతో గాపుర ముం
డగ చేసెద॥నిపుడె చ్చెదనూ॥

దరువు-తోడిరాగము-ఆట తాళము.

విడువను వీని బట్టుకొనక-విడువన వీని॥ కడుబలవంతుని వడువునను న్నాడు
తోడబట్టక నెమధూతను నే గాను॥విడు॥ అంగజరాతి మరుంగున గేగిన నమరులు
వీనికి నడ్డమువచ్చిన - సంగరముసరిం సరగున వాసవి- హంగరాజు బట్టిన
ట్టులబట్టెద॥విడు॥హరిహిరణ్యగర్భులంబ్రు గ్రుంకిన-నవనితా జొచ్చిన- బరువు
న నేబోయిబట్టి గట్టివాని-భంగమునొనరింతు సింగముభంగిని॥వి॥ మునులుసిద్ధు
లుచారణులుగరుడగంధర్వాదులేక మైవచ్చినను- యెనసి చాళనగ రేశు సనా
షిగ-తనువుతోడ నీతరుణమునందున॥విడువను॥

వ॥ ఓయన్నలారా వీని సరసకుం జేరి పట్టుటకుం బోయిన నగ్నిజ్వాల
లుదహించుచున్నది ఆహా యితి యేమియాశ్చర్యము వీనింబట్టుటకు నేమి యుప
ముబన్నవచ్చునయన్నలారా॥వక్రనాభుడను ధూత॥ వ॥ ఓయి తంముడా వీని
బట్టుటకు నీచేత కాదు నేను క్షణమాత్రంబున బట్టికట్టితీసుకొనివచ్చెదను చూ
డుడు అన్నలారా॥ దరువు పంతువరాళి రాగము-ఏక తాళము-

భానుసుతు ంటను నేగాను-యీభగుణ దుచూడగబట్టికున్నానాయాశ
ముబోను॥భాను॥ఏను పిల్లను ంహామె త్తివచ్చినరీతి-సూనశరుని వైరి ముందర
జూచుచుండగ నిరాకను॥భా ంకరదండము చేతనుగొంకులూరను గొట్టి తేక
వదరుచున్న బింకములను మాన్పకున॥భా॥యేపు మీర బోళెను ప్రియుని బ్రాపు
జూచుకొనుచు బాప చున్నాడు పా బద్ధుని చే కు భా॥

వ॥ లా బాపని మా త్మ్యమో క యాశ్చ
త్మ్యమో ...విని చెంత చేర గ న్నగ్నిజ్వాల చే ...

న్నది గాన్పఁగ వినింబటికిక ట్టుటకునశక్యమైయున్నదియన్నవారా॥గీ॥ వెక్కిరిం
పగోయి [illegible] ఖండమా। వెరచుచుండునిప్పుడువిడుమనల। దరుచుమాటలాడి
తాటోటు జేయుము।సరకుగొనకమనలజౌకజేసె॥

దరువు- పంతువరాళిరాగము- ఆదితాళము.

ఒక్క మొగిసిమనమందరుగూడుకనాడిసిక్షట్టునమురారే- టక్కడమ
[illegible] విద్యలుజేయుచు-నిక్కిమిక్కిలినికెక్కడివానిని।ఒక్క। శూరులమగుమన
[illegible] మార్చుచు- ఘోరతపముసల్పుచును-మారుమాటలాడకుండు వినినిమము
తెలడిపిమదమునడగగొట్టి॥ఒ॥టలాత్ముసిసన్నిధినిచేరుకొని- కుటిలాత్ముండగు
చుపాటుచేయుచున్నాడువీనిసం-మెటలగొట్టి భుజములదరగటి।ఒ। పరగ
చోళపురవరుడగుయాశ్రీ-హరిమెరుగకమున్నె-గరిమధారుణిసుర తనయుని
తత్వరితముగామురిపెనెడలించి।ఒక్క।

సం॥వ॥ ఈప్రకారంబున మార్కండేయునిభూతలు గాసిచేయుచు
న్నసమయంబున ఈశ్వరస్తుతిమార్గంబెటువలెననిన॥

మార్కండేయుని పంచచామరములు.

నుతుంగభంగజహ్నుచానుధాంశుఖండమౌళియేపతంగపంకజాను
ద్యుత్కృపాటయోనిచత్మునె । భుజంగరాజకుండలాయపుణ్యశాలిబాంధ
వే।సదానమశ్శివాయతే సదాశివాయశంభవే॥

చతుర్ముఖానినారవిందవేదగీతభూతయే। చతుర్గుణాబ్విరష్టక[illegible]
కాశచిత్రపాలయే । చతుర్భుజానుజాశరీరభోగమాన మూర్తయే ।
సదానమశ్శివాయతేసదాశివాయశంభవే ॥ శరన్నిశాకరప్రకాశమందహాస
మంజులా।ధరప్రవాళవాసయానవక్త్రమండలశ్రియే । కరస్ఫురత్కపాల
ముక్తవిష్ణురక్తపాయినే।సదానమశ్శివాయతేసదాశివాయశంభవే॥

సం॥ద్విపద॥ అనియిట్లుమార్కండుడావేళలోన-పనిబూనిదుర్భూతల
[illegible] ధలుమిగులబదపడివేసారిబహుళంబుగాగదడబాటుతోడనుదానుభూత
[illegible] జింతించిమరియు,రత్నకుడైనట్టిరాజన్యసింహు- నాదంబుల
[illegible] మదిలోనదానునున్మృత్యుంజయాది- దేవతాదులనెంచితీ
[illegible] [illegible] రామతారకబ్రహ్మరాజంబు
[illegible] [illegible] తరంబనుపరమ,మంత్రంబు-
[illegible] [illegible] దోర్నోననదియు- భూతలచేత
[illegible] [illegible] లిదియేమియాశ్చర్యమీ
[illegible] [illegible] లోపలనుండ బుద్ధిగాద
[illegible] జింతించిగుంపు [illegible] బంతంబు నుడిచి పార్థిరందరును॥

సం—వ॥ ఈప్రకారంబున యమభటులు పలాయనులై గుంపులుగూడికొని చింతించుచు మార్కండేయుని బెట్టువలెను॥

దరువు. సావేరి రాగము - చాపు తాళము.

ఏటికి మనమిటు వచ్చితిమి మన మెరుగక పాశము వేశితిమి। పాటిగా నీ సనుల్లోనర్చి మనతో టివారలు నవ్వ జేసితిమి॥ యే॥ ఇంక గాలునిభయమును మన మెంచి చూడను విచారము॥ యే॥ తపసిపుత్రుని వింతగంటిరే- సుంతైన మనలలక్ష్యముంచడే॥ యే॥ మనల గెలిజేసె గొంకనా మాయ విభూతి పైచల్లెనే॥ యే॥ అనలజ్వాలలు నోడలు గాల్చెనే- యెంత హాని జేయుటకును బూనెనె॥ యే॥ నరసింహసోదరనాదుని-భక్తిమరుగును జేరుకొనియెనే॥ యే॥

వక్రనాసికుడను దూత॥ గీ॥ ఇతని చేరబోయి నతితీక్ష్ణమైనాగ్ని। కరిణి మంటెగసె గానమనము। సగరసిట్టి వింత జమునితో జెప్పిన। నతడు మిము బట్టునన్న లారా

సం, క॥ అనియిత్తెరగున దూతలు। మనమున దలపోసి వేగ మహిషధ్వజునింగనుగొని వినయముభయముం । జెనగొన గానిట్టులనిరి పెద్దకొలువునన్॥

దూ, వ॥ ఒహో సూర్యకులాబ్ధిసోమా అవధరింపుము స్వామీ.

య, వ॥ ఏమిరా సమాచారము దూతలారా.

దూ. వచనము॥ వినుము రాజోత్తమా.

క॥ ఆయువనధికంబున మేమీ మెండ ప్రాణములు దప్పి యిటు అటునయ్యోగాయంబెల్ల నుగా లెను। యీ యెడమను జూడుమయ్యా యినకులచంద్రా॥

దరువు. పున్నాగవరాళి రాగము-రూపక తాళము.

చాలుచాలునయ్యా మీకొలువులు। చాలుచాలునయ్యా ॥ చాలుచాలునయ్యా చాలు మీకొలువులు- చాలుని మార్కండుబట్టగ జాలము॥ చాలు॥ రంమసిబిలచిన సొంపుసిల్లకవాడు। దింమరియగుచును మంము దిట్టినాడు॥ చాలు॥ ఇంమహీలోపల నీశ్వరుని పూజ। నంమి చేయు ప్రభావం మేమునవచ్చు॥ చాలు॥ బాలచంద్రధరుని పైనివానిభక్తి। శీలమేమనవచ్చు గా- శీలా॥ — — తిచే నేత్తి విశ్వేశ్వరాయుని-రభసముతో మంముగహీమీ . . ల్చ । చా । బాలసింహపురినాళి కాతుండు మాపై బాళియుంచగ మేము । కీవ . —ర్యా। చాలు॥

సం, క। ఈ . . దూ, లాడిన। చాలుని మ ర్క . ఘ మహిమ భళి రేయా యనుచున్। చ . . . చు। గాలుడు కాలాగ్నులొలుక గ్రక్కునబలికెన్॥ య, . . -చి। గుప్తా మాటలు వింటివా॥

. . వము-ర పక తాళము-.

అహ--వ . . ఒరోర యీయాతిశయ మేమి ॥ ఓహో

హోవా . . యు . . . . హానక్రియలను సలుపుచున్నాడట ॥ ఆ

మా॥ నరుడెంతటివాడధముడువాడు। భళి రెదూతల ద్రోసె ప్రజయేమనవచ్చు॥ ఆమా॥ చోళసింహపురవాసుడౌ శ్రీశుని। కృపమవ పైనింక నెట్లున్నదో॥ ఆమా॥

ద్విపద॥ వినుచిత్రగుప్తయీవిశ్వంబునందు। మనదూతలను ద్రోలుమ త్యుండుగలడె ఇదియేమియాశ్చర్యమిదియేమికాల। మిదియేమి యుత్పాత మిదియేమిప్రజ్ఞ। కిన్నరగంధర్వఖేచరయక్ష। పన్నగగుహ్యక ప్రముఖులుమరి యు। నష్టదిక్పాలాదియమరసంఘములు। దుష్టాత్ములైనట్టి తుచ్ఛదైత్యులును। నా పేరువిన్నను వరసిద్ధసాధ్యు। లేపారపరుగులు నెత్తుచుందురు। అష్టైశ్వర్య స్థైర్యమట్టిగాంభీర్య। మట్టిబలాబలంబట్టిశౌర్యంబు। నెట్టనగలిగిననదియెల్లబోలిసి। పట్టభద్రుండను పన్నలుమాను। నా పేరుభువిలోననగుబాటులాయె। నా పేరునరులకునటచప్పవయ్యె। నని పలుమారు తానాత్మజింతించి। మనమునగోపించి మరియిట్లులనియె.

వ॥ ఆహాహా ఓయిచిత్రగుప్తా నేననగా దేవాదిదేవతలును రాక్షసులును గరుడగంధర్వసిద్ధవిద్యాధరులును మొదలుగాగలవారందరున్నుగడగడ వడకుచు భయభ్రాంతులై యుండగా నీభూలోకమందు తిరుక్కడయూరను నొకగ్రామమున్నది అందు నమృతకంఠమహాలింగమునకుపూజసేయుచున్న మార్కండమహామునియనువాడు మహాపుణ్యుండును నిష్ఠాగరిష్ఠుండు మహాతపస్సంపన్నుండు పూజాధురంధరుండును నై యున్నవాడటవానికి యీశ్వరుండిచ్చినవయస్సుపదియారేడులు నేటివరకుసంపూర్ణమైనదిగనుక నాభటులనంపి వానింబట్టికొనిరమ్మనినలక్ష్యముంచక నాకింకరుల గొట్టితిట్టి భస్మీపటలము చేసినాడుగనుక నేనొకనిమిషమాత్రంబునంబోయి వానిపాశముచేగట్టి తీసుకొనివచ్చెదను చిత్రగుప్తా-

చిత్ర, వ॥ ఓ రాజోత్తమా తామటవశ్యముగా బోయిరావలయునుగాన వేగముగా వెడలుము స్వామీ॥ య, వ॥ ఓ కింకరులారా నాయొక్కమహిషవాహనమును నాయత్తము చేసికొని వేగనరుగుదెంచుడురా.

సం. వ॥ ఈప్రకారంబున భటులనియోగించి కాలుడత్యంతకోపాటోపంబున ప్రయాణంబు సేయుచున్నసమయంబున మార్కండేయుండు తన యోగమార్గంబున కాలుండువచ్చుటెరింగి యేమనుచున్నాడు.

దరువు-సురట రాగము-ఆది తాళము.

హరహరపురహరయమృతకంఠేశ్వర-శరణాగతరక్షకమాంపాహి॥ గరళకంఠనీమరుగుజేరితిని-కరుణాసాగరగంగాధర శ్రీహర॥ అంతకుడును దన యంతరంగమునందు - పంతముగోరినా చెంతరానున్నాడు ॥ హరహర॥ ఘోరపాశముల చేక్రూరముగనుగట్టి-భోరునగొంపోవ నీపూజలెవరుసేతు॥

హర॥భూరిదయాకర భుజగభూషణనీ కూరిమిపుత్రులతోగూర్చి బ్రోవవే వేగ॥హర॥అవనినిచోళపురిహారకిబ్రీతిగనీ - ప్రవిమలయశముతో ప్రబలమై వెలయగ।హరహరపురహర॥

సీ॥ కోటిమన్మథరూపహాటకాచలచాప చటులదాహాటోప శరణుశరణు। శ్రుతిచతుష్టయఘోటశుభ్రగంగాజూటజలజాసన శిరోట శరణుశరణు। వ్యాఘ్రసురధ్వంసవర్ణితమీమాంసచంద్రఖండవతంస శరణుశరణు। భుజగేంద్రకేయూరభువనత్రయాధారసద్భక్తమందార శరణుశరణు। సామజాసురమదభంగశరణుశరణు।శైలకన్యామన స్సంగశరణుశరణు। సతతకరుణారసాపాంగశరణుశరణు।శరణువిశ్వేశశివలింగ శరణుశరణు॥

చూర్ణిక॥ శ్రీమహాదేవశంభో త్రిపురాంతకా దీనరక్షావ్యాఘ్రబకాశుంభకమణిమదనసదృశా రుచితమణి మకుటనికట వికటాంధకారం మదగజభంజనాభక్తజనమనోహరావ్యాసవాల్మీకవసిష్ఠవామదేవజాబాలికణ్వఅత్రిభరద్వాజపరాశరరుక్మానిగదకుంభసంభవసనకసనందనాక్రూరాంబరీషశుకశౌనకాదిమునీంద్రస్తోత్రపాదారవిందాభక్తజయ చిన్మయానందా పరబ్రహ్మపరంజ్యోతిపరమానందపాపదుర్వారవ్యాఘ్రకరిచర్మాంబరధరా దర్వీకరభూషణాద్విరదవదనజనకా సుజనమనోరంజనా నిరంజన నిత్యానందవిరాడనితవిశ్వరక్షా విశ్వేశ్వరా విభూతిరుద్రాక్షమాలికాభరణా వాసుక్యాలంకృతకంఠాభరణాఅరుణరుచిరజటాజూటగంగాధరా మహాదేవ లింగా సహస్రకోటితపనమన్మధరూపా తేజోవిడంబమానమదనభంగా అమృతకంఠేశ్వరామహాదేవలింగానమస్తేనమస్తేనమః-

దరువు-మాంజిరాగము-ఆదితాళము

శంకరాశరణుహరహర సాంబశివా శరణు శంకరహరహర సాంబసదాశివ-పంకజచరణా పార్వతిరమణా॥ శంకర॥ నీలకంఠభవనిఖిలనిరంజనఫాలలోచనయీశభక్తహృన్నివేశ॥ శంకర॥ దండధరునినాయొండజేరనియకసుండచేయుము వేదండచర్మాంబర॥ శంకర॥ అంగజగమనాఅంబికాహృదయేశగంగాధరభూతేశకాపాలనాశ॥శంకర॥పరగచోళపురిహారిప్రియుడో

శు కరవ్యోమకేశాకరుణజలధే॥శంకరా.

తేవారము॥హరహరయమృతకం - అదిమధ్యాంతరహితా। పురహరభూతనాధభువనరంజనవిలాసా నిరుపమకారనన్ను నేసేరనంమినాను సరకుచేయకమవచ్చి ప్రోవుమిరకీ మీశా ॥ భుజంగప్రయాతము॥ శివాశంకరారుద్రశ్రీమృక్షమహేశా నీకళత్రాభజేఫాలనేత్రా।శివా ధీనగనాంచిజాపంచరూపా।గవాధ్యాధిరూఢాగజారీభవారీ॥

తేవారము॥ పరమాత్మా పరమశివా పార్వతీప్రాణనాధా। వరతిదిరు కడప్రకీశా వైభవోద్ధారవీరా। పరమేశ భవవినాశా భాస్కర కోటితేజా। హరహరయమ్యకలింగా అభవ కాత్యాయనీశా॥ భుజంగప్రయాతము॥ ఉమా వల్లభా యీశపుత్రారి నాశా। రమానాధవంశారహాస్యావబోధా। సమానంబు నీకేదు చంద్రార్ధ మౌళీ। నమామీశ శంభో నమస్తే నమస్తే నమః॥

తేవారము॥ గరుడగంధర్వవినుతా గజముఖస్కందజనకా। పరశివా ఫాలనేత్రా పరమకల్యాణగాత్రా। సరసిజసూనుస్తోత్రా సచ్చిదానందరూపా సరగున బ్రోవరారా సకలలోకైకధీరా॥ భుజంగప్రయాతము॥ పరబ్రహ్మ వంద్యా పరబ్రహ్మరూపా। సురేశాయు మేశా సుఖిశాప రేశా। మొరాలింపవే వచ్చి మోదంబుతోడన్। సరాకేలనన్నేగ బాలింపుభర్గా॥

తేవారము॥ భావజమదవిదారా భక్తవత్సలగిరీశా। దేవతాధ్యక్షవినుతా దివ్యతేజప్రకాశా। నీవుగాకెవరున్నారు నిఖిలలోకైకరక్షా। బ్రోవుము నన్నువేగ బుధజనవనవిహారా॥

దరువు - పున్నాగవరాళి రాగము - ఆదితాళము.

హరహర గంగాధర నిను నమ్మితి। సరగున రావయ్య సామి॥ హరహర॥ కరుణాసాగర కలుషహరణనీ। దరి చేరితి శంకర భవభంజన॥ హర॥ పావనచరిత నీ ప్రాపే నమ్మితి। గావ భారము నీకు గ్గరళను కంధర॥ హర॥ శమనుడు మిగులరోషమున వచ్చుచున్నాడు। అమరవందిత నన్నాదరింపుము వేగ॥ హర॥ ఘోరదనుజసంహారకారణ నిను। కోరి వేడితిని హిమాంభూరిదయాపాంగ॥ హర॥ భువిని వెలయు చోళప్రియ నీ। ప్రవిమల మేశము శుభంబ నీ నమ్మితి॥ హర॥

ద్విపద॥ శ్రీపార్వతీనాధ సింధుగంభీర। పాపభంజన నన్ను పాలింపరయ్యా। పరమపావన తేజ భక్తమందార। కరుణాసముద్ర రాకాచంద్రవదన। పన్నగభూషణ భవబంధహరణ। నిన్ను నమ్మితి నయ్య నీవదిక్కరయ। పుట్టింప గిట్టింప భువిని రక్షింప। దిట్టరి వీవె యాద్రిసుతాపాల। నామనో నాయక నాప్రాణనాధ। సామగానవినోద సాత్త్వికబోధ। సరగున రావయ్య సన్నుతాకార। పరమాత్మ వేనన్ను పాలింపుమయ్య॥ క॥ కాలుండతి ధైర్యమున దయాళ విహీనుండు నగుచు పాటమున వచ్చెన్। శూలాయుధపాణిన నేలాగున నైన గావు మీశ మహేశా॥ వ॥ ఇట్లు మార్కండేయుండీశ్వరు ప్రార్థనంబు సేయుచున్న సమయంబున దండధరుండు మార్కండేయునికడకు వచ్చెడి విధంబెట్టు లనిన॥

యమునిగమనము - తోడి రాగము - ఆదితాళము.

మహిమను నెక్కివచ్చె ంతెదనుడు మహిషము నెక్కివచ్చె॥ మహిషము నెక్కివచ్చె విహితమాలగు తల హితగా నబడు మహిమతో గృధ

ష్టితోడ॥ మహి॥ కరమునఖడ్గముబిరబిరద్రిప్పుచునురమునపతకములు మెరయు
చునుండగ॥ మ॥ ఫాలలోచనుచెంత బరగబూజలు సేయుచు-బాలునిబట్టెదు
క్రోధావేశముతోడ॥మహి॥ కాలుడు భీలపుశూలముగైకొని - కాలముదెలియ
కమేలములాడును ॥ మహి॥ నల్లనిమేను జూచినజులు బెదరగను ఘూర్ణిల్లసిదూత
లు బెట్టగ ॥ మహిషము నెక్కి-వచ్చె ॥ ధరనుచోళపురినరవారిదలచుచు - కర
మునబాశముగైకొని వేగమె॥ మహిష॥

సం-వ ॥ ఇట్లువచ్చెడికాలునింజూచి మార్కండుండేమనుచున్నాడు-

దరువు భైరవిరాగము రూపకతాళము.

వచ్చెనయ్యా-యముడిదిగో - వచ్చెనయ్యా॥ ఉచ్చితుడై బహు గర్వా
లుద్రేలుచు॥వచ్చె॥దండధరుడు వుద్దండకోపమున- మండిపడుచున్నాడు మద
నమదహరణ ॥ వచ్చె॥ సూర్యనందనుడు ధైర్యముతోడను - శౌర్యవంతుడగు
చుక్రౌర్యముమదినుంచి వచ్చె॥ కింకరులనునిరుడుకలగాలువగ గొంకులేకని
శ్శంకుడైయిప్పుడు॥ వచ్చె॥ వడిగలమహిషమునడుగ్గులిడగని - వుడమియదడ
బడిగడగడవణకగ॥ వచ్చె ॥ గౌళసింహపురినాళికాత్మప్రియ - బాళిమీరనీవే
శరణన్నావుము॥ వచ్చె॥

సం-వ ॥ ఇట్లువచ్చుచున్నకాలునింజూచి బెబ్బులింగన్నలేడిచందం
బునగడగడవణంకుచు మార్కండేయుండేమనుచున్నాడు.

దరువు॥ పున్నాగవరాళిరాగము- ఆదితాళము-

ఎట్లులనేనింకేమిసేయుదుహరహర - యెట్లులనేనింకేమిసేయుదు॥
ఎ॥ నెట్టననిదియాపట్టునకాలుడు-పట్టుకపోవనుబాశముదెచ్చెను॥ ఎ ॥ ఉండి
యుండినాగుండెలదిరెడిని-దండధరునిచె దండముజూచిన॥ ఎ॥ తల్లితండ్రీగురు
దైవమునీవని- యుల్లములోపలనుంచియుంటినే ॥ ఎట్టు ॥ బిరబిరమున్ననుడు-
వడివరుముక-హరహరవచ్చెనీయుండములదరగ ॥ ఎట్టు ॥ కాలునిచేతికిగడు
వడినన్నును-బాలచంద్రధరబట్టియిచ్చెదవో॥ ఏట్టుల ॥ చోళసింహపురివ్యాళ
నయనుడగు-నాళికాత్మప్రియునను రక్షింపవే॥ ఎట్టుల॥

సం-క॥ఈలాగునమార్కండుడు । ఫాలాక్షునివేడుచుండబహుభీక
రుడై। కాలుడువేగమెవచ్చెను । బాలుడుమార్కండుబట్టబహుకోపమునన్ ॥

యముని-వచనము ॥ ఓరిమార్కండావినుము.

క॥ కాలుడనేవ తిరా।బాలుడగర్వంబుమానిభయముగలిగిమా।ప్రో
లుకరుదెమ్ము వడసి। శూల బున బొడిచినిన్నుసుడిబడ జేతున్॥

॥ మా అండాండపిండబ్రహ్మాండలోకాలోకములయం

దునుపిపీలికాది బ్ర రి - మును ధర్మాధర్మవిమర్శ సేయుట

నాకన్యలోకములకలరా నీవు నాకీడా జోడా దీటా యేలరా కాసు జేయనిపశుప
తినిస్తోత్రము జేసెదవురా మార్కండా.

దరువు॥ కాంభోజిరాగము-ఆదితాళము.

ఓరి నాసరిధీరులెవ్వరురా-యీ రేడులోకముల - లేరు నాసరివారని చె
లియుము రా॥ ధారుణి బహుశూరులైన నాపేరెత్తితే వడి పారిపోవుదురు ॥ఓ॥
కాలకూటనీలగళశూలధర చంద్రధర-ఫాలనేత్రయని లోకేశుభయము - యేల
లో జాలమింకేల నాదు పాలబడితే బాలుడనుచు విడువనేను కాలుడనుచు నెరుగ
వే॥ వేదశాస్త్రవంద్యునెంచుచూడ సందులేక బృందములనందికోల్వయముడని పే
రొందినని నాకం దర్పహారుడైన మందరోద్ధారుడైన నీనాస్తుదయయుంచిన నా
దుస్థితి చిపోరగలడెంబ॥ గట్టుపట్టి విభునినీవు చెట్టుపట్టి పూజసల్ప - పట్టగల్గు
నే నిన్ను పట్టియాశరా-యిట్టులనన్నట్టివారి రట్టు జేసి పట్టగలను - పట్టికట్టికోని
పంచిటతనముగలదు నాకు॥ఓ॥ మేటిగా నున్నట్టి నన్ను పాటి - సేయనట్టి నిన్ను-
పాదలోన జెట్టనీసి బడంత్తురా- నీటుగా శ్రీచోళనగరపాటక చెలువైరుగ- నీట
పంచిబూటకపు మాటలనే నడగింతు॥ఓరినాస ॥

వ॥ ఓరిమార్కండా యింకను జెప్పెదను-

చ॥ వినుముమృకండనందనుడ విశ్వమునందు వసించు భూపతుల్। ముని
లును నాతికిన్నరసయూహములున్న రజంతుజాలముల్ । ననువినినంతలో మన
మునన్ । భయమొందుచునుందురిద్ధనీ । వునహరు జేరిమద్భటులనోడగ జేసితి
వింతగర్వమా॥ మా—వ॥ అహో యోరి కాలా వినుము.

ఉ॥ గర్వములేదు మాకు బలుగర్వశిరోమణివై తివి ప్పుడున్ । సర్వము
నేనటంచు బలు శౌర్యములాడుచు మిన్నదూ చెదో । గర్వముకన్నదెట్టికను గా
నకనీవనునీదుమాతలు । న్నర్వడిబట్టువచ్చి తిరినుక్కాడంచుచు నీశ్వరుండు
నిన్ ॥

యమ-వ॥ వోరి విప్రనందనా.

ఉ॥ మంచిదికోరి బాలకుడ మాటలలభ్యము లేమిచూడగ । న్గొంచెము సింహ
గమంచు మును గోరినదించిన యేనుగంతయున్ । సంచితబుద్ధి దాకినదివచ్చుట
గానకపోరినట్లునీ వంచితమైన యాయువునున్నముగైనది కాన వక్రటా ॥

మా—వచనము ॥ ఓరియంతకా చెప్పెద వినుము.

తే॥ కరికళేబరకర్ణపుష్పములు గంగయు చంద్రుడు జింక శూలనున్ । గరివరు
చర్మమెన్నరళకంఠక పాలవ నంద్రిదినేత్రముల్ । పరివిగగల్గునీ త్రిపుర వేదపు
డింతయు విన్నమాత్రలో పుగపుర బోక్కిపోవిన్నినను బోదువె కాలుడనీవుసీరు
గున్ ॥

యమ- ఓరి బాపడా.

క॥ పుట్టింప బ్రహ్మయుండగ । గట్టిగ లోకములవిష్ణుగాచుచునుండన్ ।

మస్త్వైరిగిరిజేశ సేవను|దిట్టత నేనుండ శివుడు దేవుడెవడురా॥

మా—వ॥ ఒరియమధమా విను ము ॥క॥ మదమున గను గానక మా|మదనారిని నింద సేయు మహాపధ్వజనీ| ఐదనమున రోతకూతలు ॥ పదపడి గూయం గనీకు బాడీ యెశమనా॥ మా—వ॥ వోరి దమనా చెప్పెద వినుము-

కందార్థము॥ శంకరాభరణరాగము-ఆది తాళము.

యే దేవు నంత నుందున | యీ దేవతు లాదిసీవు నేనును సర్వం| బే దేవుని వలన బుట్టితి | మా దేవుని దెల్పు మోరి మహాపాపా మూఢా- మాదిగజన్మమెత్తినగోడా| ఆది దేవుడు శంభుడు భవుడీశ్వరుడు- ఆదికనాదియై యంకట వెలయును॥ మహాపాపా రూఢా॥ యు—వ॥ ఓరి మార్కండా చెప్పెద వినరా.

కందార్థము॥ శంకరాభరణము- ఆది తాళము.

చండతర ఘోరదండము | కొండలు పిండిగను చేయు కువలయమునసీ | దండమున దుష్టజనముల | దండించెడు వాడ నేను-దండధరుండన్॥ ఖండనమున॥ చండప్రచండుడన్ ॥ దండిగ ధరలోన పండితసుతడెన-ఖండప్రతాపోద్దండశమను॥ దండధరుండన్॥ మా—వ॥ ఓరి కాలా వినుమురా.

కందార్థము శంకరాభరణరాగము- ఆది తాళము-

వెండిమల పైన నుండియు | కొండకు నల్లుండు నగుచు ఘోరదవాగ్నిన్ | నుండెడు శంభుండుండగ | దండధరా నీప్రచండ- దండమదెంతా- ఘూసము బోలు-చుందునదెంతా ॥ ఖండనమున జూడ బెండు సమంబగు- ఖండేందుధరుడు నాయండ జేరియుండనీ॥ దండమదెంతా॥ యముని-వ॥ ఓరి మార్కండా వినుము.

గీతార్థము ॥ శహాన రాగము-రూపక తాళము.

బ్రహ్మ బుట్టింప రక్షింపపరగ హరియు| లయమునొందింప నీశుజుడైవ నేను| జగములను నేలుచుండగ శంభుడెవటి | దేవుడని నమ్మినాడవు తెలి - విహీనుడవై ॥ విట్టులనాతో-పలుకదగునె మహాంతి ॥ పలువిధములఁచ చలుడై మెలగక- యతనాతో నరుదెమ్మర వెసను॥ తెలివిహీనుడవైతి॥

మా—వ॥ ఓరి శమనా చెప్పెద వినుము.

గీతార్థము ॥ మోహన రాగము- జంపె తాళము.

సూర్యనందన నీవతిధైర్య [illegible] నేననునహంబువహిం నేర్పుతోడ| పదరుచున్నావు ననుపాశబద్ధుజే | కాలనిన్ను గూల్చి రేచర్మాంబర ధరుడూ॥ నిన్నుదన్ని గర్వమడంచు నేడు ॥ పం [illegible] త్ముడగును మూపని సన్నిధిని నేనుండ-నరమరలేక నన్నంటవశమౌ ద [illegible] మత్తు రిచ [illegible] ంబరధరుడూ|

స—వ॥ యీ పకా [illegible] వారి ండె యునింజూ [illegible] బ్బం [illegible] క్షేం

కారము వినినక [illegible] తీర [illegible] ంబుసుం [illegible] శ [illegible] కుప్పించి [illegible] బు [illegible]

కాల - మార్కండు సంవాదము.

దరువు - మోహనరాగము రూపకతాళము.

య-బాలుడనీకింతగర్వమా-యోరిబాపడనీకింతగర్వమా॥ నీలకంఠుడు జూడజాలినొందగను లీలగట్టిమాప్రోలునజేర్చెద॥ బాలుతనీకింతగర్వ॥

మా-మంచిదిరాయోరికాలుడా వేలు-వంచనునీచేతకాదురా॥ పంచశరరుహసంచనేనుండగ-నెంచిచూడవేలు వంచువాడున్నాడె॥ మంచిదిరా॥

య-వంచనునాచేతగాదా- వేలు-వంచువాడనితెలియలేదా॥ కొంచెమునింహామటంచుమత్తేభము-మొంచివచ్చిమదించివచ్చినరీతి॥ బాలుడ॥

మా-కుచ్చితుడామంచుకొండనుదోమ - గుంపులుకదలింపజాలునే॥ అచ్చెరువుగనుమాహరునిచేతజిక్కి-చచ్చిపోవనీవువచ్చితివిరా కాల॥మం॥

య-కొండనుగడలింపజాలునా- దోమ- కొండతోగుహీన మెదురు॥ నా॥ చండప్రచండప్రవృద్ధుడనై నేనందము తెరుగగదండదరుండను॥ బాలుడ్చ

మా-దండధరుడైతేనేమిరా - అయిదుఖండములేలితేనేమిరా॥ ఖంఠేందుధరుండునాయండనుండి - చండప్రచండగదాదండమదియెంత॥ మం॥

య-పాశహస్తుడనియెరుగవా-నిన్నుతీసుకపోవుటగాసవా। పాశము చేనిన్నుపట్టికట్టికొట్టి-తీసుకపోకుంటే మీసముగాదురా॥ బాలుడనీకింత॥

మా-గట్టిగనీచేతిపాశమూ-ఎడమ-కాలిమీదనున్న కేశమూ - మట్టెరుగకనన్నుబట్టవచ్చెదవు గుట్టుతోనమందురకొరమాలినవాడ॥ మంచి॥

య-పైబడనినుబట్టితీతురా-నీ-ప్రజ్ఞలెల్ల నేనుచూతురా॥ కాలయజారిని న్నాగాపాడవచ్చిన-సాయకములనేగి సమయించిపెట్టెద॥ బాలుడనీకింత॥

మా-మందబుద్ధివిపైకిరాకురా - చెంతమదనారియున్నాడుచూడరా. అందియందరానిపండ్లకుచేజాపనందునాయిటువంటియాశలేలర కాల॥ మం

య-అట్టిప్రజ్ఞలుబల్కనేలరా-నీవు-మట్టుదెలిసిమాటలాడరా॥ అట్టె శి~ ~జూడబట్టుకపోయెద- వట్టిమాయలేలవడుగుగోచిబాపడబాలుడ॥

మా-చోళసింహపురాధీశుడైనయా -•నాళికా- క్షునిప్రియుడుండగ గ డు బాళిమీరగనీవుపట్టవచ్చెదవు-కాలుడనీచేతకాదురకొనిపోవ॥ మం॥

స-క॥అనియిట్లుబల్కగాబుడు॥మనమునరోషాగ్నులొలుకహానింద్రుసుతు। ష్టునపాశబద్ధుజేయగ । తనమనమున నెంచెనపుడుతహతహ పడుచుక్॥ వచనము॥అసమయంబున॥ జా॥అడల్లుచున్నమార్కండుడు।తడబాటుననిలువలేకతహతహపడుచుక్ । నుడిగొనిదిగులునధిరుగుచుకడుచడికిరకంబుటట్టిగడగడవడకెక్॥ దరువు॥ వసంతరాగము-రూపకతాళము.

గడగడవడుకుచుండెనపుడు-మార్కండమౌని గడగడవడుకుచుండె

నపుడు॥ గడగడవడకుచుసుడిబడిదిగులున-నడుమునిలువకనకడుకుడినప్పుడు॥
గ॥హరహరహరహరాయనుచును - సరగునతానపురహరుమదిలోనెంచు
చును - బిరబిరకరిహరుమగుడిదిరుచు - పురపుర బొకకుచుపురహరయను
చును॥గ॥బెదరికాలునిచూచుకొనుచు - మదనారివెనక-నొదిగికన్నులుచూచు
కొనుచు-పడపడిపదములుబెదరక దలగనువదలనిభయమునపెడవులు దడుపు
చు॥గ॥చోళసింహపురీశునిసఖుని హాళిమీరగ-చాలగమదినుంచుకొని - వాళి
మీరగనుపరిపరివిధముల-నాళికొత్తు ప్రియునను గావవేయని॥ గడ॥

సం-ద్వి ॥ అంతటద్రేతాగ్నులత్తులబర్వ కంతువిరోధికి కౌగలించ కొ
ని-కడుభీతితోడదుఃఖమునొందియప్పుడు - గడగడవడకుచుగనలుచున్నట్టి-తా
మసమునను గృతాంతుడావేళ-భీమబలంబున బెకలించుటయును- భుగభుగమం
టలుభూనభోంతరము ధగధగమని మింటదనరిబెల్లగయ-పటపట ధ్వనులతో
బ్రంహాండమదర-చిటచిటమిణుగురుల్ జెదరిమిన్నంట-తటతటమనుచుదిగ్దంతు
లుబెదర-పటపటలింగంబుపగిలియందుండి - కుటిలకాలాభీకరోపాగ్నులోలు
క - చటులోగ్రుడయితేచిశాంభవవిభుడు - బాలునితనవెనకబంగసుంచుకొ
ని-బాలచంద్రధరుండుబహుకోపమునను - నెదురించుమారొకనియెంత లేద
నుచు - మదమునబలుకుదుమారుగుణ డైనట్టి - కాలునిసమయింపగడగినావే
ళ-కాలుడుఫాలాక్షుగనియిట్టులనియె ॥

మత్తకోకిల॥ ఓరిశంభుడనీవునిట్టులయుగ్రరూపముదాల్చియీ। బాలు
నిన్నెనువెంటబెట్టుకబారివచ్చితివిప్పుడున్ । ఘోరబాణముచేతమిమ్ములగ్రూ
రతన్నడిగట్టియుం। పారదక్షిణదిక్కుజేరుదపన్నగేంద్రసుభూషణా ॥

ఈశ్వరుని-మత్తకోకిల॥ ఘోరపాతకపూర్వపూరిత - క్రూరమాన
సకాలనీ। కూరతన్వడిజూపవచ్చితిశూలధారుడటంచుమో। రోరినన్నెరుగం
గలేకనురోతకూతలుగూసితౌ । రారనీమడియంగదన్నెద రక్తధారలు
గారగన్॥ సం-వ॥ ఈప్రకారంబుననీశ్వరుండుబలికియెంతకునిందనచరణా
ఘాతంబునమరణంబునొందించెనప్పుడు॥

క॥ కాలుడునేలంబడగను। చాలగమోదించెనప్పుడుసర్వజనంబుల్। మే
లుగసర్వజగంబుల। ఫాలాక్షునిమెగడిరపుడు బాధలులేవన్॥

సం—వ॥ ఈప్రకారంబునయీశ్వరుండుకాలునిమృతునిజేసిబాలుం
డగు మార్కండేయునిందోడ్కొని కైలాసంబునకుంజని సాంబశివుండును
యథాప్రకారంబుననుండెనంత శమనునిభార్యయగు శ్యామలాదేవివచ్చెడి
మార్గంబెటులనెను॥

ద్వి॥ క్షితిలోననీ ఈచేఛేదొందునట్టి యతి ... త్రాత యాశ్యామ

లాదేవి వక్షఃస్థలి కెక్కినదన ప్రాణసఖుని - యక్షీణమతినిడి ధ్యానింపుచుండె- నస్వప్నమందా తలుయముడు జచ్చుటను - జెప్పిరి యేడ్చుచు జెచ్చెరనప్పుడునదివి నియేడ్చుచునవని పైవ్రాలి- యెదమోదుకొనుచు ప్రాణేశునికడకు- జెలికత్తెలు ను దాను జేరి రానచట- కలిగి యేడ్చుచువిభుకడకేగుదెంచె॥

దరువు కాంభోజిరాగము- ఆదితాళము.

శ్యామలాదేవి వచ్చెనప్పుడు- తనవిభుడైన శమనాపురికడకు - వడిగా భామలుకొందరు బరివేష్టింపుచు రాగా॥ శ్యా॥ అయ్యోయన్యాయముగ హాగు నా ప్రాణేశునిచయ్యనను గ్రకోపమున దయ్యమువలె కాలుదన్ని జంపెననుచు॥ శ్యా॥ యెవ్వరు నాకుదిక్కనుచు నిప్పాళ్ళనిర్విధి పాటిల్లె నాయనుచు- అప్పు రో నాకింతేమే ఫలమనుచు॥ శ్యా॥ పరిమాత్ముడగు చోళనగర- వాసుడైన- హ రినిదలచుచు శోకమున- పరిపరి విధములబరి తాపమొందుచు॥ శ్యామలా॥

సం- వ॥ ఇవ్విధంబున శ్యామలాదేవి తనవిభుండగు యినతనూభవుని గ నిశోకించు విధంబెట్టులనిన॥ దరువు నీలాంబరి రాగము - అటతాళము.

దైవమీరీతిగను జేసెనే - నా ప్రాణనాథా - దైవమీరీతిగను జేసెనే॥ యే విధంబున తాళుకొందు- యెట్లు నేమనస్సోర్చియుందు॥ దైవ॥ ప్రాకటంబుగ లోకములలోన- పుణ్యపాపముల - బరిశీలింపుచునుందువె శ్రీకరా - కరుణాప యోనిధి నీకునిదియతికుటిలకాలమో- నా ప్రాప్తఫలమో॥ దైవమా॥ మటుమా య దైవమిట్టులమనలను బాపి - కుటిలము మదికుంచెనే కటకటా నినుపాసి యె ట్టులుంగాలము నేనుగడుపుదుందున ఘ- మహారాజవర్యా॥ దైవమా॥ అరయ గా శ్రీచోళపురవరుడు శ్రీరమాధిపుడు - కరుణలేకనన్నిప్పుడు పరితపింపగజే సెనయయో పరగ నేకోరనోము నోచితినో పాపినైతినో॥ దైవమా॥

వ॥ అయ్యయ్యో ప్రాణనాథా కుటిలపుదైవము మటుమాయగా నిన్నా డెక్కనిన్ను నన్నెడబాపి బొలియించెగా మనోధీశా॥

స- వ॥ ఇట్లున్న సమయంబున దేవమానముహూర్తమాత్రంబున యముడు మృతుండైయున్నందున లోకంబులనున్న జనంబులు పిపీలికాదిజీవ జంతువులును మరణంబులేక జనవంబధికంబై పిక్కటిల్లి భూమినిండియుండెన ప్పుడు భూదేవి భారంబు భరియింపచాలక చింతించియప్పుడు-

సం- ద్వి॥ అంత నా భూదేవి యాత్మలోనపుడు - జింతించియావేళ శ్రీక రుండైన కాంతునిగన్నట్టి కమలాక్షు కడకు నంతకు బ్రతికింపనట బోయి వేగవుం డరీకా[illegible]ద్రౌ పురుషోత్తమునకు- దండముగావించి దన్నదనిట్లనియె - జయజయ కమలాక్షజయరమానందన- జయ జయ జగద్రక్షక యదైత్యశిక్ష - జయ వేదసంచా [illegible]య కృపాపూర్ణ జయభువనైకరక్షక సరోజాక్షయని యిట్లు స్తుతి

యించియాత్మమా దేవి-గనుగొని పలికెనుకడుప్రియంబెసగగను మాకియ్యగుని మావత్సునితోడ-భూభారమధికంబు భోగీంద్రశయన-యాభారము నే పనేనోపనయ్యా- పుట్టుటయధికంబు భూమినిజనులు గిట్టుటలేవయ్యా-గోవింద వినుత-రట్టడికాలునిరయమునజంపి- యిట్టులజేసెనుమహేశ్వరుండనఘ-నీభారమునుమాన్ప నెవ్వరుదిక్కు-- యోభావజాకరయుక్కుడవీవు- గాపునహామనకుగడుప్రియంబెసగ నేవిధంబుననైన హితముగనట్లుగోలలోచనునకుపరగంగ జెప్పి-కాలుని బ్రతికింపుకొమ్మలదళాక్షు॥

దరువు॥ యదుకులకాంభోజి రాగము-రూపకతాళము.

దండము దండము దేవా - హరిపుండరీకలోచనుడ అండమునే మోహజా లహరియండజవాహననీకు॥ దండము॥ మోసి మోసి చాలునయ్యా- మోపు దీసి వేయవయ్యా- దాశరథేయాకాలుని బ్రతికించి గాసిమాన్పి నన్నుకడతేర్చవయ్యా॥ దం॥ వాసవాద్యమరశ్రీధరాసర్వేశా- వ్యాళశయనభక్తవరదయాళుడవైననుబ్రోవవయ్యా॥ దండము॥

దరువు-కాంభోజీరాగము-చాపుతాళము.

శ్రీనిధిదయానిరధీ యోగానలోలజగములనేసరిగానరానిఘనదీన రహారి॥ శ్రీనిధీ॥ కనకవసనాపనధిశయనాదనుజవిదళధరామరసుత॥ శ్రీ॥

భూదేవిమహావిష్ణుని స్తుతియించుట.

నిధీ॥ రాజవదనాసరోజనయనాభిముకాంతకాంతస్వరూపా॥ శ్రీనిధీ॥ భారమానగజాలననుగా- పాడుటకురావేలనయ్యా॥ శ్రీనిధీ॥ సకలజగదాధారనేయాచరునిసీదరిజేర్చవచ్చితి॥ శ్రీనిధీ॥ దండధరుబ్రతికించినను వేదండకుకదయనుమనుపుము॥ శ్రీనిధీ॥ సం—వ॥ ఇట్లుభూదేవియించి రేబునివందనంబుసేయమండస్మితవదనారవిందుండై గోవిందుండిట్లనియె.

క॥ వినుభూమిదేవతామణీ। మనమునజింతింపవలదువదనారికదల। వనియాతనితో జెప్పియు। ఘనభారముమాంతునిపుడుగలగకుమబలా॥

సం—వ॥ అనియిట్లుభూదేవినూరడించి కమలాక్షుండుకమలాసనాదిదేవతాబృందంబులరావించితడూ, అనితవచనంబులన్నియుంజెప్పినసమందరుచు హరునకుప్రియవాక్యంబులు జెప్పి కాలుని బ్రతికించి ప్రార్థనంబుజేసినవారలుకైలాసగిరీశుని। కనకగాత్రముగండనిప్రయాణంబయిపోయిరప్పుడు॥ క॥ చనికైలాసగిరీశుని। కనకగాత్రమునుగనిప్రమోదభక్తిమీరగ। వినుతించిరియుత్తుసుబ్రంహ మొదలువాసవులమరుల్। గనిప్రమోదభక్తిమీరగ। మరపరుబువేడుకమీరగ॥ బ్రహ్మ-విష్ణుయీశ్వరుని స్తోత్రముసేయుట-దరువు.

నాదనామక్రియరాగము - ఆదితాళము.

హరహరమహాదేవశంభో, ఓ అంబరకేశదిగంబరరూపా॥ హర॥

రహారభూతేశలింగా-హార-భూతిధరాహారిపుణ్యాసుసంగా॥ హార॥ శైలక
న్యామనస్సంగా-హార-శంబరరిపు మదభంగశుభాంగా॥ హార॥ కడుదీనులమై
వచ్చినామూ-హార-కాపాడిరక్షించి కడతేర్చుమమ్ము॥ కారుణ్య తరగురుక
టాక్షా-హారకరుణింపవేమమ్ము కాయజశిక్షా॥ హార॥ హాలాహాలంబుభక్షిం
చిసురలనందర బ్రతికించితయ్యారక్షించి-హార - చోళసింహపురాధీశా- హరి-
సోదరిప్రాణేశసుజనహృద్వాసా॥ హారహార॥

వ॥ అనియిట్లువినుతించిసాంబశివునితో నేమనుచున్నారు॥

క॥ ఫాలాక్షబాలశశిధర। బాలామణిభూమిజేవిధారముమాన్ప। న్నే
లాగునైననుయా। కాలుని బ్రతికింపుమయ్య కైలాసపతీ॥

యీశ్వరుని-వ॥ ఓయిగరుడధ్వజావినుముసర్వంబునుతెలిసినవాడవై
యుండియున్నడిగిననేనేమి చెప్పబోవుచున్నానుకాలుడు నన్నుగట్టియీడ్చి
ననిన్నుయీడ్చినట్టులగాదానన్ను దూషించుట నిన్నుదూషించుటగాదా న
న్నుదిట్టుటనిన్నుదిట్టుటగావా కావునకాలుడుమహాద్రోహివానింబ్రతికించు
టన్యాయంబుగాదు॥ శ్రీహరి.

విష్ణు.వ॥ ఓపార్వతీ నావాక్యంబునాలకింపుము.

క॥ ముందుగపదియారేండ్లని । యందరువినుచుండనొసగిహారనీవిపు
డుక్ । యెందుకకాలునిజంపితి ॥ విందుకళాధరుడజెప్పవిశదముగాక్॥

యీశ్వరుని॥ దరువు-తోడిరాగము-రూపకతాళము.

మంచిమాటంటివి శ్రీహరీ-హరిమంచి మాటంటివి శ్రీహరీ॥ మంచిమా
టంటివిమదనజనకనీవు - కొంచమైనబుద్ధినెంచిమాడలేక॥ మం॥ కాలునిపైప్రేమ
తుకరుణయేలబుట్టె-చాలుచాలుమాట చక్కగబల్కితివి॥ మం॥ కాలునిమాట
నిప్పుడు-నాతోనేలయీలజెప్పెదవు ॥ మంచి ॥ ఎన్నటికినిపదియారేండ్లనీవుం
డు-మన్నమాటలుమరచినలేదా॥ మంచి॥ కామజనకనాతోకాలునిమాటలు - యేమి
పనికివీవిటులజెప్పెదవు॥ మంచి॥ చోళసింహపురినాళికాయతాక్ష - యేలవ్య
ర్థముగాచాలునీమాటలు॥ మంచిమాటంటివి॥

సం-క ॥ అనియిట్లుపార్వతీశ్వరు । మనమునగావించిపలుకమాధ
వుడప్పుడుక్ । వినయంబులొప్పహారునకు । ఘనముగ నాతనికినని వెంగ
రుణరలిర్పక్॥

సం—ద్విపద॥ అనిఇట్లుకోపించినట్టి యాశివుని - కనుగొని దయతో
డగరములుబట్టి - సరసిజాక్షుండును సరసిజోద్భవుడు - నిం వాంగ గామ
ఇట్లనిరప్పుడు॥

బ్రహ్మా-విష్ణువులు- ఈశ్వరునిస్తుతియించుట.

ద్విపద॥ఓనగజాధీశ యోగసుప్రకాశ-మానితగుణజాలమన్నించి భూమి-దేవభూభారంబుదీర్పంగవలయు- కమలసన్నుతపార్వతీప్రాణవాస-మోద తోడమామొరయాలకించి- కాలునిబ్రతికించుకమలాధిపుడు- చాలగభూదేవి సరవితోబ్రోచి- పాలనజేయుటభారంబుమీది - గాలకంధరనీవుకరుణాంబు నిధివి॥

సంధి-ద్విపద॥ అనియిట్లు దేవతలందరు జెప్ప-మనమునహర్షించి మహాదేవుడప్పుడు-ఘనమైనకృపతోడ గారుణ్యదృష్టి-గనుగొనిపద్మనాభకమలాక్షుజూచి.

ఈశ్వరుని- వ॥ ఓయిలక్ష్మీపతిచెప్పెదవినుము.

ద్విపద॥ఓదైత్యభేదనయొకమాటవినుము-కాదనిచెప్పకనామదిభక్తిమృక-ణ్డుని సూనుండై నకాలునికి - మోదంబుతోప్రాణములనిచ్చినట్టి- మనిచాల మోదించియంబికతోడ-ఘనమైనవృషభంబుగడుమతినెక్కి- అనఘునిచెన్నావు నజుడాదిసురులు- కనిరందరప్పుడుసంభ్రమంబొదవ॥

సంధి- వ॥ ఈప్రకారంబున నీశ్వరుండును గమలాక్షుండునుగమలాస నాది సురనికరంబులుగొల్వ తిరుక్కడయూరికినేతెంచి యందు మృతుండై యున్న యమధర్మరాజుంజూచి శ్రీపరమేశ్వరుండు దన మాహాత్మ్యంబున కాలునికిప్రాణంబులిచ్చిలెమ్మనిన- నిద్రమేల్కాంచినచందంబున లేచికరకమ లంబులుముకుళించి శ్రీపరమేశ్వరునకు ప్రదక్షిణసాష్టాంగదండములుపెట్టి యేమనిప్రార్థించుచున్నాడు.

దరువు॥ బిలహరిరాగము - ఆదితాళము.

హరహరహరహర ఆదిశంభుశివ - అంబరకేశదిగంబరహరహర॥

పురహర నేజేయుపుణ్యవశంబున-సరగునబ్రతికితినాంబసదాశివ హ॥ పన్నగ భూషణయెన్నటికినియా - పన్నవరదుడవుప్రసన్నసదాశివ॥ హ॥ తెలిసిని తెలియక నేజేసినపనులకు- వలుకజేయవద్దయ్యసదాశివ॥హ॥ చాలశింపు పురినాళికాత్మునిప్రియ- చాళితోడగాచెభారముసీదే॥ హ॥

సంధి-వ॥ ఇవ్విధంబునసీశ్వరునిస్తుతియించినతదనంతరంబునకమలేక్షణుండు విష్ణుదేవునిస్తుతియించుమార్గంబెటువలెను.

హరినారాయణకరుణాకరణా- నిరుపమశ్రీగుణరమణా॥ హరి॥ పరమ పావనాఫణిపతిశయనా - సరసిజదళయనాశశిసమవదనా॥ హరి॥ నా మీద నయనసద్ధర్మగుణజాల - కోమలతరశీలాకోపదజలోలా॥ హరి॥ దయచూడు

గుణహార కాంచనాంబరధార-కమలామనోహరకలుషసంహార॥హరి॥ చోళ
పురీశా సుజనహృద్వాసా- పాలితగిరిజాసభవబంధననాశ॥ హరి॥

సంధి-వ॥ ఇవ్విధంబున దండధరుండు హరిహరాదులస్తుతియించి మరియు
బ్రహ్మదేవుని స్తుతియించువిధంబెటువలెను.

దరువు॥ బౌళి రాగము - రూపక తాళము.

నీమహిమగానియాడగ-నేనెంతవాడనయ్యా॥ నీ॥ శ్రీమిరగగమలజుడై
సేవితమునిజనహితుడగు ॥ నీ॥ వేదమయపురాణపురుష విమలతరశరీరానీ-
పాదములకుబ్రణమిల్లెదపరమేష్టికరుణింపుము॥నీ॥ భారతీదేవికిపివ్రకూరిమివై
తివి-నారదుగన్నయ్యయోభూరికృపాకనిశీలా॥ నీ॥ ధరనుచోళపురవరుడగు
నరహరిప్రియనందనుడై- పరగినసినుస్తుతియింపగబాత్రుడైతినిన్నాశ్రకు॥ నీ॥

సంధి-వ॥ అనియిట్లుస్తుతియించియున్నకాలునింజూచి శ్రీపరమేశ్వరుం
డేమనుచున్నాడు.

వ॥ ఓరియంతకా చెప్పెద వినుమువినుము.

ద్విపద॥వినరోరికాలుడవిశ్వంబులోన-ఘనమైనశివపూజగావింపుచున్న
జనులవద్దికినీవుజనుదెంచవలదు-వనమాలియుగురమావరునిపూజించు- నానర
వారలుచెంతనుండనేరాదు - ఘనముగశమనుండఘనతతోవినుము- ఇదిజెప్పి
నాడనుయిందరువినగ - మదముననీయాజ్ఞమరచితివేని - యిపుడుగావించిన
యీయాజ్ఞకైన-నపుడుహెచ్చుగశిక్షనెంజూచుకొనుము॥

వ॥ ఓరియంతకా నన్నుపూజించువారినిగాని నాకథలువినువారినిగాని
విష్ణుపూజలుసేయువారినిగాని విష్ణుకథలువినువారినిగాని యేమైనాదుమార్గ
గమ్ముచేయబోదునేమో అటువంటివారిజోలికెంతమాత్రమున్నుపోవద్దు
యిప్పుడు నేజెప్పినరీతిగా నడుచుకోనక నాయాజ్ఞమీరినట్టులయితే యింకా
హెచ్చైనశిక్షగలుగును గాన నీనెలవునకుంబోయి ధర్మముగా పరిపాలన
చేయుమురాదండధరా.

యమ-వ॥ అటులనేమీయాజ్ఞప్రకారముగానడ్చెదనుస్వామీ.

సంధి-ద్విపద॥అనిచెప్పికాలునిహరుడువీడ్కొలిపి-పనిబూనిదేవతల్బలు
కెలాదమునను-దనరుగొల్చుచురాగదాసనువారియు- ఘనమైనప్రేమతోగదు
వడినపుడు-కైలాసమునకేగిగరళకంధరుడు- శైలజతోగూడిసరవితోనుండె॥

వ॥ ఈప్రకారంబున త్రిమూర్తులు దండధరునకు నీతివచనంబులుబలికి
తమతమ నిజస్థానంబులకుంజనిన తదనంతరంబున యమునుండు తననిలయంబున
కుంజని యేమిక్రమం బెటువలెను.

సం-వ॥ అనియిట్లుబల్కినందరు । మనమునసంతోషమొందిమహిషధ్వజునిన్ । గనుగొనికింకరులతులిత । వినయంబునమ్రొక్కిరపుడు వేడ్కలుమీరన్॥

సం-వ॥ ఈప్రకారంబున మ్రొక్కినిలిచిన కింకరులకు బహుమానంబు లిచ్చి యమధర్మరాజు తన యంతఃపురంబునకుంబోయి తనభార్యయగు శ్యామలాదేవితో సకలభోగభాగ్యాదరతుండై యథాప్రకారంబునసంతోష స్వాంతుండై యుండెనంత.

క॥ అనివైశంపాయనముని । జనమేజయరాజునకును సంతసమొప్పన్ । వినయంబుతోడజెప్పెను । అనఘునిమార్కండుచరితమవనిన్వెలుగన్॥

మంగళము.

సావేరిరాగము - ఆదితాళము.

నీరాచలేశునకు - నిత్యశుభమంగళం॥ నారాయణునకు-నతజనోద్ధారునకు। నీరా॥ కరుణాసముద్రునకు-కరిరాజవరదునకు॥ నీరా॥ ఫణిపతిశయనునకుభక్తహృద్వాసునకు॥నీరా॥కంజాతనేత్రునకు-కలుషహరణునకు॥నీరా॥ చోళపురవాసునకు- సుందరగాత్రునకు॥ నీరాచలేశునకు॥

గ్రంథాంత ద్విపద.

అనిసాంబశివుపేరనచ్యుతుపేర- ఘనమైనసంయమిగణములపేర- అష్టదిక్పాలాదియమరులపేర- యిష్టదేవతలబాలేశ్వరిపేర- కాళిదాసాదిసత్కవిజనహితుడ- కాలుడవ్వాడనిక్కడిమనోజ్ఞముగ- అరయగాహరిపేరనంకితంబుగను - వివరించినాడయీ విశ్వంబునందు -యెవ్వరుజదివిననెవ్వరువినిన- నెవ్వరువ్రాసిననిహపరసుఖము - లనుభవింపుచునుందురదియునుగాక- వనితామణులగూడి వాంఛితంబొప్ప - పుత్రులుపౌత్రులు భోగభాగ్యములు- మిత్రబాంధవజనమిళితులై మరియు - నాయురారోగ్యములైశ్వర్యములును- పాయక వినుచున్న పాపనాశనము - కాలపాశహరంబు కైవల్యపదము- మేలునుగల్గునింపేడినియందు॥

మార్కండేయవిలాసము.

సంపూర్ణము.

మనుపచ్చెదపన్నగనాయుతివరుల-పాదములకు మ్రొక్కి-వ॥ [illegible] హో చైన వేషుకలతోడనెంతో వి-తగనావేళ - నశ్వరుకం [illegible] కన్నరికి మ్రొక్కి॥ ఎన్నగ॥ పరమసామ్రాజ్యమైన వరములు వడసి వడసి [illegible] చాటుచున్న హరిహర బ్రహ్మాదులజూచి॥ ఎ॥ వన్నెమీర మార్కండమునకు నజాన మునకు మ్రొక్కి- తిన్నగా శంభుడు గనుచుండ దీర్ఘాయువుకనిపించె॥

రుద్రుని-వ॥ ఓహో వినవయ్యా వనజాసనా॥

ద్విపద॥ నేపదియారేండ్లు నెమ్మితో నిన్ను - [illegible] యనుగుణంబె వ్వనమరవీనికిని - ఘనవాక్యపద్ధతి [illegible] రమేష్ఠి తానంతబలికించి జూచి- యిరవొందవీనికి నెల్లకాలంబు - [illegible] మల్ ప్రబలంబుగాను- మదిమియు లేకుండ మోహంబుతో [illegible] ములనుండు బనుపతి [illegible] - నహిరాజశయను డైన [illegible] దనిపుని పల్కె-వారు- పటుతరంబుగ తమపల్లెకు జనిరి

ఋషిపత్నుల-దరువు॥ శంకరాభరణరాగము- ఆదితాళము-

ఎక్కడైన యీయుపదేశనే - మార్కండేయమౌని యిక్క- [illegible] నినొందెనే॥ ఎక్క॥ ధరణిమీద [illegible] ములు-సుపర్వాణం [illegible] యింపసాగిరి॥ ఎక్క॥ గరుడకిన్నరసిద్ధులు [illegible] సులుసంభ్రమించిరి॥ ఎక్క॥ ఘనమైనయీయమ [illegible] మార్కండమహా నిపర్ణశాలజేరవింతగా॥ ఎక్క॥ తల్లిపాదములకు [illegible] మ్రొక్కి మాల్లవారికథలు దెల్పెను॥ ఎక్క॥ [illegible] మార్కండమౌని-భావములోన సంభ్రమించగ॥ ఎక్క॥ ఎక్కడైన [illegible] పురివాసుడౌ-శ్రీనరహరిప్రసాద-నాళ్వికాత్ముకరుణమీరగ॥ ఎక్కడైన॥

సంధి-గీ॥ ఇవ్విధంబున బ్రామను యేండ్లు జెల్లి । దల్లిదండ్రులు [illegible] స్నాపమొర్తి । వగుచదొడ గిరిమీద టివత్సరమున । నిన్నుజూతు [illegible] స్నతాంగ॥ వ॥ అనిన విలపించుచు మరుద్వతి యిట్లనియె॥

మరుద్వతి-దరువు॥ అసావేరి రాగము-ఆదితాళము-

ఏమిసేయు దునకటా-శివుడు మోసమింత జేసెనయ్యా॥ ఏమి॥ [illegible] జేసెనుయీ కామసంహారుడు-[illegible] జేసెనో॥ ఏమి॥ [illegible] రేండ్ల [illegible] మార్కండ జేసెనయా [illegible] దానికిపది - [illegible] జేసిన యో॥ ఏమి॥ కాశిలోన మేము ఘనమైన తపములు-[illegible] ఫలమయ్యా॥ ఏమి॥ [illegible] సింహాపురి వాళ్వికాత్ము [illegible] జెప్పిన [illegible] శనతేలన గుము । ఏ [illegible] దునకటా॥

మ- వ॥ [illegible]